

โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท

(Research and Development of Young Readers in Rural Elementary School)

คณะผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.อารี	สัณหวี	ที่ปรึกษาโครงการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรีย	เหล่าสุนทร	ที่ปรึกษาโครงการ
รองศาสตราจารย์เนลิยา	พันธุ์สีดา	ที่ปรึกษาโครงการ
นางสาวรัตนาพร	สงวนประสาทพร	หัวหน้าโครงการ
นางสาวสุประภา	ศรีทอง	ผู้ร่วมวิจัย
นางบุญสม	เล่าพูนพิทยะ	ผู้ร่วมวิจัย
นางกรรณิการ์	ชาวบ้านเกาะ	ผู้ร่วมวิจัย

สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2542

69
2 138 นน
2
18

142555

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยเรื่องนี้อยู่ในโครงการชนบทศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สนับสนุนให้ทุนการทำวิจัย ณ พื้นที่อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ด้วยการให้คำปรึกษา แนะนำ จาก
ศาสตราจารย์ ดร.อารี สัตถะหวิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรีย เหล่าสุนทร รองศาสตราจารย์
เจลิยว พันธุ์สีดา นอกจากนี้ในการดำเนินการวิจัยยังได้รับความร่วมมือจากผู้อำนวยการ
การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากพลี อาจารย์ใหญ่
คณะครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอปากพลี จังหวัด
นครนายก ตลอดจนโรงเรียนลำเจ็ยชัย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ในการทดลอง
ใช้แบบสอบถาม รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ คุณวนิดา วงศ์วัฒน์
และบุคลากรสำนักหอสมุดกลางทุกท่านที่สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยมาโดยตลอด

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย
ธันวาคม 2542

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีต่อนิสัยรักการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภopakพลี จำนวน 28 คน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 10 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง กิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือ กิจกรรมอ่าน 3 นาที กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ กิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมขีดหุ่น กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่ และกิจกรรมยอดนักอ่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน และแผนกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test dependent samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นกว่าก่อนจะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียน

2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนจะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู และบรรณารักษ์ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน นิสัยรักการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและควรสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้หลากหลายตามความสนใจให้มากขึ้นกว่ากิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความพอใจและทำให้ผลการเรียนและการอ่านของนักเรียนดีขึ้น

Abstract

This study investigated the effect of reading promotion activities on the reading habits and achievement of a group of elementary pupils.

The subjects comprised 28 pathom suksa 4 (grade 4, elementary school) pupils at Wat Poh School, Tambol Pak Phli, Ampoe Pak Phli, Changwat Nakhon Nayok, enrolled in the 2nd semester of the 1998 academic year. They participated in the following 10 activities : listening to book reading, book talk, 3-minute silent reading, story-telling, book exhibition, book-quiz, role playing, puppet showing, producing big books and excellent reader contest.

Copies of a Reading Promotion Plan were prepared and administered. Data obtained from the reading habit questionnaire and school achievement were analyzed by t-test dependent samples to determine school achievement.

The statistical analysis shows a significant difference of school achievement level of the pupils before and after the experiment. Their reading habit and classroom work have significantly improved after they participated in the reading promotion activities.

Recommendations

This study shows that administrators, teachers and librarians should see to it that the above sample of reading promotion activities should be conducted regularly to improve the reading skills, habits and achievement of pupils.

The above samples are a few activities. Teachers and librarians should try to innovate or create other interesting activities which will help pupils to enjoy and achieve better in their school work.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์.....	7
การฟัง.....	8
การพูด.....	9
การอ่าน.....	10
การเขียน.....	13
กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษา.....	15
ความสนใจในการอ่าน.....	15
ความสามารถในการอ่าน.....	16
การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	17
กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
งานวิจัยต่างประเทศ.....	30
งานวิจัยในประเทศ.....	31
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	34
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	34
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	35
การดำเนินการทดลอง.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40

บทที่	หน้า
4 ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	46
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	46
สมมุติฐานของการวิจัย.....	46
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผล.....	48
ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.....	52
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร.....	52
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	59

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงแบบแผนการทดลองแบบ One-group pretest - posttest design.....	36
2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.....	37
3. คะแนนเฉลี่ยของนิสัรักการอ่าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากแบบสอบถามนิสัรักการอ่านของนักเรียน.....	42
4. ค่าคะแนนเฉลี่ยของนิสัรักการอ่าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกกลุ่มวิชาของนักเรียน.....	43
5. เปรียบเทียบคะแนนนิสัรักการอ่านก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากแบบสอบถามนิสัรักการอ่านของนักเรียน.....	44
6. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดให้มีโครงการชนบทศึกษา (Rural Studies Project) ขึ้น เพื่อเฉลิมฉลองในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช มีพระชนมายุครบ 6 รอบ 72 พรรษา โดยมีรายละเอียดของโครงการดังต่อไปนี้

1. โครงการนี้เป็นโครงการต่อเนื่องระยะยาว ในระยะเริ่มแรกจะเลือกพื้นที่แห่งหนึ่งในจังหวัดนครนายกทำเป็นโครงการนำร่องขึ้นมาก่อน เมื่อปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับข้อบกพร่องต่างๆ ได้ผลแล้วจึงจะขยายไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป
2. โครงการนี้จะจัดในลักษณะที่เป็นรูปธรรม โดยมุ่งสนับสนุนสิ่งที่ทางพื้นที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว และหรือจะค้นหากิจกรรมซึ่งมีอยู่ในพื้นที่แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เกิดผลให้เป็นอาชีพขึ้นใหม่อย่างยั่งยืน
3. โครงการนี้มุ่งให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยได้รับประสบการณ์ในพื้นที่อันเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งอาจนำมาใช้สอนนิสิตและเป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยต่อไป ผลของการค้นคว้าวิจัยคาดว่าจะช่วยให้เกิดความเข้าใจพื้นที่ในชนบทและอาจนำไปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา อันเป็นความทุกข์ยากของชาวชนบทได้ตรงเป้าหมาย
4. โครงการนี้มุ่งไปที่การพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นให้ก้าวหน้าและสามารถนำไปสู่การสร้างอาชีพใหม่ๆ ในท้องถิ่นได้เพิ่มขึ้น งานด้านฝีมือของพื้นบ้าน กิจกรรมด้านการเพาะปลูก การแปรรูปและการถนอมอาหาร ผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมในพื้นที่อันสมควรที่จะอนุรักษ์และส่งเสริม เช่น ยาแผนโบราณและสมุนไพร เป็นต้น โดยโครงการจะนำวิธีการอันเหมาะสมเข้าไปปรับปรุงและขยายผลให้กว้างขวางขึ้น
5. โครงการนี้มุ่งให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยและบุคลากรจากหน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมทำงานในลักษณะสหวิทยาการ เป็นการประสานงานลงไปสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การแก้ไขปัญหาอาจต้องดำเนินการหลายๆ ด้านพร้อมกัน กล่าวคือ ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงด้านศิลปวัฒนธรรม ควบคู่กันไป
6. โครงการนี้มุ่งปลูกฝังให้ประชาชนในพื้นที่รักท้องถิ่น มุ่งหน้าสร้างงานขึ้นในท้องถิ่น และประกอบอาชีพอย่างถาวรในท้องถิ่นของตน และสร้างเอกลักษณ์ของตัวเองพร้อมกับรู้จักบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

โครงการชนบทศึกษาในระยะแรกนั้น มหาวิทยาลัยได้กำหนดพื้นที่อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก เป็นพื้นที่เป้าหมายในโครงการตามแนวพระราชดำริ และมหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณจากกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่ง เพื่อดำเนินการให้บรรลุจุดประสงค์ของโครงการชนบทศึกษา โดยมอบหมายให้ทุกคณะ สถาบัน และสำนัก ร่วมกันทำการวิจัยในพื้นที่เป้าหมายดังกล่าว

มหาวิทยาลัย บริหารโครงการนี้ด้วยการจัดเป็นกลุ่มใหญ่ๆ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มความหลากหลายทางชีวภาพ ในกลุ่มนี้จะดำเนินงานทางด้านการค้นหาพื้นฐานทางด้านชีวภาพของท้องถิ่น และนำมาค้นหาศักยภาพที่เหมาะสมพัฒนาให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่นพร้อมกับใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและเผยแพร่ ทางด้านวิชาการต่อสาธารณชน

2. กลุ่มศิลปวัฒนธรรม กลุ่มนี้จะดำเนินการค้นหาศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยจัดให้มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และบางอย่างอาจพัฒนาไปสู่การอาชีพและการค้า เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยว หากเป็นไปได้ก็จะมีส่งเสริมให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อรวบรวมศิลป - วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นด้วย

3. กลุ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มนี้จะเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ในการสร้างงานในท้องถิ่น โดยการเปิดตลาดให้แก่ท้องถิ่น ผลการดำเนินงานของสองกลุ่มแรก และกลุ่มสุดท้ายจะมีผลต่อกลุ่มนี้มาก อย่างไรก็ตามกลุ่มนี้จะดำเนินการค้นหาส่งเสริมศักยภาพในท้องถิ่นให้มีแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้น

4. กลุ่มการพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด เริ่มตั้งแต่ความเป็นอยู่ อาชีพการศึกษา สุขภาพอนามัยของผู้คนในท้องถิ่น เพราะพื้นฐานด้านคุณภาพชีวิตที่จะไปสนับสนุนการทำงานในกลุ่มอื่นๆ งานในกลุ่มนี้เป็นงานเริ่มต้นเพื่อปูความศรัทธาและความเชื่อมั่นของท้องถิ่น ในการเข้าไปดำเนินงานด้านอื่นๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสุขภาพ ข้อมูลและประสบการณ์ในด้านนี้จะเป็นประโยชน์มากสำหรับการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนิสิตอีกด้วย

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยและเป็นหน่วยสำคัญในการให้บริการสารสนเทศ ได้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนา นักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนระดับประถมศึกษาในชนบท ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มการพัฒนาคุณภาพชีวิตของโครงการชนบทศึกษา โดยมุ่งเน้นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พัฒนาการอ่านในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อันเป็นการปูพื้นฐานการศึกษา และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน และเป็นการเตรียมนักเรียนในพื้นที่ให้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาต่อเนื่องไปจนถึงระดับอุดมศึกษา อันได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมือง หรือการพัฒนากำลังคนที่ดีนั้น จะต้องเริ่มต้นด้วยการอ่านออก เขียนได้ อันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้การรู้หนังสือและรู้จักเลือกอ่านหนังสือ ยังใช้เป็นเครื่องวัดระดับการพัฒนาของบุคคลและสังคมได้ด้วย (แม้นมาส ขวลิขิต. 2526 : คำนำ) เพราะผลของการอ่านจะทำให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านความรู้ ความคิด สติปัญญา และวิจรรณญาณ ซึ่งจะทำให้บุคคลผู้นั้นก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดี

การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์ในทุกด้านทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2524 : 16) การปลูกฝังทักษะการอ่านสำหรับเด็กจึงเป็นการสอนเบื้องต้นและพื้นฐานสำคัญในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งต้องดำเนินการตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน จนกระทั่งเด็กเรียนชั้นสูงแล้วก็ต้องฝึกฝนต่อไปจนกว่าจะสามารถอ่านได้แตกฉาน อ่านโดยพินิจพิเคราะห์ และสามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นยังต้องฝึกฝนให้อ่านจนเป็นอุปนิสัยด้วย เนื่องจากการอ่านมีใช้ทักษะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และจะพัฒนาไปได้โดยธรรมชาติ จึงต้องมีการสอนอ่าน สอนให้รู้จักใช้ประโยชน์จากการอ่าน ตลอดจนแนะแนวทางแก่ผู้ที่อ่านออกแล้วแต่ละคนว่าจะพัฒนาการอ่านของตนไปได้อย่างไร

การอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาทุกระดับ โดยมีโรงเรียนประถมศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานในด้านการอ่านให้แก่นักเรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้มีความสามารถในการอ่านหนังสือ และปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยจัดหาหนังสือให้ตรงกับความสนใจและเหมาะสมให้แก่เด็กได้พัฒนาการอ่าน ในการสร้างนิสัยรักการอ่าน จำเป็นต้องฝึกฝนตั้งแต่ยังเด็กๆ ผู้ที่จะทำการฝึกฝน ได้แก่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอนและบรรณารักษ์ เมื่อเด็กรักการอ่านตั้งแต่เด็กๆ ครั้นเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่นิสัยรักการอ่านก็จะติดตัวไปเรื่อยๆ ก่อให้เกิดเป็นผลดีต่อการเรียน การปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมของเด็กได้เป็นอย่างดี (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2527 : 19)

การที่จะให้เด็กได้อ่านและรักการอ่านจนเป็นนิสัย เพื่อใช้การอ่านสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคตนั้น ประเทิน มหาขันธ์ กล่าวว่า จำเป็นต้องดำเนินการที่สำคัญ 2 ประการ คือ สอนให้เด็กอ่านหนังสือจนสามารถอ่านได้ประการหนึ่งและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอีกประการหนึ่ง สำหรับประการแรกนั้นได้กระทำกันอยู่แล้วในโรงเรียน แต่ประการหลังนั้นแม้จะได้มีกำหนดเป็นความมุ่งหมายในการสอนแล้วก็ตาม หากมิได้แยกสอนเป็นเรื่องเฉพาะทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีความเข้าใจว่านิสัยรักการอ่านนั้นจะเกิดขึ้นในตัวเด็กเอง ไม่จำเป็นต้องให้การสั่งสอนเด็กเป็นพิเศษ การสอนให้เด็กอ่านหนังสือออกก็เป็นการเพียงพอแล้ว แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ การสอนอ่านควรมีการกระตุ้นเร้าโดยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจรักการอ่านหนังสือ มีการอ่านหนังสือพิมพ์ สารคดี วรรณคดีต่างๆ จนมีรสนิยมสูง

สามารถรู้จักเลือกหนังสืออ่าน และวิพากษ์วิจารณ์ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จึงจำเป็น สำหรับพัฒนาการอ่าน กิจกรรมจะชักจูงและกระตุ้นให้เด็กสนใจเห็นประโยชน์ของการอ่าน ให้รู้จักวิธีอ่าน และรักการอ่าน ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนจึงควรมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมการอ่านเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เมื่อเรียนสำเร็จแล้ว เด็กจะได้สนใจการอ่านต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง (ประเทิน มหาชนธ์. 2519 : 102)

การส่งเสริมการอ่านจะเกิดผลดีไม่น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมในการอ่าน ของนักเรียน และวิธีการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมในการนำมาใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจึงต้องคำนึงถึงรูปแบบ วิธีการ และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก จากสาเหตุดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจคัดเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายกิจกรรม จากการศึกษาพบว่ากิจกรรมที่โรงเรียนประถมศึกษาจัดได้โดยไม่ยุ่งยาก 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ กิจกรรมอ่าน 3 นาที กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมนิทรรศการ หนังสือ กิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ กิจกรรมบทบาทสมมุติ กิจกรรมเชิดหุ่น กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) และกิจกรรมยอตนักอ่าน

การวิจัยครั้งนี้ จะเน้นกิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมดังกล่าว โดยนำกิจกรรมทั้งหมดไปบูรณาการการอ่านให้เข้ากับการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน ตลอดจนให้นักเรียนในกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างทั่วถึง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเสนอกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมในโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนอย่างยั่งยืน
3. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนและหลังการทดลอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ครูและบรรณารักษ์จะได้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมจำนวน 10 กิจกรรม ทั้งสามารถเลือกกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างเหมาะสม สัมพันธ์และสอดคล้องกับการเรียนการสอนปกติในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี อำเภอบากพลี จังหวัดนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 28 คน
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและจัดกิจกรรม 8 สัปดาห์ โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียน
3. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ใช้ในการทดลองจำนวน 10 กิจกรรม ดังนี้
 3. 1 กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง
 3. 2 กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ
 3. 3 กิจกรรมอ่าน 3 นาที
 3. 4 กิจกรรมเล่านิทาน
 3. 5 กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ
 3. 6 กิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ
 3. 7 กิจกรรมบทบาทสมมุติ
 3. 8 กิจกรรมเชิดหุ่น
 3. 9 กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่
 - 3.10 กิจกรรมยอदनักอ่าน
4. ตัวแปร
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 4.2.1 นิสัยรักการอ่าน
 - 4.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการกระตุ้น รั้งให้ นักเรียนสนใจอ่านหนังสือ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการทดลอง ตลอดจนดูแล รับผิดชอบในกิจกรรมนั้น ได้แก่ กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ กิจกรรมอ่าน 3 นาที กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ กิจกรรมทายปัญหา จากหนังสือ กิจกรรมบทบาทสมมุติ กิจกรรมเชิดหุ่น กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่ และกิจกรรม ยอदनักอ่าน
2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี อำเภอบากพลี จังหวัดนครนายก

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

4. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียนซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยสม่ำเสมอเป็นประจำ ได้แก่ การใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน การหาหนังสืออ่าน ลักษณะการอ่าน มีรสนิยมในการอ่าน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ก่อนการทดลอง และผลสัมฤทธิ์ของการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 หลังการทดลอง

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น
หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยและพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบทครั้งนี้
คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์
 - 1.1 การฟัง
 - 1.2 การพูด
 - 1.3 การอ่าน
 - 1.4 การเขียน
2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษา
 - 2.1 ความสนใจในการอ่าน
 - 2.2 ความสามารถในการอ่าน
 - 2.3 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
 - 2.4 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์

ในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ทุกคนนั้น จำเป็นต้องอาศัยทักษะพื้นฐาน 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การฟังเป็นทักษะที่ใช้กันมากที่สุดในชีวิตประจำวัน การพูดก็นับว่ามีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว และสื่อความหมายได้เข้าใจมากที่สุด การอ่านนั้นเป็นทักษะที่จำเป็นมากในการศึกษาวิชาการต่างๆ ทำให้มนุษย์ทราบความรู้สึกนึกคิดของบุคคล และก่อให้เกิดสติปัญญา รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและเข้าถึงหนังสือต่างๆ ส่วนการเขียนนั้นเป็นทักษะที่ใช้กันน้อยที่สุด จึงเป็นทักษะที่ยากกว่าทักษะทั้ง 3 ดังที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากการเขียนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ นั่นคือ "ศาสตร์" หมายถึง ความรู้ที่สามารถฝึกฝนได้ ส่วนคำว่า "ศิลป์" นั้นเป็นเทคนิคและวิธีการของผู้เขียนแต่ละคน จึงทำให้แต่ละคนเพียงแต่เขียนได้ มิใช่เขียนเป็น เพื่อให้มีความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอก้าวในแต่ละหัวข้อให้ละเอียด ดังนี้

การฟัง

ความหมายของการฟัง การฟัง หมายถึง การได้ยิน ในการฟังแต่ละครั้งหากจะให้เข้าใจเนื้อหาครบถ้วน ผู้ฟังจำเป็นต้องมีสมาธิในการรับฟัง จึงจะสามารถรับรู้และทำความเข้าใจได้ตลอด การฟังนั้นเป็นทักษะที่ใช้กันมากที่สุดในชีวิตประจำวันของทุกคน โดยเฉพาะในสมัยโบราณซึ่งการศึกษายังไม่เจริญและยังไม่แพร่หลายนั้น พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนสาวกและบุคคลโดยทั่วไปด้วยการให้ฟังเป็นหลัก และการถ่ายทอดความรู้ของมนุษย์ซึ่งสืบทอดกันมายาวนานก็ยึดการฟังเป็นสำคัญ สำหรับผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นพหูสูตนั้น ต้องเรียนมากและฟังมาก จากงานวิจัยนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาใช้เวลาสำหรับการฟังมากกว่าร้อยละ 50 นักเรียนมัธยมศึกษาร้อยละ 48 ส่วนผู้ใหญ่ใช้การฟังเพียงร้อยละ 45 เท่านั้น (ดวงใจ ไทยอุบุญ และ กวิสรา รัตนกร. 2538 : 18) การฟังจึงเป็นทักษะที่ใช้มากกว่าการสื่อสารอย่างอื่น

จุดประสงค์ของการฟัง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มทักษะภาษาไทย ได้กำหนดจุดประสงค์ด้านการฟังของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 คือ เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่ฟัง สามารถจับใจความสำคัญ คิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง มีความชื่นชมต่อภาษาไทย และใช้ทักษะการฟังในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิด มีนิสัยและมารยาทที่ดีในการฟัง หาคำรู้และความบันเทิงจากการฟังได้ (กรมวิชาการ. 2535 : 11)

ความสำคัญของการฟัง

การฟังมีความสำคัญมาก เพราะการฟังเป็นทักษะแรกที่มีการใช้มากที่สุด การฟังก่อให้เกิดความรู้ ความคิดอย่างกว้างขวาง อาจก่อให้เกิดจินตนาการ และสามารถนำความรู้ ความคิดที่ได้รับฟังมานั้นไปพูดและเขียนได้ชัดเจน นอกจากนั้นการฟังบางประการยังทำให้ได้รับความบันเทิงช่วยคลายความเครียด ได้แก่ การฟังเพลงที่ชื่นชอบจึงนับเป็นการพักผ่อนหย่อนใจได้เป็นอย่างดี

การสอนการฟัง

การสอนการฟัง ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 นั้น หลักสูตรได้กำหนดให้ครูอาจารย์เป็นผู้ฝึกมารยาทที่ดีในการฟัง ฝึกการฟังอย่างตั้งใจ การฟังเรื่องราว ข่าว เหตุการณ์ คำโฆษณา คำอธิบาย การอภิปราย การรายงาน บริสนาคำท่าย คำพูดเปรียบเทียบ สุภาษิต คำพังเพย บทความ บทร้อยแก้วและร้อยกรอง นิทาน เพลง บทร้องเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก และการละเล่นต่างๆ รวมถึงสิ่งบันเทิงจากสื่อมวลชน มีการอภิปรายซักถาม ใจความสำคัญของเรื่องคิดเปรียบเทียบขยายความ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น จัดหมวดหมู่และความสัมพันธ์ ความเข้าใจ ความรู้สึก ข้อคิดข้อเตือนใจ ที่ได้จากสิ่งที่ฟัง

ในเรื่องเดียวกันนี้ หลักสูตรกำหนดให้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ซึ่งเป็นพื้นฐานการฟังเบื้องต้น และขยายให้กว้างขวางขึ้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ดังที่กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ยังให้เรียนลึกซึ้งยิ่งขึ้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 คือเน้นการฟังอย่างตั้งใจและให้สามารถจับใจความสำคัญได้

การพูด

ความหมายของการพูด คำว่า "พูด" เป็นกริยา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายไว้ว่า เปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ คำพูด หรือการพูด (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 591) จึงหมายถึง การสื่อความหมายของบุคคลในสังคมโดยใช้เสียง ภาษา อาศัยปฏิกิริยาท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็นตลอดจนความรู้สึกของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง การพูดจึงเป็นอีกทักษะหนึ่งนอกเหนือไปจากการฟัง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

จุดประสงค์ของการพูด

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มทักษะภาษาไทย ได้กำหนดจุดประสงค์ด้านการพูดของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 คือ เพื่อให้ผู้พูดมีความสามารถในการคิดลำดับเหตุการณ์ วิพากษ์วิจารณ์ สรุปความ มีทักษะในการสนทนา เล่าเรื่อง รายงาน อภิปรายและบรรยายความรู้สึก พูดสื่อความได้ชัดเจนถูกต้อง คล่องแคล่ว มีความชื่นชมต่อภาษาไทย มีมารยาทและบุคลิกภาพที่ดี และใช้ทักษะการพูดเพื่อความบันเทิงต่างๆ

ความสำคัญของการพูด

การพูด นับว่ามีความสำคัญรองลงมาจาก การฟัง เพราะเมื่อเราเกิดมายังพูดไม่ได้ ก็อาศัยการฟังเสียงจาก พ่อ แม่ มาก่อน เมื่อเรามีอายุขวบเศษ พ่อ แม่ก็จะสอนให้เราพูด การพูดจึงเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว และสื่อกันเข้าใจง่ายที่สุด ถ้าผู้พูดพูดดี ใช้คำสุภาพ ก็จะได้รับความรัก ความเมตตาจากผู้ฟัง อาจเป็นพ่อ แม่ ครู - อาจารย์ ตลอดจนเพื่อนๆ โดยจะได้รับความช่วยเหลือ และจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ทุกเรื่อง ดังคำพูดของสุนทรภู่ กวีเอกของไทย เขียนไว้ในหนังสือ นิราศภูเขาทอง ตอนหนึ่ง ดังนี้

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักสตร้อยร้อยจิต
 แม่พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา
 สุนทรภู่

ในชีวิตประจำวันของคนเราทุกคนต้องพูดจากันทั้งในครอบครัว มีพ่อ แม่ พี่น้อง และญาติ เป็นต้น ส่วนในโรงเรียนนั้นก็พูดคุยกับเพื่อนๆ พูดกับรุ่นพี่รุ่นน้อง พูดกับนักการภารโรง พูดกับแม่ค้า พูดกับครูอาจารย์ เป็นต้น

การสอนการพูด

การสอนการพูดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 นั้น หลักสูตรกำหนดให้มีการฝึกการพูดออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี เกี่ยวกับคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คำควบกล้ำ ฝึกการพูดสนทนา การเล่าเรื่อง อธิบาย บรรยาย ความรู้สึก รายงานเรื่องต่างๆ โดยเน้นการใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ ความต่อเนื่อง และสาระสำคัญของเรื่อง ฝึกทักษะการพูดในการเล่า นิทาน เล่าเรื่องแฝงคติธรรม แสดงบทบาทสมมุติ เล่นเลียนแบบ แสดงละคร เล่นปริศนา คำทาย ต่อคำคล้องจอง ร้องเพลง ท่องบทร้อยกรอง การละเล่นของเด็กที่มีบทร้อง โดยเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการร่วมกิจกรรมทางภาษา ฝึกมารยาทและบุคลิกภาพที่ดีในการพูด ในโอกาสต่างๆ โดยเน้นการใช้คำพูดให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

การสอนพูดก็เช่นเดียวกับการสอนฟัง คือ หลักสูตรได้กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 และเพิ่มความยากง่ายในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 นั้น จะเรียนเข้มข้นขึ้นในเรื่องเดียวกันนี้ เช่น ให้ผู้เรียนใช้คำพูดได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ กล่าวพูด สามารถลำดับเหตุการณ์ สรุป และสื่อสารด้านมนุษยสัมพันธ์

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน คำว่า "อ่าน" เป็นคำกริยา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายไว้ว่า การออกเสียงตามตัวหนังสือ ดู หรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 900) การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันของทุกคน เพราะการอ่านทำให้ได้รับความรู้ ข่าวสาร เพิ่มพูนสติปัญญาและความคิด นอกจากนี้ยังทำให้ทราบความคิดรวมถึงเจตนารมณ์ของผู้เขียนจากหนังสือ บทความต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน การอ่านจึงมีคุณค่าต่อชีวิต เพราะช่วยให้ผู้อ่านเป็นคนมีอารมณ์เบิกบานร่าเริงแจ่มใสและก่อให้เกิดสติปัญญา

จุดประสงค์ของการอ่าน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

กลุ่มทักษะภาษาไทย ได้กำหนดจุดประสงค์ด้านการอ่านของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 คือ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน และสามารถนำไปใช้อ่านคำใหม่ๆ ได้ มีทักษะในการอ่านในใจและการอ่านออกเสียงได้ถูกต้องคล่องแคล่วรวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์และวิเคราะห์ใจความสำคัญ ปฏิบัติตนจนเป็นคนมีนิสัยที่ดีในการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือก การใช้การเก็บรักษาหนังสือ การใช้ห้องสมุดในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และความเพลิดเพลินในยามว่าง และรักการอ่าน

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่าน เป็นกุญแจหรือเครื่องมือสำคัญนำไปสู่ความรู้ ความคิด จินตนาการ ซึ่งสิ่งที่ได้กล่าวมานี้จะปรากฏอยู่ในหนังสือ บทความ และข้อเขียนต่างๆ ชีวิตของคนเรา ทุกคนนับตั้งแต่เริ่มเข้าโรงเรียน ครูก็สอนให้รู้จักอ่านหนังสือ เมื่ออ่านหนังสือออกแล้วก็เริ่มอ่านด้วยตนเอง เมื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยก็ต้องอ่านทุกวัน อ่านมาก อ่านตำราที่อาจารย์สั่งให้อ่าน อ่านเพื่อสอบ อ่านเพื่อทำรายงาน ดังนั้น การอ่านจึงเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญต่อชีวิตเช่นเดียวกับการรับประทานอาหารทุกวัน วันละ 3 มื้อ

ในเรื่องของการอ่านนั้น มีทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ สมัยเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ก็อ่านออกเสียง เมื่อเรียนระดับมัธยมศึกษาการอ่านออกเสียงก็ลดลง ขณะเรียนมหาวิทยาลัยก็มักจะอ่านในใจ อ่านผ่านๆ และอ่านอย่างละเอียดตามความเหมาะสม การอ่านในลักษณะดังกล่าวนี้ สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อเก็บเอาความรู้ ความคิด จากเนื้อหาสาระ เพื่อจะจับใจความให้ได้ ว่าเป็นเรื่องอะไร พูดถึงใคร กำลังทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และทำไม การอ่านวิธีนี้จำเป็นต้องมีสมาธิ ควรฝึกอ่านให้เร็ว และควรเขียนและย่อด้วยภาษาของตนเอง จึงจะก่อให้เกิดความเข้าใจ และถ้าฝึกจนเป็นทักษะแล้วก็จะได้ชื่อว่า "อ่านเป็น"

2. การอ่านตีความ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านออกเสียงหรืออ่านในใจก็ตาม จุดสำคัญคือการตั้งใจและการรู้จักใช้สติปัญญา อันเป็นการผสมผสานเรื่องราวเดิมกับเรื่องราวใหม่ โดยใช้การเปรียบเทียบให้เกิดความสัมพันธ์กัน อ่านและย่อเรื่อง หรือเขียนสรุปอย่างกะทัดรัดด้วยสำนวนของตนเอง โดยพิจารณาด้วยเหตุผลและจากประสบการณ์ที่มีอยู่

3. การอ่านตำราหรือแบบเรียน ไม่ใช่การอ่านเพื่อความบันเทิง แต่เป็นการอ่านเพื่อเรียนรู้ และในการอ่านเพื่อการเรียนรู้นั้นก็มีความแตกต่างกันไปตามเนื้อหาของวิชา เช่น ถ้าอ่านวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์ ก็ควรอ่านเฉพาะบทหรือตอนที่กำลังศึกษา เพื่อทบทวนตามที่อาจารย์สอนมา ไม่ใช่อ่านรวดเดียวจบ สำหรับคนซึ่งชอบเรื่องราวในอดีต เช่น อ่านหนังสือประวัติศาสตร์ก็อาจจะอ่านไปได้ตลอดเล่ม เพราะเป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่องสนุกสนาน ส่วนการอ่านวรรณคดีนั้นก็ต้องอ่านอย่างมีอารมณ์ร่วมจึงจะได้รรถรส และเกิดความซาบซึ้งในเรื่องราวและภาษาที่สละสลวย เป็นต้น

ในเรื่องการอ่านหนังสือตำราแบบเรียนหรือวิชาการนั้น สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงประทานสัมภาษณ์พิเศษเกี่ยวกับการอ่านหนังสือไว้ว่า "วิธีอ่านที่ดี ถ้าเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงก็อ่านเร็วๆ เพื่อบันเทิงนี้แหละ ไม่ต้องไปเสียเวลา แต่ถ้าอ่านหนังสือวิชาการ ควรหาพจนานุกรมไว้ข้างๆ คำไหนไม่แน่ใจไม่เข้าใจก็เปิดดู ภาษาไทยมีคำยากๆ เหมือนกันนะ หรือหนังสือต่างประเทศยิ่งต้องเปิดดูมากหน่อย เปิดบ่อยๆ ก็เข้าใจ แม่นศัพท์ไปเอง" (กัลยาณิวัฒนา. กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า. 2532 : 12)

การสอนการอ่าน

การสอนการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 นั้น มีการฝึกการอ่านออกเสียงตามหลักเกณฑ์การอ่านเพิ่มเติมจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เกี่ยวกับคำพ้อง อักษรย่อ คำราชาศัพท์ สุภาพิต คำพังเพย สำนวนภาษา เครื่องหมายและสัญลักษณ์ การอ่านแผนผัง แผนที่และกราฟ การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ โดยเน้นความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องตามอักขรวิธี มีวรรณตอน ใช้น้ำเสียงได้เหมาะกับเรื่อง และคำพื้นฐานเพิ่มเป็นประมาณ 1,200 คำ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และประมาณ 1,550 คำ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และคำศัพท์ที่จำเป็นต้องใช้ในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เนื้อเรื่องที่อ่านขยายไปสู่เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว สังคม ชุมชน บุคคลตัวอย่างของท้องถิ่น หรือของชาติ นิทาน นิยายสำหรับเด็ก บทร้อยกรอง เรื่องจากวรรณคดี สารคดีสั้นๆ บทความ ประกาศ โฆษณา คำชี้แจง คำแนะนำ แผนที่ แผนภูมิ และกราฟที่ประกอบบทความหรือเรื่องที่นำมาอ่าน สามารถนำหลักเกณฑ์ในการอ่านไปใช้อ่านคำใหม่ๆ ได้ มีทักษะในการอ่านในใจและการอ่านออกเสียงได้ถูกต้องคล่องแคล่ว สามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเชิงวิจารณ์ และวิเคราะห์ ใจความสำคัญ มีนิสัยที่ดีในการอ่านการใช้พจนานุกรม การเลือก การใช้ การเก็บรักษาหนังสือ และการใช้ห้องสมุด ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและความเพลิดเพลินในเวลาว่างและมีนิสัยรักการอ่าน

ในการสอนการอ่านก็เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้ว คือมีหลักสูตรพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เพิ่มมากขึ้น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และเรียนลึกซึ่งขึ้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โดยฝึกอ่านออกเสียงและอ่านในใจ เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม สถานที่สำคัญของท้องถิ่นหรือของชาติ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ แนวคิดในการประกอบอาชีพ แนวคิดในการพัฒนาตนเอง เศรษฐกิจและสังคม นิทาน นิยายและเรื่องสั้นสำหรับเด็ก บทร้อยกรอง เรื่องจากวรรณคดี สารคดี เชิงความรู้และบันเทิง บทความ ความเรียง ประกาศ โฆษณา คำชี้แจง คำแนะนำ สารานุกรมสำหรับเด็ก หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสารจากห้องสมุด โดยเน้นการอ่านได้รวดเร็วตามเวลาที่กำหนดให้ อภิปรายซักถาม เกี่ยวกับรายละเอียด ความคิดเห็น ใจความสำคัญ สรุปหลักการเจตนารมณ์ และเนื้อหาของข้อความและเรื่องที่อ่าน สามารถปฏิบัติตนในการอ่านจนเกิดนิสัยที่ดีในการอ่านหนังสือ การใช้พจนานุกรม การเลือก การใช้ การเก็บรักษาหนังสือ การใช้ห้องสมุด สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และความเพลิดเพลินในเวลาว่างและเกิดนิสัยรักการอ่าน

การเขียน

ความหมายของการเขียน คำว่า "เขียน" เป็นกริยา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 154) ให้ความหมายไว้ว่า แต่งหนังสือ วาด ชีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่างๆ และขีดให้เป็นตัวหนังสือหรือเลข การเขียนจึงเป็นทักษะสุดท้ายในทักษะทางภาษา ซึ่งเริ่มมาจากการฟัง การพูด การอ่าน ที่ได้กล่าวมาแล้ว ทักษะการเขียนนั้นนับว่าเป็นทักษะที่ยากที่สุดในบรรดาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน และการเขียนจะกระทำได้ดีต้องสืบเนื่องมาจากทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน โดยผ่านกระบวนการต่อเนื่องกันมา แล้วนำมาประมวลหาข้อสรุปตามความเป็นจริงบันทึกออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรจากความคิด จึงก่อให้เกิดความหมาย ความรู้ เจตคติต่างๆ ดังข้อความในจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชตอนหนึ่งว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" เป็นต้น

จุดประสงค์ของการเขียน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มทักษะภาษาไทย ได้กำหนดจุดประสงค์ด้านการเขียนของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 คือ เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงามและสื่อความได้เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน และนำการเขียนมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ความสำคัญของการเขียน

การเขียน คือ การบันทึกความรู้ หรือประสบการณ์ อันเป็นการสื่อความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจและถือเป็นมรดกทางปัญญาซึ่งตกทอดสืบต่อกันมานานแสนนาน ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงให้ทัศนะเกี่ยวกับการเขียนในเรื่องห้องสมุดไว้ตอนหนึ่งความว่า

ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ เมื่อการประดิษฐ์ คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นจารึก หรือเป็นหนังสือ ทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษา ทราบถึงเรื่องนั้นๆ และได้ใช้ความรู้เก่าเป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์ คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นความก้าวหน้า เป็นความเจริญสืบต่อไป

ห้องสมุด เป็นสถานที่เก็บเอกสารต่างๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครูเป็นผู้ชี้แนะ ให้เรามีปัญญาวិเคราะห์วิจารณ์ ให้รู้สิ่งที่ควรรู้อันชอบธรรม ด้วยเหตุด้วยผล

ความสำคัญของการเขียนนอกจากจะเป็นมรดกทางปัญญา และเป็นครูอยู่ในห้องสมุดไว้ให้คนรุ่นหลังค้นคว้าหาความรู้แล้ว อาจกล่าวได้ว่า เป็นการสื่อสาร การระบายอารมณ์ การแสดงภูมิปัญญาให้ปรากฏ และประการสุดท้าย คือเป็นอาชีพอิสระอย่างหนึ่งของคนในปัจจุบันได้อย่างดี

การสอนการเขียน

หลักสูตรได้กำหนดให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ฝึกทักษะการเขียนเพิ่มคำพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประมาณ 1,200 คำ และประถมศึกษาปีที่ 4 ประมาณ 1,550 คำ และคำศัพท์ที่จำเป็นที่ต้องใช้ในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ฝึกการเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาเกี่ยวกับมาตราตัวสะกดและการันต์ต่าง ๆ คำควบกล้ำ อักษรนำ ประโยคต่างๆ การเขียนเครื่องหมาย อักษรย่อ การเว้นวรรคตอน การย่อหน้า การใช้คำราชาศัพท์ การเขียนเรื่องโดยการลำดับเหตุการณ์ ใจความสำคัญของเรื่องที่เขียน และการขยายความ การเขียนตามคำบอก การเล่าเรื่อง รายงาน ตอบคำถาม บันทึกความรู้จากการอ่านและฟัง บันทึกเหตุการณ์ประจำวัน เขียนคำอธิบาย บรรยายภาพ เขียนจดหมาย ย่อความ เขียนกรอกแบบรายการต่างๆ เขียนข้อความในโทรเลข คำขวัญ คติพจน์ เขียนเรื่องจากจินตนาการ เขียนคำสัมผัสคล้องจองและบทร้อยกรองง่ายๆ โดยเขียนเรื่องที่แสดงความนึกคิดอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้มีนิสัยการเขียนที่ดี รักการเขียน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ในเรื่องเดียวกันนี้มีการสอนเขียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 และเพิ่มความยากในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้สามารถนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษา

ความสนใจในการอ่าน

นักเรียนในชั้นประถมศึกษาารวมถึงเด็กๆ โดยทั่วไปส่วนใหญ่ ชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องสัตว์และธรรมชาติ เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว และสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็ก ถ้าเป็นเด็กหญิงชอบอ่านเรื่องธรรมชาติ สัตว์เลี้ยง ความรัก ครอบครัว ฯลฯ ถ้าเป็นเด็กชาย มักชอบเรื่องเครื่องยนตร์กลไก เรื่องมหัศจรรย์ ลึกลับผจญภัย ดลกขบขันและการ์ตูน วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ส่วนเด็กเล็กๆ ทั้งชายและหญิงจะชอบคำคล้องจองที่มีจังหวะ เรื่องนางฟ้า เทวดา สัตว์ การ์ตูน ฯลฯ ในเรื่องความสนใจที่มีต่อการอ่านของเด็กวัยต่างๆ นั้น ฅณรงค์ ทองปาน แบ่งไว้ดังต่อไปนี้

1. เด็กอายุ 6 - 8 ปี เด็กอายุในช่วงนี้สามารถเข้าใจและมีความคิดในสิ่งที่ป็นนามธรรม ชอบฟังนิทาน นิยาย นอกจากนี้ยังชอบเรื่องชวนคิด เทพนิยาย คำกลอนง่ายๆ และเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน
2. เด็กอายุ 9 ปี ชอบนิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่างๆ ที่เป็นเรื่องจริง ชอบนิทานเกี่ยวกับชนชาติต่างๆ และเรื่องเกี่ยวกับชีวิตภายในบ้านและโรงเรียน
3. เด็กอายุ 10 ปี เด็กชายสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับการค้นพบสิ่งใหม่ๆ เด็กหญิงสนใจเรื่องเหมือนเด็กวัย 9 ปี
4. เด็กอายุ 11 ปี เด็กชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย เรื่องลึกลับ การค้นคว้าประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เด็กหญิงชอบเรื่องชีวิตภายในบ้าน สัตว์เลี้ยง และเริ่มอ่านนวนิยาย เรื่องประเภทรักๆ ใคร่ๆ (ฅณรงค์ ทองปาน. 2526 : 7 - 8)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2519 : 35 - 40) ได้ศึกษาความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย สรุปได้ว่า ลักษณะของความสนใจและรสนิยมในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

1. นักเรียนประถมศึกษาสนใจอ่านนิทาน - นิยาย มากที่สุด
2. ลักษณะหนังสือที่นักเรียนประถมศึกษาชอบอ่านมากที่สุด คือ การ์ตูน
3. หนังสือสารคดีที่นักเรียนชอบอ่าน คือ ประวัติบุคคล
4. นิทาน - นิยาย ที่นักเรียนชอบอ่าน เรียงตามลำดับคือ นิทานมีคติสอนใจ นิทานโบราณคดี นิทานพื้นเมือง
5. เรื่องตลกที่นักเรียนชอบอ่านคือ นิทานขำขัน

6. หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนชอบอ่านคือ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องเกี่ยวกับดวงดาว - จักรวาล การประดิษฐ์ต่างๆ ตามลำดับ

7. หนังสือเกี่ยวกับศาสนาที่นักเรียนชอบอ่านคือ กฎแห่งกรรมหรือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ความสามารถในการอ่าน

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2529 : 30 - 31) กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันมีหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ด้านสติปัญญา เด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดจะอ่านหนังสือได้เร็วกว่ามีความสามารถในการเลือกอ่านหนังสือที่น่าสนใจกว่าเด็กในวัยเดียวกัน และจะมีการพัฒนาการด้านการอ่านสูงกว่าเด็กในระดับเดียวกัน

2. อายุ เด็กอายุต่างกันแม้เพียงปีเดียวก็มีความสามารถในการอ่านต่างกัน เด็กวัยรุ่นและเด็กที่มีอายุมากจะเรียนรู้ต่างๆ ได้ดีกว่า และเร็วกว่าเด็กที่มีอายุน้อย โดยทั่วไปแล้วความสามารถในการเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไปตามวัย จนถึงอายุราว 20 - 25 ปี ต่อจากนั้นก็คงตัวหรือลดลงบ้างเล็กน้อย

3. เพศ ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการอ่าน เพศชายและเพศหญิงมีเจตคติและความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน ทำให้เด็กชายสนใจหนังสือแตกต่างกับเด็กหญิง เด็กหญิงจะชอบเกี่ยวกับความงาม การแต่งกาย เด็กชายชอบทดลอง ชอบวิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์กลไก การผจญภัย คณิตศาสตร์

4. วุฒิภาวะและความพร้อม การอ่านจะต้องอาศัยทักษะต่างๆ ที่เป็นทักษะย่อยๆ ประกอบกัน เช่นการใช้สายตา การใช้วocabulary ในการออกเสียง ฯลฯ เด็กที่มีความพร้อมในการอ่าน ย่อมหมายถึง ระดับวุฒิภาวะของเขที่สามารถจะแยกความคล้ายคลึงและความแตกต่างของตัวอักษรได้ ดังนั้นการที่รอให้เด็กพร้อมหรือเตรียมความพร้อมในการอ่านจะช่วยป้องกันความล้มเหลวในการอ่านที่จะเกิดขึ้นได้

5. ประสบการณ์เดิม อิทธิพลของประสบการณ์เดิมจะมีผลต่อการอ่านในเรื่องการถ้อยคำการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดีและเร็วขึ้น

6. ความถนัดตามธรรมชาติ เด็กมีความสามารถพิเศษในด้านใด ก็จะสนใจอ่านหนังสือทางด้านนั้นเป็นพิเศษ เช่น เด็กเก่งคณิตศาสตร์จะอ่านเรื่องคณิตศาสตร์ เด็กเก่งภาษา การแต่งกลอนจะชอบโคลงกลอน เด็กเก่งเรื่องการทำอาหารจะสนใจเรื่องการทำอาหาร

7. สภาพร่างกาย เด็กที่มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ จะเรียนอ่านได้ดีกว่าเด็กที่เจ็บป่วยเป็นประจำ รวมทั้งความบกพร่องทางร่างกาย มีผลต่อการอ่านเป็นอย่างมาก เช่น สายตาสั้น สายตายาว สายตาเอียง กล้ามเนื้อที่ควบคุมหนังตาปิดการ ประสาทหูพิการ เป็นต้น

8. สภาพอารมณ์ มีผลต่อการอ่านเนื่องจากทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครู ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นคนที่อ่านหนังสือ ได้เก่งและคล่อง แรงกดดัน ความคาดหวัง อาจทำให้เด็กเกิดความตระหนกและขาดความมั่นใจ กลัวจะทำไม่ได้ดังหวัง การทะเลาะเบาะแว้งภายในบ้าน การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวล ต่างๆ นานา จะทำให้สภาพอารมณ์ของเด็กขาดความมั่นคงและเข้ามารบกวนสมาธิในขณะที่อ่าน ทำให้การพัฒนาทางด้านการอ่านเกิดปัญหา

9. สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของเด็ก ได้แก่

สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ถ้าพ่อแม่ ผู้ปกครอง สนับสนุนการอ่าน เลือกหนังสือที่ดี และซื้อหนังสือให้เด็กบ่อยๆ พ่อแม่ชอบอ่านหนังสือ มีชั้นหนังสือให้เด็กเป็นการส่วนตัว เด็กก็จะชอบอ่าน

สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ถ้าโรงเรียน ครู บรรณารักษ์ ส่งเสริมการอ่าน มีหนังสือดีจำนวนมากในห้องสมุด เด็กก็จะได้อ่านหนังสือดีๆ และอ่านเก่ง

เพื่อน ถ้าเพื่อนชักชวนให้อ่าน คั่นค้ำก็จะช่วยให้เด็กอ่านเก่งขึ้นได้

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

การอ่านควรเป็นกิจกรรมประจำวันต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ควรมีการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ โดยเริ่มจากบ้าน ซึ่งมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง คอยให้การสนับสนุน ส่วนโรงเรียนมีผู้บริหาร ครูอาจารย์และบรรณารักษ์ช่วยเสริมสร้างนิสัยรักอ่าน ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทสนับสนุนการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนได้ ดังนี้

1.1 ให้ความสนับสนุนในทางการเงินเพื่อปรับปรุงสถานที่ ซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์

1.2 ให้ความสนับสนุนในการจัดบริการ และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1.3 ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นอุปกรณ์การสอน

1.4 สนับสนุนให้บรรณารักษ์ หรือครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ได้มีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านห้องสมุด ด้วยการไปศึกษาดูงาน หรือเข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนากิจการห้องสมุด

1.5 ส่งเสริมให้บรรณารักษ์จัดหาหนังสือดีมีคุณค่ามาให้เด็กได้อ่าน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

2. ครู มีบทบาทส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กหลายประการดังนี้ โดย

2.1 ครูควรเข้าใจถึงกระบวนการอ่านของเด็กดีพอ เพื่อจะได้แนะนำให้เด็กอ่านได้อย่างถูกต้อง

2.2 ครูควรจัดหาและสนับสนุนให้เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและตามความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งแนะนำหนังสือที่ดีมีคุณค่าแก่เด็ก

2.3 ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก เช่น การเล่าเรื่องที่เร้าให้เด็ก เกิดความสนใจ โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ ที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก การเล่าเรื่องช่วยให้เกิดความสนใจในเบื้องต้น และกระตุ้นความรู้สึกที่อยากจะทำเองได้ ซึ่งครูพยายามชี้ให้เห็นว่ามีหนังสือที่สนุกๆ อีกมาก เมื่ออ่านหนังสือเองได้ก็จะมีโอกาสอ่านเรื่องสนุกๆ ได้อีกมาก

2.4 จัดมุมหนังสือขึ้นในชั้นเรียน

2.5 พยายามหาสื่อต่างๆ ช่วยให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ หนังสือที่มีคุณค่าและทันสมัย ทั้งควรเหมาะสมกับวัยด้วย

2.6 ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครองควรร่วมมือกัน โดยครูพยายามหาทางชี้แนะให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่านเพื่อจะได้เลือกหนังสือที่ดีมีคุณค่าให้เด็กอ่าน (อรสา กุมาริ ปุคหุต. 2525 : 317 - 325)

3. บรรณารักษ์ เป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

3.1 ติดตามความเคลื่อนไหวของหนังสือเด็ก แนะนำหนังสือที่เหมาะสมให้แก่เด็ก และนำมาไว้ในห้องสมุดตามโอกาส

3.2 เน้นความสำคัญของการอ่าน การใช้ห้องสมุด ให้แก่ครูและนักเรียน

3.3 พยายามโน้มน้าวให้ผู้ปกครองของนักเรียนเห็นความสำคัญของการที่เด็กในปกครองจะได้มีโอกาสอ่านหนังสือที่ดีมีคุณค่า และควรได้อ่านเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อจะได้รับความเอาใจใส่หรือความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง

3.4 ปลุกฝังเจตคติที่ดีต่อการอ่าน สร้างความสนใจต่อการอ่านให้มีขึ้นในโรงเรียน เช่น การจัดให้มีการประกวดการเล่าเรื่อง การประกวดการอ่านทำนองเสนาะ เป็นต้น

3.5 วางนโยบายเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดอย่างทั่วถึง ให้นักเรียนได้หมุนเวียนเข้าใช้ห้องสมุดให้เป็นและใช้อย่างคุ้มค่า (อรสา กุมาริ ปุคหุต. 2525 : 320 - 324)

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอาจทำได้หลายวิธี แต่ละวิธีจะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจและพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน ดังกิจกรรมดังต่อไปนี้

การอ่านหนังสือให้ฟัง

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนั้น ครูผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นตัวอย่างในการเลือกสรรหนังสือที่ดี สนุกสนาน นำมาอ่านให้เด็กฟังทุกวัน เวลาที่เหมาะสมที่สุด คือในช่วงโมงแรก ตอนเช้าก่อนเรียน 3 - 5 นาที และตอนเย็นก่อนเด็กกลับบ้านอีก 3-5 นาที เป็นประจำทุกวัน ก่อนที่ครูจะอ่านหนังสือให้เด็กทั้งชั้นฟัง ต้องบอกให้เด็กนั่งตามสบาย ตั้งใจฟังเรื่องที่ครูจะอ่านให้ฟัง ครูผู้สอนต้องตั้งใจอ่านให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อฝึกทักษะการฟัง เมื่อเด็กฟังทุกวัน เด็กจะสนใจและบางคนอาจไปหาอ่านต่อจากที่ครูอ่านให้ฟังในชั้นเรียน

การที่ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟัง มีประโยชน์ดังนี้ (มุสดี กุฎอินทร์. 2521 :

14 - 16)

1. ภาษาทุกภาษาเริ่มจากการพูด ไม่มีวิธีใดที่จะสร้างและเรียนรู้รูปแบบการใช้ภาษาได้ดีกว่าการได้ฟัง
2. การอ่านให้เด็กฟังเป็นวิธีพิเศษในการเข้าถึงเด็กที่อ่านไม่ได้ เด็กเหล่านี้ไม่ค่อยได้อ่านมาก ไม่รู้สึกสนุกสนานในการอ่าน แต่เขาก็จะฟังครูอ่านและชอบฟังอย่างยิ่งด้วย เมื่อครูอ่านให้ฟังเขาจะมีโอกาสซาบซึ้งกับภาษาเขียนที่สละสลวย
3. การอ่านให้เด็กฟังเป็นวิธีเพิ่มพูนความสนใจของนักอ่าน ครูจึงเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กลองอ่านหนังสือประเภทอื่น นอกเหนือจากที่เด็กสนใจ
4. คนจำนวนมากมีประสบการณ์ในการใช้ภาษาน้อยมาก การสืบทอดวัฒนธรรมด้านภาษาส่วนมากเป็นด้านภาษาเขียน ภาษาในหนังสือมีแบบแผนการเขียนที่สละสลวย ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดมากในภาษาพูดปัจจุบัน
5. ครูสามารถปรับปรุงความสามารถในการเขียนของเด็กได้ โดยอ่านเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟัง ไม่มีวิธีใดที่จะเรียนรู้คำศัพท์ได้ดีกว่าการฟังและการได้ยินศัพท์ที่ใช้ในประโยค หรือความรู้สึกซาบซึ้งกับภาษาเปรียบเทียบกับนั้นก็บังเกิดขึ้นเมื่อได้ฟัง
6. การที่จะอ่านร้อยกรองให้เกิดความซาบซึ้งนั้นต้องอาศัยการออกเสียง การได้ฟังครูอ่านบทร้อยกรองที่มีความรู้สึก มีจังหวะจะโคน ทำให้เด็กเกิดความชื่นชมบทร้อยกรองได้เป็นอย่างมาก
7. การอ่านให้ฟังเป็นวิธีการที่ดีที่ช่วยให้เด็กรู้จักโลกภายนอก การได้พบเห็นหรือรับรู้วัฒนธรรมของชนชาติอื่น การได้กลับไปสู่เวลาที่ความคิดและการแสดงออกแตกต่างกับสมัยปัจจุบัน เป็นประสบการณ์ที่ใหม่และแปลกของเด็ก ความคิดบุคลิกลักษณะและวัฒนธรรมต่างๆ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ยังไม่สามารถทำให้ได้ดีได้

การเล่าเรื่องหนังสือ

การเล่าเรื่องหนังสือ คือการนำหนังสือที่ได้คัดเลือกแล้วเป็นอย่างดี นำเสนอเป็นตอนๆ แล้วให้รายชื่อหนังสือที่สัมพันธ์กับเรื่องนี้ หรือจะเลือกหนังสือหลายๆ เล่มที่คาดว่าจะอยู่ในความสนใจของนักเรียน แล้วเล่าแต่เพียงสั้นๆ พอเร้าความสนใจ ซึ่งอาจจะเริ่มต้นด้วยการเล่าถึงผู้แต่ง ผู้เขียนภาพ หรือเล่าเรื่องก็แล้วแต่ความเหมาะสม การเล่าเรื่องโดยย่อของหนังสือ เน้นตอนสำคัญๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนไปอ่านหนังสืออื่นๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการส่งเสริมการอ่านหนังสือวิธีหนึ่งที่ครู บรรณารักษ์สามารถจัดขึ้นภายในห้องเรียนและห้องสมุดได้ การเล่าเรื่องหนังสือ เป็นการนำหนังสือมาพูดให้นักเรียนเกิดความสนใจนักเรียนจะไปอ่านหนังสือเล่มอื่นๆ ต่อด้วยตนเอง การเล่าเรื่องหนังสือจึงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ในการเล่าเรื่องหนังสือนั้น รสา วงศ์ยังอยู่ (2529 : 397) ได้เสนอเทคนิคการเล่าไว้หลายประการดังนี้

1. ทำที่การปรับตัว มีความพร้อมที่จะสื่อสารกับผู้ฟัง คือ เตรียมกาย เตรียมใจ เตรียมเรื่องไว้เรียบร้อยแล้ว มีความคล่องแคล่ว สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศทั่วๆ ไปได้ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
2. ขึ้นอารมณ์บทดี อาจนำเรื่องที่ผู้ฟังรู้เรื่องดีหรือน่าสนใจ หรือเหตุการณ์ปัจจุบันให้เชื่อมโยงกับเรื่องได้
3. เสียง ต้องเล่าให้ชัดเจน น้าฟัง ดังพอให้ได้ยินทั่วกัน อัตราการพูดพอเหมาะไม่ช้าหรือเร็วเกินไป เวลาพูดต้องให้เป็นเสียงเล่าไม่ใช่เสียงอ่าน มีการเน้นเสียงทอดเสียง ย้ำ และเว้นจังหวะบ้าง การออกเสียงตัว ร ล คำควบ คำกล้ำ ต้องออกเสียงให้ถูกต้องอักขรวิธี และไม่กล่าวคำ เอ้อ... อ้า... บ่อยๆ
4. อากัปกิริยา ผู้เล่าใช้สายตาตามองผู้ฟังให้ทั่วถึง ควบคุมการเคลื่อนไหวของมือ แขน ศีรษะ และการเคลื่อนไหวอื่นๆ ให้สอดคล้องกับเรื่องที่เล่า
5. แสดงให้ผู้ฟังเห็นรูปเล่มของหนังสือ แนะนำหนังสือตามบรรณานุกรมของหนังสือเล่มนั้น ถ้ามีภาพ ลายมือของผู้เขียน ก็แสดงให้เห็นด้วย ถ้าเป็นนามปากกาให้บอกชื่อจริงด้วย
6. เล่าเรื่อง ตามที่บันทึกไว้ตามลำดับ อ่านเน้นตอนที่ค้นไว้อย่าให้สับสนวกวนไปมาเล่าซ้ำ หรือเล่าตอนใดตอนหนึ่งยาวเกินไป เล่าให้คล่องไม่ติดขัดใช้ถ้อยคำไม่คลุมเครือ กะทัดรัดชัดเจน
7. ความคิด เนื้อหาสาระ มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน เนื้อหาถูกต้องตามข้อเท็จจริง แบ่งตอนให้เหมาะสมกับเวลา เชื่อมโยงความคิด ลำดับความได้เหมาะสม ไม่ให้เนื้อความขาดตอน
8. การเล่าไม่ต้องจบเรื่อง เมื่อเล่าถึงตอนสำคัญให้ขมวดเรื่องหรือสร้างปมให้ผู้ฟังเกิดความสนใจอยากทราบเรื่อง แล้วเชิญชวนให้ไปอ่านเรื่องนั้นเองต่อไป

การอ่าน 3 นาที

การอ่านหนังสือ 3 นาที เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียนเป็นอย่างดี วิธีการนี้อาจสัมพันธ์กับการอ่านหนังสือให้ฟัง โดยครูกำหนดเวลาเป็นประจำไว้ให้แก่เด็กทุกวัน เช่น ตอนกลางวัน ก่อนเรียนในชั่วโมงแรก ครูให้นักเรียนเลือกหนังสือที่ตนชอบมาอ่านทุกคน ครูให้สัญญาณให้อ่านพร้อมกัน 3 นาที โดยครูร่วมกิจกรรมการอ่านนี้ด้วย วิธีการนี้ ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันทนต์ เคยนำมาทดลองใช้กับโรงเรียนสาธิตฝ่ายประถม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สมัยที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ ปรากฏว่าได้ผลดีมาก คือทั้งครูและนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีระเบียบวินัยในการอ่านเป็นอย่างดี และผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นมาก (อารี สันทนต์. สัมภาษณ์. 2541)

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดทำโครงการอ่านในใจไม่หยุดยั้ง (Sustained Silent Reading - SSR) เป็นโครงการที่ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา โดยมีครูเป็นตัวแบบที่ดี และให้นักเรียนเลือกอ่านเองอย่างเงียบๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด อ่านแล้วไม่ต้องจดบันทึก ไม่ต้องตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน และไม่ต้องทำรายงาน เพียงมุ่งให้นักเรียนสนุกสนาน เพลิดเพลินที่ได้จากการอ่านเป็นสำคัญ ระยะเวลาในการอ่าน 5 - 10 นาที อาจเป็นช่วงเช้า หรือก่อนรับประทานอาหารกลางวัน โดยครูอ่านแนะนำหนังสือดีๆ 2 - 3 เล่ม อ่านให้นักเรียนฟังเพียงสั้นๆ อันเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอ่านอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น (ศิริรัตน์ นิละคุปต์. 2533 : 29 - 37)

การเล่านิทาน

การเล่านิทานเป็นกิจกรรม ที่เด็กๆ ชื่นชอบมากที่สุด เป็นการกระตุ้น เราให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เป็นการปลูกฝังความรัก ความซาบซึ้งในวรรณคดี การเล่านิทานเป็นศิลปะอย่างหนึ่งโดยผู้เล่าใช้เสียง ใช้อวัยวะของร่างกาย และให้ใช้สื่อประกอบ คนไทยทุกคนคุ้นเคยกับการฟังนิทาน การเล่านิทานไม่ใช่สิ่งยากลำบาก แต่ก็ไม่ง่ายนักสำหรับทุกคน การเล่านิทานที่ดีก็ต้องมีการเตรียมตัว เลือกเรื่องที่จะเล่าให้เหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง วิธีการเล่านิทานที่ได้ผลคือเล่ากับเด็กกลุ่มไม่ใหญ่นัก โดยครูบรรณารักษ์จัดมุมสำหรับเล่านิทาน มีที่นั่งสำหรับผู้เล่า และให้ผู้ฟังนั่งล้อมรอบเป็นครึ่งวงกลม ให้ตาของผู้เล่าและผู้ฟังประสานกันอย่างใกล้ชิด นิทานจึงจะมีชีวิตชีวา

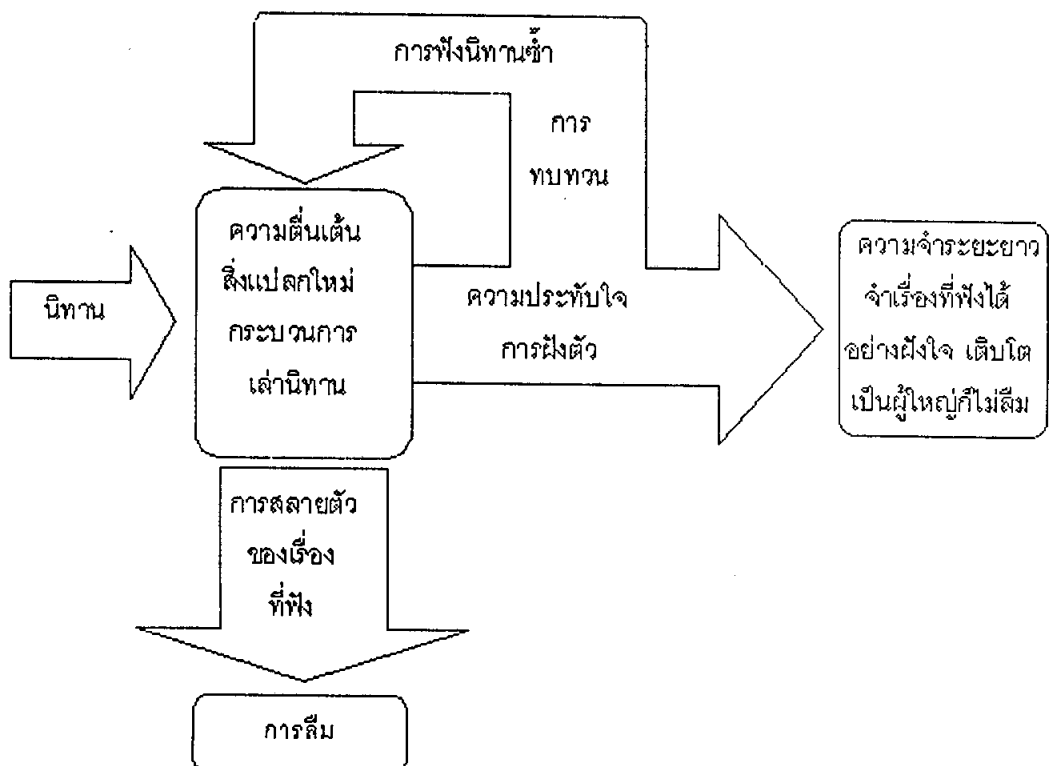
การเล่านิทาน ก็เพื่อจุดไฟให้อยากติดตามไปอ่านหนังสือด้วยตนเอง วิธีเล่าอาจจะเลือกเล่าดังนี้

1. เล่าตลอดเรื่อง
2. เล่าเฉพาะต้นเรื่อง

3. เล่าเฉพาะกลางเรื่อง
4. เล่าเฉพาะท้ายเรื่อง
5. เล่าเฉพาะปัญหาหรือข้อขัดแย้งของเรื่อง
6. เล่าให้รู้จักเฉพาะตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง
7. เล่าเฉพาะความแปลก ความใหม่ หรือจุดเด่นที่สุดของเรื่อง

ความซาบซึ้งในคุณค่าของนิทาน รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวไว้ว่า เป็นความประทับใจที่มีการฝังตัวที่ไม่รู้ลืม และยังคงว่านิทานกระทำจิตใจของเด็กให้ชื่นบาน เด็กจะไม่มีปมด้อย ไม่มีชนชั้น ไม่ว่าเป็นนิทานของชาติใด เด็กพร้อมที่จะรับฟังและตื่นเต้นเสมอ ที่กล่าวมาโดยย่อนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ เขียนเป็นแผนภูมิเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมดังนี้ (เฉลียว พันธุ์สิตา. 2539 : 61)

การฟังนิทานซ้ำและการทบทวน

การจัดนิทรรศการหนังสือ

การจัดนิทรรศการเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้ทราบว่าหนังสืออะไรบ้าง ซึ่งตรงกับความต้องการของตนเอง (Pilgrim & McAllister. 1968 : 197) การจัดนิทรรศการหนังสือนี้ทำได้ โดยการนำเอาใบหุ้มปกหนังสือมาติดที่ป้ายประกาศของห้องสมุด และจัดตกแต่งให้สวยงามดึงดูดความสนใจ จัดแสดงหนังสือที่มีเค้าโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน หรือต่อเนื่องกัน เขียนข้อความเชิญชวนที่เร้าใจผู้ชม การจัดแสดงหนังสือบนโต๊ะ ตู้หรือมุมใดมุมหนึ่งอย่างสวยงาม มีการตกแต่งเพื่อเร้าความสนใจ แต่ต้องไม่มากเกินไป และจัดลำดับขั้นตอนในการจัดเตรียมดังนี้ (สมจิตร เจลิมสุวิวัฒนาการ. 2530 : 18)

1. กำหนดเนื้อหาสาระสำคัญ และรูปแบบของการจัด
2. เลือกหัวข้อให้กระชับ สั้น ได้ใจความ จับจุดที่น่าสนใจมาเป็นหัวข้อเรื่อง
3. วางรูปแบบที่เหมาะสม กำหนดสี และสิ่งที่จะนำมาประกอบ
4. สร้างรูปแบบให้สอดคล้องกับการเว้นระยะห่างของวัสดุ
5. ความชัดเจนของตัวอักษร ตัวอักษรควรสวยดึงดูดใจ
6. อุปกรณ์ที่นำมาใช้ควรจะเป็นสื่อที่ดี

การจัดนิทรรศการหนังสือนี้ ควรจัดเปลี่ยนไปอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เด็กสนใจติดตาม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง หนังสือที่นำมาจัดไม่จำเป็นจะต้องเป็นหนังสือใหม่ทั้งหมด แต่ควรมีหนังสือใหม่ผสมอยู่ด้วย สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการใช้สีเข้ามาช่วย ไม่ควรใช้สีขาว ดำ หรือสีซีดๆ จะทำให้ไม่น่าสนใจ อาจจะเปิดหนังสือหน้าที่มีภาพประกอบสวยงาม หรือเป็นภาพที่กระตุ้น ความสนใจให้อยากทราบว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร ซึ่งทั้งนี้หมายความว่า ก่อนที่จะมีการจัดนิทรรศการหนังสือ ผู้จัดจะต้องรู้จักหนังสือที่จะนำมาจัดแสดงเหล่านั้นอย่างดี เพื่อให้การจัดนิทรรศการหนังสือประสบความสำเร็จ

การทลายปัญหาจากหนังสือ

การทลายปัญหาจากหนังสือ จัด เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กสนใจการอ่านและการค้นคว้าอีกวิธีหนึ่ง การทลายปัญหานอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังเป็นเครื่องฝึกไหวพริบสติปัญญา และเชิญชวนให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กระดับชั้นประถมศึกษา เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันด้วย

วิธีการจัดกิจกรรมทนายปัญหาจากหนังสือ

จินดา จำเริญ (2530 : 42 - 43) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมทนายปัญหาจากหนังสือไว้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. จัดเป็นกิจกรรมประจำห้องสมุด ห้องสมุดอาจจะจัดเดือนละ 1 ครั้ง ในการตั้งปัญหาควรจะแนะนำแหล่งที่ใช้ค้นคว้าหาคำตอบไว้ด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้หนังสือประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด ประเภทของปัญหาอาจแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ความรู้ทั่วไปหรือความรู้รอบตัว
- 1.2 ความรู้เฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่ง
- 1.3 ปัญหาเชาว์

ปัญหาของห้องสมุดแต่ละครั้ง ควรมีประมาณ 5 - 10 ข้อ โดยติดป้ายประกาศของห้องสมุด กำหนดวันส่งคำตอบ วิธีการตอบ และกำหนดวันตัดสินให้ชัดเจน เมื่อถึงกำหนดก็ประกาศรายชื่อผู้ได้รับรางวัล

2. จัดกิจกรรมบนเวทีในโอกาสต่างๆ ห้องสมุดอาจจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆ โดยอาจจะให้ตอบปัญหาแข่งขันกันบนเวทีเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มตามระดับชั้น ลักษณะปัญหา อาจแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังวิธีการตามข้อ 1 โดยแยกปัญหาไว้เป็นชุดพร้อมทั้งคำเฉลยที่ถูกต้อง และมีหลักฐานค้นคว้าอ้างอิงได้ ลำดับการเลือกปัญหาแต่ละประเภทอาจใช้วิธีหยิบรายชื่อประเภท ของปัญหา ดำเนินการถามตอบโดยให้ผู้ตอบปัญหาเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบตามเวลาที่กำหนดให้ เมื่อหมดเวลา ก็จะเก็บคำตอบและเฉลยทันที ผู้ตอบถูกจะได้คะแนน และเมื่อรวมคะแนนจากปัญหาทุกประเภทที่กำหนดไว้แล้ว ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะเลิศ

การเตรียมการทนายปัญหาจากหนังสือ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 43) และชาติศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2520 : 43) ได้เล่าถึงการเตรียมการทนายปัญหาจากหนังสือ พอสรุปได้ ดังนี้

1. การตั้งปัญหา บรรณารักษ์ต้องรู้ระดับการศึกษาและความสนใจของผู้ใช้ห้องสมุด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตั้งปัญหา ไม่ควรตั้งปัญหาที่ยากและลึกซึ้งจนเกินไป เพราะธรรมชาติของมนุษย์เมื่อลงมือกระทำการสิ่งใดแล้ว ย่อมหวังผลตอบแทนที่เข้าข้างตนเองบ้าง ถ้าไม่ได้รับผลตอบแทน ความสนใจในการกระทำการสิ่งนั้นๆ จะลดน้อยลง จนในที่สุดจะเลิกสนใจกิจกรรมที่จัดขึ้นก็จะล้มเหลว

2. กำหนดวัน เวลา สถานที่ และประกาศให้ทราบล่วงหน้า

3. แจ้งให้ทราบถึงประเภทของหนังสือ หรือหนังสือที่จะให้ถามพร้อมทั้งหลักเกณฑ์ในการทนายปัญหานั้นๆ ให้ชัดเจน

4. เตรียมหาวิธีที่จะให้ผู้ตอบมีโอกาสตอบได้ทั่วถึงและสนุกสนานซึ่งอาจทำได้ดังนี้

4.1 บรรณารักษ์ถามปัญหาให้ผู้ฟังที่ตอบได้ ยกมือ ตอบปากเปล่า

4.2 เขียนลงบนกระดาน ม้วนปัญหาใส่กล่อง ให้ผู้ต้องการตอบหยิบปัญหาเอง แล้วตอบปากเปล่า

4.3 แบ่งผู้ตอบเป็นกลุ่ม ไม่ควรเกิน 4 กลุ่ม และกลุ่มละไม่เกิน 3 คน ให้ช่วยคิดหาคำตอบ ซึ่งมีวิธีการหลายวิธี ดังนี้

4.3.1 ทุกกลุ่มตอบปัญหาเหมือนกัน โดยการเขียนคำตอบในกระดาน

4.3.2 เลือกปัญหาแต่ละกลุ่มแล้วตอบทันที ปัญหาจะไม่เหมือนกัน

5. เตรียมตารางวัลสำหรับผู้ชนะ รางวัลต่างๆ อาจเป็นหนังสือที่ห้องสมุด หรือได้รับอภิสิทธิ์จากการจากสำนักพิมพ์ หรือร้านหนังสือที่เคยติดต่อดูหนังก่อนก็ได้

6. ระยะเวลาไม่ควรเกินครั้งละ 1 ชั่วโมง ถ้าจัดเป็นภาคเรียนอาจทายปัญหาหลายๆ ครั้ง แล้วรวมคะแนนปลายภาคเรียนก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม

การแสดงบทบาทสมมุติ

เป็นเครื่องมือและกลวิธีอย่างหนึ่งซึ่งครูนำมาใช้ในการเรียนการสอน ทุกสภาวะในชั้นเรียนตามโอกาสที่สมควร โดยมุ่งให้โอกาสนักเรียนแสดงออกจากเรื่องที่นำมาสมมุติ มีการแสดงออกอย่างอิสระ ทั้งทางการพูด ท่าทาง การแสดงบทบาทสมมุติ นี้จะช่วยให้นักเรียนที่ออกมาแสดง มีความเข้าใจในเรื่องที่แสดงได้อย่างลึกซึ้งและสามารถจดจำไปได้นาน ถ้าเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจก็จะตั้งใจและจะจำได้ไปตลอดชีวิต

การแสดงบทบาทสมมุติเป็นการสร้างสถานการณ์สมมุติขึ้น โดยมีต้องมีการเล่าเรียนมาก่อน ผู้แสดงจะแสดงลักษณะนิสัยพฤติกรรมไปตามบทบาทของตัวละครที่สมมุติขึ้นมา อาจเป็นบุคคล เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ เพื่อน นักบิน นักกีฬา หรืออาจจะเป็นสัตว์ เช่น กระต่าย ม้า ช้าง สิงโต เป็นต้น (ผกา สัตยธรรม. 2524 : 29)

ทิตนา แคมมณี (2519 : 42) กล่าวว่าไว้ว่าบทบาทสมมุติ นับว่าเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ช่วยในการส่งเสริมได้มาก ครูสามารถนำบทบาทสมมุติไปช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ หลายด้าน ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่าพฤติกรรมทุกพฤติกรรมมีสาเหตุ
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. ช่วยลดความรู้สึกถึงเครียดของผู้เรียน
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน
5. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี

6. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสำรวจค่านิยมของตนเองและหาหลักยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตของตน

7. ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามัคคีในกลุ่มให้ดีขึ้น

8. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคม

9. ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ

10. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในหลายๆ

บทบาท

11. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอน "รู้สึก คิด กระทำ"

นอกจากนี้ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2522 : 10 - 13) กล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติว่า เป็นการฝึกนักเรียนในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ช่วยให้นักเรียนได้รู้ถึงความขัดแย้ง ความเป็นจริงของโลกจากสถานการณ์สมมุติที่ครูจัดขึ้นช่วยให้การสอนของครูมีชีวิตชีวา ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะอภิปรายปัญหา ช่วยฝึกนักเรียนให้แสดงออก ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ เช่น พัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม รวมถึงทางภาษา และความคิดสร้างสรรค์

การแสดงหุ่น

การจัดแสดงหุ่น เป็นรายการที่จัดได้ในห้องสมุดทุกประเภท สำหรับห้องสมุดโรงเรียน การจัดแสดงหุ่นจะได้รับความนิยมมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นการแสดงที่มีชีวิตชีวา สนุกสนาน และมีประโยชน์มาก

การแสดงหุ่นเป็นที่รู้จักกันมานานแล้ว ตามหลักฐานมีการค้นพบหุ่นนิ้วมือของชาวอียิปต์ ที่มีอายุมากกว่า 3,000 ปีมาแล้ว ที่โรมและกรีซมีการใช้หุ่นเพื่อพิธีการทางศาสนา (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2522 : 10) นอกจากนี้ยังมีผู้ประดิษฐ์เป็นตุ๊กตา ทำด้วยไม้หรือดินให้มีรูปร่างลักษณะเหมือนคนและสัตว์ เชิดให้เดินได้เหมือนมีชีวิต ในสมัยเริ่มแรกมีผู้เลี้ยงชีพด้วยการทำหุ่นเป็นรูปเทพเจ้า หรือวีรบุรุษที่เคารพนับถือ เทียวสัญจรไปเชิดพร้อมร้องรำทำเพลง ให้ชาวบ้านได้รับความบันเทิง ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 16 ถึง 18 การเล่นหุ่นได้พัฒนาเป็นการแสดงบทละคร เรื่องแสดงก็เป็นนิยายหรือวรรณคดีที่นิยมแพร่หลายในสมัยนั้น เมื่อถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 การบันเทิงประเภทอื่น ๆ เกิดขึ้น การแสดงหุ่นที่มีมาแต่สมัยโบราณจึงซบเซาไป (เสรี คุณคิดพันธ์. 2526 : 6)

ปัจจุบัน มีการนำหุ่นเข้ามาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษาขึ้นมา เพราะเด็กวัยนี้เป็นช่วงที่ต้องเรียนจากของจริงที่เป็นรูปธรรม ต้องเรียนโดยใช้สื่อการเรียน และหุ่นก็เป็นสื่อการเรียนที่เคลื่อนไหว และน่าสนใจมากกว่าแผ่นภาพธรรมดา เด็กจะเล่นกับหุ่น

ซึ่งเป็นสิ่งสมมุติได้อย่างสนุกสนานและไม่ขัดเขิน การนำหุ่นมาใช้กับเด็กวัยนี้จึงนับได้ว่าเป็นประโยชน์แก่เด็กอย่างมากทั้งในด้านจิตวิทยาการส่งเสริมความคิดริเริ่มและจินตนาการ (ศิริกาญจน์ โกสุมภ. 2522 : 10) ในด้านของการส่งเสริมการอ่าน และชักชวนให้เด็กรู้จักหนังสือในห้องสมุดได้มากขึ้น โดยทางห้องสมุดสามารถจัดการแสดงหุ่นตามเนื้อเรื่องของหนังสือให้เด็กดู ในการเริ่มต้นของการจัดชั่วโมงเล่านิทานเพื่อดึงดูดความสนใจเตรียมความพร้อมหรือใช้ประกอบในการเล่านิทานตลอดเรื่องก็ได้ การแสดงหุ่นที่ดีควรมีผู้ชมเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 10 - 30 คน (Gross. 1963 : 81) ส่วนเรื่องที่น่ามาแสดงนั้นควรเป็นเรื่องที่มีตัวละครไม่มากนัก การจัดฉากที่ใช้ในการแสดงอาจทำง่าย ๆ โดยใช้ม่านกันมูมใดมูมหนึ่งของห้องหรือสร้างเป็นฉากขึ้นมาก็ได้ ในบางกรณีที่ไม่สามารถทำฉากได้ อาจนำมาแสดงโดยไม่ใช้ฉากก็ได้ แต่ผู้เชิดนั้นต้องพยายามดึงดูดความสนใจของผู้ฟังไปอยู่ที่ตัวหุ่นไม่ใช่ผู้เชิด สำหรับผู้ฟังที่ไม่เล็กจนเกินไป ผู้แสดงอาจชักชวนให้เด็กลองเชิดหุ่น และลองคิดหาเรื่องมาแสดงหุ่นซึ่งจะทำให้เด็กสนใจอ่านหนังสือ เพื่อหาเรื่องที่เขาคือต้องการ หรืออาจ มีการทำหุ่นจากเศษวัสดุแล้วให้เด็กทดลองหัดเล่น (Wall. 1965 : 90 - 93)

หุ่นที่ใช้ในการแสดงกันอยู่ในปัจจุบันนี้ แบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ดังต่อไปนี้ (เกศินี โชติกเสถียร. 2525 : 12 - 15)

1. หุ่นเงา หรือหนังตะลุง (Shadows Puppet) เป็นหุ่นที่ทำมาจากหนังหรือกระดาษแข็งก็ได้ มีไม้เสียบหรือมีสายต่อเข้ากับส่วนของร่างกายที่ต้องการให้เคลื่อนไหวได้ ผู้เชิดต้องเชิดจากด้านหลังจอ
2. หุ่นมือ (Hand Puppet) เป็นหุ่นเชิดโดยใช้นิ้ว 3 นิ้ว คือ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง หรือนิ้วก้อย แต่คนไทยมักนิยมใช้หัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลางเท่านั้น เพราะนิ้วก้อยไม่มีแรงพอ หัวหุ่นมักนิยมทำด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ หรือซีลี่ย์ชชนิดละเอียด ผสมกาวกับกระดาษแซ่น้ำ หรือใช้ไม้เนื้อเบา แต่งหน้าด้วยซีลี่ย์หุ้มด้วยกระดาษสาแทนได้ ลักษณะของหุ่นประเภทนี้มีแต่หัวกับแขน บางครั้งอาจมีขาด้วยก็ได้ การสร้างหุ่นประเภทนี้ไม่ควรให้ตัวสูงหรือยาวเกินความจำเป็น เพราะต้องแสดงขอบเวทีโดยผู้ที่แสดงต้องชูตัวหุ่นจากข้างล่าง
3. หุ่นเชิด (Rod Puppet) เป็นหุ่นเชิดด้วยไม้หรือสายเชือก ซึ่งมีวิธีการสร้างหลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายที่สุดคือ ใช้ไม้เสียบทาบส่วนหัวแบบหุ่นกระบอก เพื่อให้หัวเคลื่อนที่ไปมาได้ หรือทำแขนขาเป็นท่อนๆ แล้วมีไม้ยาวเล็กๆ หรือเชือก เสียบไว้ที่มือหรือเท้าของหุ่น และมีไม้เสียบไว้ที่ลำตัวก็ได้แต่บทรละครที่ต้องการให้อวัยวะส่วนใดเคลื่อนไหว บางครั้งอาจใช้เชือกหรือลวดต่อกับส่วนต่างๆ ของร่างกายก็ได้

4. หุ่นชัก (Marionette) เป็นหุ่นที่ชักมาจากข้างบนของตัวหุ่นโดยมีเชือกหรือลวดเส้นเล็กๆ ห้อยตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย หุ่นชักเป็นหุ่นที่สวยงามและดูเหมือนคนจริงๆ ผู้แสดงหุ่นประเภทนี้ต้องฝึกทักษะมาก เพื่อให้ดูเป็นธรรมชาติ แต่ก็มีข้อเสียคือ หุ่นประเภทนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากพอสมควร จึงทำให้ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้

นอกจากหุ่นที่กล่าวมาแล้ว อุบล บุญชู (2525 : 109) ได้อธิบายถึงหุ่นไว้เพิ่มเติมอีก 1 ประเภทคือ หุ่นนิ้วมือ (Glove Puppet) สร้างขึ้นโดยใช้กรวยกระดาษ หรือกรวยที่ประดิษฐ์จากผ้าสักหลาดเทียมก็ได้ สามารถประดิษฐ์เป็นหน้าคนหรือสัตว์ตามเรื่องที่ต้องการ เมื่อประดิษฐ์หน้าหุ่นที่ต้องการได้แล้ว เวลาต้องการเชิดให้ใช้นิ้วมือสอดเข้าไปในกรวยแล้วกระดกนิ้วตามต้องการ

คุณค่าและประโยชน์ของหุ่นในด้านการเรียนการสอน

อรชума ยุทธวงศ์ (2527 : 579 - 580) กล่าวว่า หุ่นมีประโยชน์หลายด้านด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ด้านความบันเทิง มีการใช้หุ่นแสดงในรายการบนเวที รายการโทรทัศน์ และการแสดงหุ่นทั้งเรื่องหรือร่วมกับการแสดงประเภทอื่นๆ เป็นที่ดึงดูดความสนใจสำหรับผู้ใหญ่และเด็กตลอดเวลา เช่น รายการเพลงบัลเล่ย์ เล่นกล ฯลฯ และ บางครั้งก็ใช้หุ่นประชาสัมพันธ์ หรือโฆษณา เป็นการนำผู้ชมไปสู่โลกของความฝันและความสนุกในวัยเด็ก

2. ประโยชน์ในการเรียนรู้ นิยมใช้หุ่นเพื่อการเรียนรู้ และปลูกฝังแนวความคิดต่างๆ ให้กับเด็กได้หลายประการดังนี้

2.1 สอนทำหุ่นในการเรียนวิชาศิลปะ โดยเน้นการแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

2.2 ใช้หุ่นเป็นสื่อในการสอนวิชาต่างๆ เช่น วรรณคดี ดนตรี สังคม วิทยาศาสตร์ ภาษา ฯลฯ เพราะเป็นการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

2.3 หุ่นช่วยให้เด็กๆ ได้รับการชี้แนะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ค่านิยมต่างๆ เช่น การรักษาความสะอาด การเสียสละ ฯลฯ รวมทั้งการใช้หุ่นเพื่อเผยแพร่แนวความคิด เช่น ในเรื่องความรู้เรื่องประชาธิปไตย สาธารณสุข เป็นต้น

2.4 การแสดงละครหุ่นช่วยให้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.5 หุ่นช่วยแก้ปัญหาเฉพาะตัวของแต่ละคนได้ เช่น เด็กที่ขี้อาย ดิดอังก้าวร้าว หรือมีปัญหาในด้านการสื่อสาร โดยเด็กจะสื่อสารกับผู้อื่นผ่านตัวหุ่น จะง่ายกว่าการสื่อสารด้วยตัวเองโดยตรง

หนังสือเล่มใหญ่

สโปเดคและซาราช (Spodek & Saracho. 1994 : 315) กล่าวว่าหนังสือเล่มใหญ่ จะมีขนาดและรูปร่างใหญ่ ซึ่งเด็กสามารถมองเห็นรูปภาพ สัญลักษณ์ ตัวหนังสืออย่างชัดเจน และสามารถอ่านพร้อมๆ กันได้ทั้งกลุ่มใหญ่ และเป็นรายบุคคล ส่วนควาเลย์ (Cowley. 1991 : 19) กล่าวว่าหนังสือเล่มใหญ่ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530 : 83) กล่าวว่าการสร้างหนังสือเล่มใหญ่เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดจินตนาการ ทบทวนความจำ ได้แสดงออกตามความสามารถของแต่ละคน อีกทั้งได้ใช้กล้ามเนื้อและสายตาอย่างสัมพันธ์กัน ตลอดจนในการถ่ายโยงการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขยายความรู้ความคิดให้เพื่อน ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ และเกิดความสนุกสนาน

ประโยชน์ของการสร้างหนังสือเล่มใหญ่

ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530 : 78 - 79) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสร้างหนังสือเล่มใหญ่ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัส คือ การฟัง การพูด การใช้กล้ามเนื้อและสายตาอย่างประสานสัมพันธ์กัน การใช้สายตาจำแนกภาพที่เห็น เป็นต้น
2. ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาและได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย
3. เด็กได้รับประสบการณ์ในการแก้ปัญหา
4. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดจินตนาการ ทบทวนความจำ
5. ทำให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
6. ทำให้เกิดความสนุกสนาน และช่วยดึงดูดความสนใจของเด็ก

ยอดนักอ่าน

ยอดนักอ่านเป็นกิจกรรมซึ่งครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมถึงบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจัดทำกันมาก โดยมีเป้าหมายหลักคือปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้บังเกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียน วิธีการฝึกนักเรียนให้เป็นยอดนักอ่านนั้นมีหลายวิธี และมีเกณฑ์การปฏิบัติ เช่น ดูจากบัตรยืมหนังสือของเด็กในช่วงเวลา 1 ภาคเรียน ว่าใครยืมหนังสือไปอ่านมากที่สุด ก็จะได้เป็นยอดนักอ่าน วิธีนี้อาจไม่ได้ผลเสมอไปเพราะเด็กอยากได้รางวัล จึงพยายามยืมหนังสือให้ได้มากที่สุด วิธีที่ได้ผลคือ ครูผู้สอนในชั้นเรียน หรือครูบรรณารักษ์ กำหนดรูปแบบขึ้นมา เมื่อนักเรียนอ่านเล่มใดแล้ว ให้บันทึกในแบบที่กำหนดไว้ เช่น ชื่อ - สกุล ผู้แต่งหนังสือ ชื่อหนังสือหรือเรื่องที่อ่าน ปี พ.ศ. ของหนังสือ สรุปสาระของเรื่องที่อ่านแต่ละเล่ม โดยครูกำหนดว่าใน 1 เดือน นักเรียนจะต้องอ่านและบันทึกอย่างน้อย 12 - 15 เล่ม

ในแต่ละสัปดาห์ต้องส่งให้ครูตรวจความถูกต้อง เช่น สำนวนภาษา การสะกดการันต์ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ครูจะคัดเลือกผู้ที่ผ่านเกณฑ์และให้รางวัลแก่ผู้ทำได้ดีที่สุด ถูกต้องที่สุด ลดหลั่นกันไป

การได้มาซึ่งยอดนักอ่านสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ให้ครูผู้สอนนำกิจกรรมทั้ง 9 รูปแบบไปกระตุ้นให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกคน โดยเริ่มจาก อ่านหนังสือ ให้ฟัง เล่าเรื่องหนังสือ อ่าน 3 นาที เล่านิทาน จัดนิทรรศการหนังสือ ทายปัญหาหนังสือ แสดงบทบาทสมมติ เชิดหุ่น และการทำหนังสือเล่มใหญ่ โดยครูผู้สอนกำหนดรูปแบบให้นักเรียนสำหรับบันทึกการอ่าน (ดูแบบฟอร์มในภาคผนวก ข) ส่งให้ครูตรวจสำนวนภาษา การสะกดการันต์ และความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เจมส์ (James. 1978 : 118 - 122) ครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมควีนแมรี ได้ทำการศึกษาถึงวิธีการส่งเสริมการอ่านอย่างเสรี เพื่อศึกษาว่าวิธีการใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการส่งเสริมการอ่านอย่างเสรี โดยการเก็บข้อมูลจากบัตรยืมหนังสือนวนิยายจากห้องสมุดนวนิยายเป็นเวลา 18 เดือน ผลการวิจัยปรากฏว่ามี 6 วิธีด้วยกันที่จะส่งเสริมให้เกิดการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับดังนี้

1. การนำนักเรียนเข้ามาในห้องสมุดเพื่อให้ได้เห็นและรู้จักหนังสือประเภทต่างๆ ในห้องสมุด
2. การจัดห้องสมุดให้สะดุดตาน่าสนใจ
3. ใช้วิธีการจัดบริการส่งเสริมการอ่านให้นักเรียนรู้จักหนังสือ เช่น การเล่าเรื่องหนังสือ จัดพิมพ์รายชื่อหนังสือใหม่ และหนังสือที่น่าสนใจแจกนักเรียน
4. จัดห้องสมุดไว้ในห้องเรียน
5. ให้เพื่อนและครูแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ
6. จัดประชาสัมพันธ์ห้องสมุดในบริเวณต่างๆ ให้ทั่วโรงเรียน

อนามบา (Anamba. 1979 : 64 - 71) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงวิธีการที่จะส่งเสริมการอ่านของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนและเด็กวัยเรียนด้วยการนำเอาส่วนเด่นๆ ที่น่าสนใจของหนังสือมาเล่าให้เด็กฟัง ผลจากการวิจัยปรากฏว่าเด็กมีความสนใจที่จะอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของแบรเดอร์ (Braeder. 1984 : 211 - 215) ที่ทำการศึกษาถึงผลของการเล่าเรื่องหนังสือโดยทำการศึกษากับนักเรียนเกรด 8 ถึงเกรด 12 ที่ โรงเรียนมัธยมจอห์น โอลิเวอร์

ในแวนคูเวอร์ จากการสุ่มตัวอย่าง 44 คน เล่าเรื่องหนังสือรวม 18 เรื่อง แล้วใช้แบบสอบถามวัดด้านความสนใจในการอ่าน และด้านความรู้สึกของนักเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนอ่านเรื่องที่นำมาเล่าเรื่องหนังสือมากกว่าเรื่องอื่นๆ และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการเล่าเรื่องหนังสือช่วยให้รู้แหล่งหนังสือที่จะอ่านได้ดี ส่วนในด้านความรู้สึกพบว่า การเล่าเรื่องหนังสือสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบรรณารักษ์ และช่วยสร้างนิสัยรักการอ่าน

โรแลนด์ (Rolando. 1985 : 827 - A) ได้เปรียบเทียบวิธีการที่จะทำให้เด็กสนใจในการอ่านหนังสือ โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเมืองมอนทานา วิธีการคือ การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กลุ่มละ 1 กิจกรรม คือ การเล่านิทาน การให้เด็กอ่านหนังสือเอง และการฉายสไลด์ประกอบเสียงเกี่ยวกับ เรื่องนั้น โดยหนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเป็นหนังสือชื่อเดียวกันคือ "The Wild Swans" เมื่อจัดกิจกรรมเสร็จจะมีการทดสอบว่ากลุ่มใดจะสนใจและจำเรื่องราวของหนังสือได้มากที่สุด ผลปรากฏว่าการให้เด็กอ่านหนังสือเอง และการฉายสไลด์ประกอบเสียงเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ จะก่อให้เกิดความสนใจและจำเรื่องได้มากกว่าการเล่านิทาน

งานวิจัยในประเทศ

มัลลิกา เอี่ยมละออ (2526 : ง - จ) ได้ศึกษาการเล่านิทานว่า มีผลต่อการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนอนุบาลสามแสนหรือไม่ โดยเล่านิทานให้กับกลุ่มทดลองฟัง 2 ครั้งๆ ละ 10 เล่ม เป็นเวลา 30 นาที โดยทิ้งช่วงเวลาในการเล่าแต่ละครั้งห่างกัน 15 วัน ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการเล่าเรื่องจากหนังสือมีอัตราการยืมหนังสือสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมใจ พุทธเบญจพจน์ (2528 : 50) ได้ทำการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครสวรรค์ จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน โดยจัดกิจกรรม 4 ประเภท คือ การเล่าเรื่องหนังสือ การสนทนาเรื่องการอ่านและประโยชน์ของการอ่าน การแสดงหนังสือที่น่าสนใจของห้องสมุด และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เพื่อวัดความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักเรียน ผลการจัดกิจกรรมปรากฏว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีความสนใจในการอ่าน และเข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น

วิทยา วิมลถนอม (2530 : 94 - 103) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและเจตคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล ผลการศึกษาพบว่า บทบาทในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเจตคติในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับนิสัยรักการอ่าน

สมจิตร์ เณสิมสุวิวัฒนาการ (2530 : 91) ศึกษาความสามารถในการอ่านของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 30 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน ที่ได้รับและไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่าน โดยห้องสมุดจัดขึ้น 4 ประเภท คือ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การจัดนิทรรศการ หนังสือพร้อมบรรณนิทัศน์ และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่านมีความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่าน

อภิภูชลิต พุทธมัตย์ (2531 : 56 - 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน และการยืมหนังสือของนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านและมีการยืมหนังสือ สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อังคณา กล่อมฤทธิ์ (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาความอยากรู้อยากเห็น นิสัยรักการอ่าน และคุณสมบัติส่วนตัวบางประการของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมาก และนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 354 คน แบ่งเป็นกลุ่ม ผู้เข้าใช้ห้องสมุดมาก จำนวน 177 คน และกลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดน้อย จำนวน 177 คน พบว่า ความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง นิสัยรักการอ่านของนักเรียนกลุ่มที่เข้าใช้ห้องสมุดมากอยู่ในระดับมาก นิสัยรักการอ่านของนักเรียนผู้เข้าใช้ห้องสมุดน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญถิ่น ลำสัน (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษา ความสามารถในการอ่านของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังการร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด มีความสามารถในการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยมีการเสริมแรงกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนกร สายแก้ว (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมบทเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2 แบบคือ กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือ และกิจกรรมทนายปัญหา มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้ง 2 กิจกรรม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทนายปัญหา มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการเล่าเรื่องหนังสืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ภทรินทร์ วิเศษศักดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาเรื่อง นิสัยรักการอ่านของนักเรียนของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กับนักเรียนของโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านนักเรียนของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับมาก และนิสัยรักการอ่านนักเรียนของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สูงกว่านักเรียนของโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกสสุรางค์ สักกะบุชา (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นการทดลองการใช้เทคนิคแม่แบบในการสร้างนิสัยรักการอ่าน โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประกอบกับการสอนปกติ นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โดยคัดเลือกตามขั้นตอนดังนี้

1. ประธานคณะกรรมการวิจัยติดต่อกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นพื้นที่กำหนดตามโครงการชนบทศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกได้เสนอโรงเรียนในเขตอำเภอปากพลี จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนชุมชนบ้านเกาะหวาย ตำบลเกาะหวาย โรงเรียนวัดพรหมเพชร ตำบลโคกกรวด โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี และโรงเรียนวัดเกาะกา ตำบลท่าเรือ

2. คณะกรรมการวิจัยได้ออกสำรวจโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน เพื่อดูสภาพทั่วไปของโรงเรียน คือ จำนวนนักเรียน สภาพห้องสมุด บุคลากรในโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2541

3. คณะกรรมการวิจัยพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนวัดโพธิ์ ซึ่งมีสภาพโรงเรียน สภาพห้องสมุด จำนวนนักเรียน บุคลากร ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสมที่จะทำการวิจัย

4. คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนวัดโพธิ์ เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือมีนักเรียนจำนวน 28 คน ซึ่งนักเรียนจะมีเวลาเรียนอีก 2 ปีก่อนจะสำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันเป็นการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาจากงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ของนักเรียน

1.2 นำแบบสอบถามของอังคณา กล่อมฤทธิ์ มาเป็นหลักในการสร้าง
โดยมีการปรับปรุงข้อคำถาม และตัวเลือกให้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและสภาพของโรงเรียน

1.3 สร้างแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน จำนวน 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ
ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ที่ปรึกษาของคณะผู้วิจัย คือ รองศาสตราจารย์
เจลิยา พันธุ์สีดา ตรวจสอบแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นนำแบบสอบถามไป
ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำเจียรย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในเขตรอบนอกของกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะเป็นชนบทใกล้เคียงกับ
โรงเรียนที่ทำการทดลอง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามอีกครั้งหนึ่ง และปรับปรุงแก้ไข
ให้ชัดเจนก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. คัดเลือกกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

คณะผู้วิจัยศึกษาเอกสารและเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อคัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมจำนวน 10 กิจกรรมดังนี้

2. 1 กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง
2. 2 กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ
2. 3 กิจกรรมอ่าน 3 นาที
2. 4 กิจกรรมเล่านิทาน
2. 5 กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ
2. 6 กิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ
2. 7 กิจกรรมบทบาทสมมุติ
2. 8 กิจกรรมเชิดหุ่น
2. 9 กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่
- 2.10 กิจกรรมยอดนักอ่าน

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองใช้การวิจัยแบบ One group pretest - posttest design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 60) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ One group pretest - posttest design

การทดสอบก่อนการทดลอง	การทดลอง	การทดสอบหลังการทดลอง
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

- T₁ แทน นิสัยรักการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลอง
ของกลุ่มทดลอง
- X แทน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 10 กิจกรรม
- T₂ แทน นิสัยรักการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง
ของกลุ่มทดลอง

ในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการทดลอง ดำเนินการดังนี้

1.1 คัดเลือกหนังสือที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อมอบให้
ห้องสมุดโรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

1.2 อบรมครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอ
ปากพลี จำนวน 28 คน ในวันจันทร์ที่ 21 ธันวาคม 2541 เพื่อให้ครูทราบและเห็นวิธีการ
จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการหนังสือ การเล่านิทาน
การเล่าเรื่องจากหนังสือ การพับกระดาษ การใช้หนังสือเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน และการบูรณาการ
ในการเรียนการสอน เป็นต้น โดยวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่าน คือ อาจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.3 คณะผู้วิจัยให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน
เพื่อเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

1.4 คณะผู้วิจัยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เพื่อเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นตอนทดลอง ดำเนินการดังนี้

2.1 วางแผนร่วมกับครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จัดทำแผนกิจกรรมการทดลอง และปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เหมาะสมอยู่เสมอ

2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตามตารางกิจกรรมซึ่งได้กำหนดไว้

ตาราง 2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

สัปดาห์ที่ วัน เดือน ปี	กิจกรรม	การนิเทศ
สัปดาห์ที่ 1 25 - 30 ธันวาคม 2541	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอตนักอ่าน	25 ธันวาคม 2541 (10.30-14.00 น.) 1. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม นิสัยรักการอ่าน (Pretest) 2. เริ่มกิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 3. เริ่มกิจกรรมยอตนักอ่าน
สัปดาห์ที่ 2 4 - 8 มกราคม 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอตนักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมเล่านิทาน	7 มกราคม 2542 (10.30-14.00 น.) 1. นิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2. สาธิตการเล่านิทานด้วยเชือก 3. เริ่มกิจกรรมอ่าน 3 นาที
สัปดาห์ที่ 3 11 - 15 มกราคม 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอตนักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมเล่านิทาน	
สัปดาห์ที่ 4 18 - 22 มกราคม 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอตนักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมเล่านิทาน	

สัปดาห์ที่ วัน เดือน ปี	กิจกรรม	การนิเทศ
สัปดาห์ที่ 5 25 - 29 มกราคม 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอदनักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ 5. กิจกรรมทายปัญหาหนังสือ	28 มกราคม 2542 (10.30-14.00 น.) 1. นิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2. ประเมินผลกิจกรรมยอदनักอ่านครั้งที่ 1 (5 สัปดาห์ : 25 ธันวาคม 2541 - 28 มกราคม 2542) 3. เริ่มกิจกรรมนิทรรศการหนังสือ 4. เริ่มกิจกรรมทายปัญหาหนังสือ
สัปดาห์ที่ 6 1 - 5 กุมภาพันธ์ 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอदनักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ 5. กิจกรรมทายปัญหาหนังสือ 6. กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ 7. กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่	4 กุมภาพันธ์ 2542 (10.30 -14.00 น.) 1. นิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2. สาริตกิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ 3. สาริตกิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่ 4. ครูแจ้งให้ทราบว่าได้จัดกิจกรรมนิทรรศการหนังสือและทายปัญหาในสัปดาห์นี้
สัปดาห์ที่ 7 8 -12 กุมภาพันธ์ 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอदनักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ 5. กิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ 6. กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ 7. กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่	
สัปดาห์ที่ 8 15 -19 กุมภาพันธ์ 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอदनักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่ 5. กิจกรรมบทบาทสมมติ	18 กุมภาพันธ์ 2542 (10.30 -14.00 น.) 1. นิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2. ติดตามผลกิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่และกิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ 3. สาริตกิจกรรมบทบาทสมมติ

สัปดาห์ที่ วัน เดือน ปี	กิจกรรม	การนิเทศ
สัปดาห์ที่ 9 22- 26 กุมภาพันธ์ 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอตนักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมบทบาทสมมุติ	
สัปดาห์ที่ 10 2 - 5 มีนาคม 2542	1. กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง 2. กิจกรรมยอตนักอ่าน 3. กิจกรรมอ่าน 3 นาที 4. กิจกรรมบทบาทสมมุติ 5. กิจกรรมเชิดหุ่น 6. เตรียมกิจกรรม การจัดนิทรรศการ และเสนอผลงานจากการอ่านของนักเรียน 7. สรุปกิจกรรม	4 มีนาคม 2542 (10.30-14.00 น.) 1. นิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 2. ประเมินผลกิจกรรมยอตนักอ่าน ครั้งที่ 2 3. สาธิตการเชิดหุ่น 4. เตรียมการจัดนิทรรศการและเสนอผลงานจากการอ่านของนักเรียน 5. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม นิษักรักการอ่าน (Posttest)
สัปดาห์ที่ 11 8 - 11 มีนาคม 2542	นิทรรศการและกิจกรรมอันเนื่องมาจากการอ่านของนักเรียน 1. นิทรรศการ 1.1 หนังสือเล่มใหญ่ 1.2 บันทึกรักการอ่าน 1.3 นิทรรศการหนังสือที่น่าสนใจ 2. กิจกรรม 2.1 สัมภาษณ์ครูผู้ร่วมกิจกรรม 2.2 สัมภาษณ์ยอตนักอ่าน 2.3 กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ 2.4 กิจกรรมการเล่านิทานของนักเรียน 2.5 กิจกรรมบทบาทสมมุติ 2.6 กิจกรรมเชิดหุ่น 3. การแจกรางวัลและเกียรติบัตรการเข้าร่วมโครงการของนักเรียนและครู	1. ฝึกซ้อมและจัดเตรียมกิจกรรมและนิทรรศการ 10 มีนาคม 2542 (10.30 - 14.00 น.) 2. นิทรรศการและกิจกรรมอันเนื่องมาจากการอ่าน 11 มีนาคม 2542 (9.00 - 11.00 น.)

3. ชั้นหลังการทดลอง ดำเนินการดังนี้

3.1 เมื่อสิ้นสุดการทดลองในวันที่ 4 มีนาคม 2542 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

3.2 นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชาของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 เก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

3.3 นำคะแนนนิสัยรักการอ่านจากข้อ 1.3 และ 3.1 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากข้อ 1.4 และ 3.2 มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และหลังจากได้รับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและหลังจากได้รับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียน

2. การหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนนักเรียน

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้ t-test dependent samples

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างนิสัยรักการอ่าน หรือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลัง การทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างนิสัยรักการอ่าน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลัง การทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 193)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ดังแสดงผลข้อมูลในตาราง 3
2. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียน ดังแสดงผลข้อมูลในตาราง 4
3. เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ดังแสดงผลข้อมูลในตาราง 5
4. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียน ดังแสดงผลข้อมูลในตาราง 6

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S
ค่าคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านจากแบบสอบถาม			
ก่อนการทดลอง	28	97.21	12.83
หลังการทดลอง	28	102.82	12.41

จากตาราง 3 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นหลังจากการทดลอง

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียน

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S
คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
ก่อนการทดลอง	28	421.46	43.65
หลังการทดลอง	28	423.82	42.48

จากตาราง 4 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียนสูงขึ้นหลังจากการทดลอง

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ได้จากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	$(\Sigma D)^2$	ΣD^2	t
คะแนนนิสัยรักการอ่าน						
จากแบบสอบถาม						
ก่อนการทดลอง	28	97.21				
หลังการทดลอง	28	102.82	166	27556	102704	3.146**
			63	3969	37	

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 นั่นคือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นจริง

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียน

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	$(\Sigma D)^2$	ΣD^2	t
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
ก่อนการทดลอง	28	421.46	318	101124	33745	3.399**
หลังการทดลอง	28	432.82				

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจริง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One group pretest - posttest design

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเสนอกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมในโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนอย่างยั่งยืน
3. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนและหลังการทดลอง

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านครั้งนี้ คือ นักเรียนซึ่งกำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 28 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
 - 3.1 หนังสือ คณะผู้วิจัยคัดเลือกหนังสือเพื่อมอบให้ห้องสมุดโรงเรียนตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากหลักสูตรและวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา รวมถึงเด็กวัยก่อนเข้าเรียนด้วย

3.2 แผนการนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 10 กิจกรรม

- 3.2. 1 กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง
- 3.2. 2 กิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ
- 3.2. 3 กิจกรรมอ่าน 3 นาที
- 3.2. 4 กิจกรรมเล่านิทาน
- 3.2. 5 กิจกรรมนิทรรศการหนังสือ
- 3.2. 6 กิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ
- 3.2. 7 กิจกรรมบทบาทสมมุติ
- 3.2. 8 กิจกรรมเชิดหุ่น
- 3.2. 9 กิจกรรมหนังสือเล่มใหญ่
- 3.2.10 กิจกรรมยอตนักอ่าน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ก่อนดำเนินการทดลอง มีการดำเนินการเบื้องต้น ดังนี้

4.1.1 อบรมครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอปากพลี จำนวน 28 คน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและความสำคัญของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

4.1.2 นำแบบสอบถามนิสัยรักการอ่านไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบ เพื่อใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

4.1.3 นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาเพื่อใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

4.2 จัดทำแผนนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่ครูและนักเรียน จำนวน 8 ครั้ง

4.3 หลังจากการนิเทศกิจกรรมส่งเสริมการอ่านครบ 8 ครั้ง แล้ว ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน ด้วยแบบสอบถามชุดเดิม เพื่อใช้เป็นคะแนน หลังการทดลอง

4.4 เมื่อนักเรียนสอบปลายภาคแล้ว นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของนักเรียนมาเพื่อใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test dependent samples เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 และ 2

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิวิชิต พุทธมาตย์ (2531 : 51, 56) ได้เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีนิสัยรักการอ่าน สูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรินทร์ วิเศษศักดิ์ (2539 : 101) ซึ่งติดตามผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ เกสสุรางค์ สักกะบุชา (2540 : 62-66) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่าในการพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยสอดแทรกกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การทายปัญหา การค้นคว้าด้วยตนเองในห้องสมุด การทำสมุดภาพ การอ่านเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ให้ฟัง ฯลฯ พบว่า นักเรียนที่ใช้เทคนิคแม่แบบ และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ มีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นหลังจากใช้เทคนิคแม่แบบ และการสอนปกติ โดยสอดแทรกด้วยกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยข้อ 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 สูงกว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในกรณีวิจัยทั่วไปพบว่าเป็นการวิจัยที่ศึกษาเฉพาะผลของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน ดังผลการวิจัยของสมจิตร เจลิมสุวิวัฒนาการ (2528 : 40-42) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับและไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ซึ่งทำการทดลอง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดมีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ บุญถิ่น ลำสัน (2533 : 71-77) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนเช่นกัน โดยศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังการร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ซึ่งทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ซึ่งมีการเสริมแรง และนักเรียนกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ซึ่งไม่มีการเสริมแรง มีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด โดยมีการเสริมแรง มีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการอ่านของห้องสมุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนกร สายแก้ว (2534 : บทคัดย่อ) ได้เสนอผลการศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมบทเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือ กับนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมบทเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนปัญหา มีความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนที่เรียนโดยมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมบทเรียน และร่วมกิจกรรมทบทวนปัญหา มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วม กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นสิ่งที่ได้รับการกล่าวถึงมานานในการจัดกิจกรรมห้องสมุดและการสอนภาษาไทย ดังในปี พ.ศ. 2528 อันเป็นปีที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีโครงการ "การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน" ขึ้นโดยจัดประชุมปฏิบัติการผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เช่น ครู บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ฯลฯ ทั่วประเทศและ ได้จัดทำหนังสือที่เปรียบเสมือนคู่มือเล่มใหญ่ ชื่อ การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการสรุปรายงานและเอกสารทางวิชาการในการประชุมปฏิบัติการครั้งนี้ นอกจากนี้ กรมวิชาการในฐานะที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานได้จัดทำสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านหลายประการ เช่น การแนะนำหนังสือที่เหมาะสมแก่ห้องสมุด โดยการจัดทำหนังสือดีสำหรับเยาวชน พิมพ์ปี พ.ศ. 2528 และหนังสือดีสำหรับห้องสมุด

ฉบับที่ 1 - 7 พิมพ์ปี 2532 - 2537 ในลักษณะบรรณนิทัศน์ จัดตามหมวดหมู่ของหนังสือตามระบบทศนิยมดิวอี้ (กรมวิชาการ. 2532 - : คำนำ)

นอกจากนั้นยังมีการจัดทำคู่มือการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียนระดับประถมศึกษา, คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา, พ.ศ. 2539 กรมวิชาการได้จัดทำโครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนขึ้น โดยจัดประชุมอบรมวิทยากรแกนนำกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้รับการอบรมนำความรู้ไปขยายผลให้โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งโรงเรียนขยายโอกาสทั่วประเทศ ให้มีแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ในการดำเนินงานครั้งนี้ กรมวิชาการได้จัดทำเอกสารชุดฝึกอบรม จำนวน 5 เล่ม คือ เล่ม 1: คู่มือสำหรับวิทยากร เล่ม 2: ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน เล่ม 3: การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เล่ม 4: การบริการและกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน เล่ม 5: การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ซึ่งในเล่ม 4 ในส่วนของกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน จะแนะนำการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านลักษณะต่าง ๆ ที่ควรจัดในโรงเรียน อันเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงทั้งในระดับโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

หากเราพิจารณาถึงการส่งเสริมการอ่านในการเรียนการสอน จะพบว่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีแทรกอยู่ในบทเรียนทุกระดับชั้น และกิจกรรมต่าง ๆ ได้ปฏิบัติกันอยู่บ้างแล้ว แต่มิได้มีการทำอย่างจริงจังและต่อเนื่องจนทำให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านได้อย่างชัดเจน เช่น การเล่านิทานในระดับประถมศึกษา มีการเล่านิทานอยู่เสมอ แต่ผู้เล่ามักจะไม่นำเสนอตัวเล่มหนังสือที่จะนำไปสู่การอ่าน จึงขาดกระบวนการที่ก่อให้เกิดความต้องการอ่านของผู้ฟัง กลวิธีเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังแต่ครั้งเยาว์วัย จึงจะทำให้เกิดนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืนได้ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเปิดประตูไปสู่โลกของการอ่านอย่างมีชีวิตชีวา เพราะตามหลักจิตวิทยานั้น นักเรียนทุกคนมีความสนใจและความถนัดแตกต่างกัน เช่น บางคนชอบแสดงออกจะสามารถนำเรื่องที่อ่านไปแสดงบทบาทสมมุติ เล่านิทานประกอบท่าทาง เล่าเรื่องจากหนังสือ การสาธิตต่าง ๆ อาทิ การเล่นเกม การทดลองวิทยาศาสตร์อย่างง่าย ๆ การประดิษฐ์สิ่งของ การทำอาหาร การปลูกต้นไม้ ฯลฯ จากหนังสือ สิ่งเหล่านี้คือประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการอ่านหนังสือ และถ้านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านแล้วก็จะสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างแน่นอน

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า นิสัยรักการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการดำเนินการนั้น ครูผู้สอนซึ่งเป็นทั้งครูประจำชั้นและครูบรรณารักษ์ด้วย เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้ง 10 กิจกรรม เนื่องจากการคมนาคมที่ค่อนข้างห่างไกล ทำให้คณะผู้วิจัยมีโอกาสดังได้พบนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งละประมาณ 3 ชั่วโมงครึ่ง (รวมทั้งเวลารับประทานอาหารกลางวันด้วย) แนวคิดในการ

ทำวิจัยครั้งนี้คือต้องการให้ครูได้แสดงศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมเอง เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ โดยคณะผู้วิจัยเป็นเพียงผู้นิเทศ เสนอแนะวิธีการให้แก่ครู และช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น กิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง และกิจกรรมยอมนักอ่าน คณะผู้วิจัยมุ่งหวังจะให้ เป็นกิจกรรมนำร่อง ในการกระตุ้นเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะที่คณะผู้วิจัยไปทำการนิเทศกิจกรรม รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น ต้องการร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมยอมนักอ่าน เพราะมีการแจกรางวัลให้แก่ผู้ที่สามารถอ่านผ่านเกณฑ์ สัปดาห์ละ 4 เล่ม เป็นเวลา 5 สัปดาห์ รวม 20 เล่ม มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ ในระยะที่ 1 (25 ธันวาคม 2541 ถึง 28 มกราคม 2542) มีเพียง 8 คน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 63, 58, 54, 48, 34, 28, 25, 21 เล่ม นักเรียนที่อ่านน้อยที่สุดคือ 1 เล่ม จากการตรวจสอบบันทึกพบว่านักเรียน ส่วนหนึ่งไม่สามารถบันทึกการอ่านโดยการสรุปเรื่องได้ เพราะขาดทักษะการอ่านและการเขียน ผู้วิจัยสาธิตโดยการเล่าเรื่องให้ฟัง และให้นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องด้วยปากเปล่า หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงสมุดบันทึกการอ่าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถเขียนบันทึกเองได้ ภายหลังนักเรียนที่มีสถิติการอ่าน 1 เล่ม สามารถอ่านและบันทึกในระยะเวลาที่ 2 (28 มกราคม ถึง 4 มีนาคม 2542) เพิ่มขึ้นเป็น 11 เล่ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อสิ้นสุดในระยะที่หนึ่ง มีการแจกรางวัลให้กับนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน แม้จะไม่ผ่านเกณฑ์ เป็นการเสริมแรงอย่างหนึ่งด้วยการให้รางวัล เป็นของเล่น ขนม หนังสือสำหรับเด็ก และประกาศจำนวนหนังสือ ที่นักเรียนแต่ละคนอ่านและบันทึกในสมุดบันทึกการอ่านให้ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญถิ่น ลำสัน (2533 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด โดยการเสริมแรง มีความสามารถทางการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด และเกตุแก้ว ลาวัญญุติ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนข่าวและเหตุการณ์ด้วยวิธีสอนปกติกับวิธีสอนที่มีการเสริมแรงบวก โดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนกิจกรรมการอ่านให้ฟังนั้น พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจการอ่านเพิ่มขึ้น โดยติดตามอ่านเรื่องที่ครูนำมาอ่านให้ฟังในช่วงกิจกรรม และสามารถนำเรื่องที่อ่านไปแสดงบทบาทสมมุติได้ เช่น เรื่อง กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ จึงนับว่าการวิจัยครั้งนี้ ทำให้นักเรียน มีนิสัยรักการอ่านและพัฒนาการการอ่านดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1. ครูหรือบรรณารักษ์ ควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. ควรมีการวางแผนจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ อย่างมีขั้นตอนอย่างมีระบบ
3. ควรจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตลอดปี
4. ควรมีการประเมินผลงาน เมื่อสิ้นสุดภาคเรียน หรือปีการศึกษา อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยจัดในลักษณะนิทรรศการแสดงผลงาน และกิจกรรมอันเนื่องมาจากการอ่าน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางการอ่าน และกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นในการแสดงออกทุกด้าน เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่านิทาน การเชิดหุ่น การเล่าเรื่องจากหนังสือ การประกวดยอตนักอ่าน การประกวดนักเล่านิทาน ฯลฯ หรือจัดในโอกาสอันสมควร เช่น งานสัปดาห์ห้องสมุด สัปดาห์วิทยาศาสตร์ มีกิจกรรมทนายปัญหาวิทยาศาสตร์ การจัดนิทรรศการหนังสือทางด้านวิทยาศาสตร์ การทำหนังสือเล่มใหญ่ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การประกวดเรียงความ การประกวดคำขวัญ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรร่วมกับครูในการวางแผนการจัดกิจกรรม โดยให้มีการจัดทำปฏิทิน ปฏิบัติกิจกรรมก่อนเพื่อให้มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้การสนับสนุน โดยการกำหนดนโยบาย ให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนอย่างชัดเจน เช่น ให้ครูและนักเรียน รวมทั้งบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมกิจกรรมอ่าน 3 นาที ทุกวัน จัดกิจกรรมการอ่านให้ฟัง โดยให้ครูจัดหาหนังสือบทความมาอ่านให้นักเรียนฟังในตอนเช้า หรือตอนเช้าแถวเคารพธงชาติ และจัดทำเสียงตามสาย (ในกรณีที่มีเครื่องขยายเสียง) หรือ กิจกรรมทนายปัญหา หลังจากการฟังเรื่องที่อ่านแล้ว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ครูหรือบรรณารักษ์ ควรนำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเข้าไปบูรณาการในการเรียนการสอน วิชาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนแบบให้เด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ซึ่งมุ่งให้นักเรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติเอง และเจาะลึกในแต่ละกลุ่มวิชา เช่น กลุ่มทักษะภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต อาจทำในลักษณะการวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ การอ่านไม่แตก เพราะการอ่าน คือ พื้นฐานของการค้นคว้าหาความรู้ และเมื่อเด็กมีนิสัยรักการอ่านแล้วก็จะสามารถค้นหาความรู้ที่กว้างด้วยตนเองออกไปได้อีกมาก ทั้งสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาตามอรรถาัย ซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2519). รายงานแบบสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2528). หนังสือสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2532). หนังสือดีสำหรับห้องสมุด ฉบับที่ 1 - 3. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2535). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 253๕). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2536 ก). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ.
- _____. (2536 ข). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ.
- _____. (2537). หนังสือดีสำหรับห้องสมุด ฉบับที่ 7. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2539). ชุดฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน เล่ม 1 - 5. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กัลยาณีวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า. (2532, 9 เมษายน). "สารคดีฉบับพิเศษ สมเด็จพระพี่นางเธอฯ ประทานสัมภาษณ์พิเศษเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ," มติชน. หน้า 12.
- เกตุแก้ว ลาวัณยุฒิ. (2534). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนข่าวและเหตุการณ์ด้วยวิธีสอนปกติกับวิธีสอนที่มีการเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- เกศินี โชติกเสถียร. (2525). หุ่นเชิดมือ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เกสรสวรรค์ สักกะบุษชา. (2540). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา จำเริญ. (2530, สิงหาคม). "กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก," บรรณารักษศาสตร์. มข. 5: 29 - 46.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2524). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน.

- เจลิยว พันธุ์สีดา. (2539). "การฟังนิทานซ้ำการทบทวน," ใน *คู่มือการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน*. หน้า 61. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2528). *แบบแผนการทดลองและสถิติ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ และกวิสรา รัตนกร (บรรณาธิการ). (2538). *ภาษาไทย 1*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา เขมมณี. (2519, กรกฎาคม - สิงหาคม). "การใช้บทบาทสมมุติในการเรียนการสอน," *ครุศาสตร์*. 6(2) : 41 - 48.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2520). *บริการของห้องสมุด*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- บุญถิ่น ลำสัน. (2533). *ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังการร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2519). *หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.
- ประภาพันธุ์ นิลอรุณ. (2530). *ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในห้องที่ มีปัญหาทางภาษา โดยใช้วิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ผกา สัตยธรรม. (2524). *เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สาริธจุฬาย (ฝ่ายประถม) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผุสดี ภูฏอินทร์. (2521, ธันวาคม). "ผลดี 10 ประการของการอ่านให้เด็กฟังทุกวัน," *ประชาศึกษา*. 30 : 14 - 16.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2525). กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

- ภัทรินทร์ วิศิษฎ์ศักดิ์. (2539). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มัลลิกา เอี่ยมละออ. (2526). ผลการเล่าเรื่องหนังสือต่ออัตราการยืมหนังสือในห้องสมุด โรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสามเสน. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- แมนมาส ขวลิต. (2526). แนวทางการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- รสา วงศ์ยังอยู่. (2529). "การเล่าเรื่องจากหนังสือ," ในการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตุลาคม - ธันวาคม 2528. หน้า 394-401. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- รัตนกร สายแก้ว. (2534). ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- วิทยา วิมลนอม. (2530). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2522, เมษายน). "การใช้บทบาทสมมุติในห้องเรียน," วิทยาสาร. 30(7) : 10-13.
- ศิริรัตน์ นิละคุปต์. (2533, กันยายน). "ปลูกฝังนิสัยรักเป็นนักอ่าน," วารสารการอ่าน. 5(2) : 29-37.
- สมจิตร เฉลิมสุขวัฒนาการ. (2530). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับและไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สมใจ พุทธเบญจพจน์. (2528). การศึกษาผลของการส่งเสริมการอ่านที่มีต่อความสนใจในการอ่าน และการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2527). โครงการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2529). *การส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาสงครณ.
- เสรี คุปคิตพันธ์. (2526). "การเล่าหุ่นเพื่อการศึกษาและพัฒนาเด็ก," ใน *การจัดกิจกรรม
เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด*. หน้า 1- 8. พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิษณุโลก
พิษณุโลก.
- อภิภูชลิต พุทธมาตย์. (2531). *การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*.
ปริญญาโท กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อรชุนมา ยุทธวงศ์. (2527). "การแต่งหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย," ใน *วรรณกรรมและลีลาคดี
ระดับปฐมวัย เอกสารและการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 8 - 15*. หน้า 563-612.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรสา กุมาริ ปุกหุด. (2525). "เด็กกับหนังสือ," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรม
วัยเด็ก*. หน้า 317-325. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อังคณา กล่อมฤทธิ์. (2531). *ความอยากรู้อยากเห็น นิสัยรักการอ่าน และคุณสมบัติส่วนตัว
บางประการของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากและนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย*.
ปริญญาโท กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อารี สันหนวี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รัตนาพร สงวนประสาทพร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนัก
หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2541.
- อุบล บุญชู. (2525). *บริการของห้องสมุด*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- Anamba, Nwagobi. (1979, August). "How to Promote Reading Habit in Child,"
Imo States School Libraries Association Bulletin. 8 : 64 - 71.
- Braeder, Darlene. (1984, August). "Booktalking : a Survey of Student Reaction,"
Canadian Library Journal. 41 : 211 - 215.
- Cowley, Joy. (1991, October). "Joy of Big Book," *Instructor*. 101(3) : 19.
- Gross, Elizabeth Henry. (1963). *Children's Service in Public Libraries :*
Organization and Administration. Chicago : American Library Association.
- James, Drucilla. (1978, June). "Promoting Voluntary Reading," *The School
Library*. 26 : 118 - 122.

- Pilgrim, Geneva Hanna and Mariana K. McAllister. (1968). *Books, Young People, and Reading Guidance*. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- Rolando, Margaret Kernan. (1985, October). "An Investigation of Children's Perceptions of Story Content by Three Modes of Persentation : The Storyteller, The Reader, The Sound Slide Show," *Dissertation Abstracts International*. 46 : 827 - A.
- Spodek, B. & O.N. Saracho. (1994). *Right from the Start Teaching Children Ages Three to Eight*. Boston : Allyn and Bacon.
- Wall, L.V. (1965). *The Puppet Book*. London : Faber and Fabes.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารประกอบโครงการ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญครูเข้ารับการอบรม

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิจัยและพัฒนาสำนักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท จำนวน 5 ชุด
2. กำหนดการการอบรม จำนวน 5 ชุด

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ขยายงานไปตั้งอยู่ที่องค์กรฯ จังหวัดนครนายก
ในเบื้องต้นได้เปิดสอน คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ ปริญญาโทการบริหาร
การศึกษา ฯลฯ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมีโครงการพัฒนาพื้นที่จังหวัดนครนายก โดยเลือกอำเภอปากพลี เป็น
ศูนย์กลางการวิจัยในหลายๆ เรื่อง สำนักหอสมุดกลางได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว โดยจะดำเนินการโครงการ
วิจัยและพัฒนาสำนักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท โดยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ได้เคยกรุณาเลือกโรงเรียนให้ไปสำรวจ 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนพรหมเพชร โรงเรียนวัดโพธิ์ โรงเรียนบ้านเกาะหวาย
และโรงเรียนวัดเกาะกา ข้าพเจ้าและคณะได้ไปสำรวจโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2541
ในวันไปสำรวจโรงเรียนนั้น ท่านมีการประชุมผู้บริหาร จึงมิได้แวะไปเยี่ยมท่าน คณะกรรมการมีมติคัดเลือก
โรงเรียนวัดโพธิ์เป็นโรงเรียนในโครงการทดลอง

คณะกรรมการจะไปดำเนินการอบรมครู ในวันจันทร์ที่ 21 ธันวาคม 2541 ดังกำหนดการที่แนบ
ดังนั้นจึงขอความกรุณาท่านเชิญครูในโรงเรียนอีก 3 แห่ง ซึ่งไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนทดลอง ไปเข้า
อบรมด้วย และอาจเชิญโรงเรียนอื่นๆ ที่ไปมาสะดวกเข้าอบรมด้วยก็ได้ และขอความกรุณาแจ้งจำนวนครูผู้เข้า
รับการอบรมทั้งหมดให้ทราบด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาประสานงานกับผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
ด้วย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

น.ร. >

(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

ที่ ทม 1011/2363

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

27 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญวิทยากร

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิจัยและพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนา
นักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ณ โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก
คณะกรรมการจะไปดำเนินการจัดกิจกรรมให้แก่คณะครูและนักเรียน ระหว่างวันที่ 21-23 ธันวาคม 2541
ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว สำนักหอสมุดกลาง มีความประสงค์จะได้วิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถ
มีประสบการณ์ และเชี่ยวชาญด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโดยขอเชิญ
อาจารย์กุลวรา ขุพงศ์ไพโรจน์ ซึ่งเป็นผู้มีความรับผิดชอบด้านดังกล่าวแล้ว ไปเป็นวิทยากรในช่วงวันที่ 21-23
ธันวาคม 2541 หวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เจลิยา พันธุ์ลีตา)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

สำนักงานเลขานุการ

โทร. 2584002-3

โทรสาร. 2584002-3

สำนักหอสมุดกลาง	
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
รับ 6666	วันที่ 8 ธ.ค. 61
ส่ง	เวลา

ที่ ศธ 1121/4778

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

ถนนนครนายก-รังสิต อ. เมือง 26000

2 ธันวาคม 2541

เรื่อง แจ้งจำนวนครูผู้เข้ารับการอบรม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

อ้างถึง หนังสือ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ทม 1011/2287

ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2541

ตามที่ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจ้งเรื่องขอเชิญครูเข้ารับการอบรมตามโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาในชนบท ซึ่งได้คัดเลือกโรงเรียนวัดโพธิ์ ต.ปากพลี เป็นโรงเรียนในโครงการทดลอง และจะดำเนินการอบรมในวันที่ 21 ธันวาคม 2541 ความแจ้งแล้ว

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ได้ประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษา - อำเภอปากพลีเพื่อแจ้งโรงเรียนวัดโพธิ์และโรงเรียนที่อยู่ในโครงการสำรวจอีก 3 โรงเรียน เพื่อเข้าอบรมตามวัน เวลาดังกล่าว พร้อมกับขอแจ้งจำนวนครูผู้เข้าอบรมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญชอ อุดมพันธ์)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

1. ทส.ป
2. ศธ.นครนายก

8 ธ.ค. 61

ฝ่ายบริการทางการศึกษา

โทร. 311156

เมื่อไปทบทวน วิชาความรู้ที่อบรมแล้ว
จังหวัด นครนายก ได้แจ้งจำนวน ครู ผู้เข้ารับ
อบรม อีกหลาย ท่านที่ขาด
- แต่ขอแจ้งให้ท่านที่ขาดได้ทราบด้วย

นางสาว...

ที่ ทม 1011/2497

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

18 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นประธานเปิดงาน

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอปากพลี

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปจัดกิจกรรมตามโครงการวิจัย
และพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์ โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก โดยจะมีการฝึกอบรมครู
ในวันจันทร์ ที่ 21 ธันวาคม 2541 วิทยากรและคณะกรรมการอบรมจะออกเดินทางจากมหาวิทยาลัย
เวลา 7.30 น. และมีพิธีเปิดเวลาประมาณ 10.00 น. สำนักหอสมุดกลาง จึงขอเรียนเชิญท่าน
เป็นประธานเปิดการอบรมครูครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ หวังว่าคงจะได้รับความกรุณาจากท่าน

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เฉลียว พันธุ์สีดา)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

สำนักหอสมุดกลาง

โทร. 2584002-3

โทรสาร. 2584002-3

โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาใน ชนบท

1. ชื่อโครงการ โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
(Research and Development of Young Readers in Rural
Elementary Schools)

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดย รองศาสตราจารย์เจสียว พันธุ์สิดา ที่ปรึกษา

นางสาวรัตนพร สงวนประสาทร หัวหน้าโครงการ

3. สาขาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพชีวิต

4. หลักการและเหตุผล

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดโครงการส่งเสริม
การอ่านในโรงเรียนขึ้น โดยมีเจตจำนงที่จะจัดกิจกรรมตามโครงการสำหรับผู้อ่านรุ่นเยาว์
ด้วยการมุ่งเน้น “การพัฒนาการอ่านในโรงเรียน” ให้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก อันเป็นที่ตั้งหน่วยงานขยายของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้ครูและนักเรียนตลอดจนชุมชนได้เห็นคุณค่าของการอ่านซึ่งเป็นพื้นฐาน
ของการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาต่อ
เนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยคิดจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องและขยายไปยังจังหวัดละแวก ใกล้
เคียงในโอกาสต่อไป

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพื่อเสนอกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมในโรงเรียน

5.2 เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนอย่างยั่งยืน

5.3 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนด้วยการอ่าน

6. ขอบเขตการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 4, 5 หรือ 6 ของโรงเรียนที่ร่วมโครงการ
จำนวน 1 ห้อง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ครู - อาจารย์ และครูบรรณารักษ์ ได้ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อที่จะได้รูปแบบที่เหมาะสมรวมทั้งแนวทางและกลวิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านของ นักเรียนในห้องเรียนให้เป็นไปตามความคาดหวัง ทั้งด้านการอ่านในโรงเรียน การอ่านทั่วไป และการอ่านในกิจกรรมการเรียนการสอนอันจะนำไปสู่การใช้ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนตลอดชีวิต และการศึกษาในระดับสูงขึ้นต่อไปจนถึงระดับอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี

โรงเรียนวัดโพธิ์

โรงเรียนวัดโพธิ์ ตั้งอยู่ที่ ตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก เป็นโรงเรียนอยู่ในโครงการปฏิรูปการศึกษาปี 2539 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีพื้นที่ 6 ไร่ 100 ตารางวา เป็นอาคารเรียน 5 หลัง อาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง โภชนาการอีก 1 หลัง มีคณะครู 12 คน นักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 246 คน

สภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนใกล้ตลาด วัด ทำการสอน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา คืออนุบาลปีที่ 1 ถึงอนุบาลปีที่ 2 และระดับประถมศึกษา คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปฏิทินปฏิบัติงาน
โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
ณ โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก

21 ธันวาคม 2541	อบรมครู
25 ธันวาคม 2541	วางแผนร่วมกับครู ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
23 - 30 ธันวาคม 2541	จัดทำแผนกิจกรรมก่อนการทำการทดลอง
7 มกราคม 2542	- นิเทศเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน - Pretest กลุ่มทดลอง
5 มกราคม - 26 กุมภาพันธ์ 2542	ทดลองกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
7 มกราคม - 27 กุมภาพันธ์ 2542	นิเทศติดตามผลการทดลอง 8 ครั้ง
	ครั้งที่ 1 7 มกราคม 2542
	ครั้งที่ 2 28 มกราคม 2542
	ครั้งที่ 3 4 กุมภาพันธ์ 2542
	ครั้งที่ 4 18 กุมภาพันธ์ 2542
	ครั้งที่ 5 4 มีนาคม 2542
	ครั้งที่ 6 10 มีนาคม 2542
	ครั้งที่ 7 11 มีนาคม 2542
3 มีนาคม 2542	- Post test กลุ่มทดลอง - สรุปกิจกรรม

กำหนดการอบรม
โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
ณ โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภopakพลี จ.นครนายก
21 ธันวาคม 2541

วันจันทร์ที่ 21 ธันวาคม 2541

8.30 - 9.00 น.	ลงทะเบียน
9.00 - 9.30 น.	พิธีเปิด
9.30 - 11.30 น.	สาธิตการบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับการเรียนการสอน
กลุ่มวิชาต่าง ๆ
โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม	
	กลุ่มที่ 1 นักเรียนระดับอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 2
	กลุ่มที่ 2 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - ประถมศึกษาปีที่ 4
	กลุ่มที่ 3 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - ประถมศึกษาปีที่ 6
11.30 - 12.30 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.30 - 15.30 น.	แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับการเรียน
การสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ

- หมายเหตุ**
1. การอบรมภาคเช้า วิทยากรสาธิตกับ นักเรียน 3 กลุ่ม ให้ครูได้สังเกตวิธีการ
นำเสนอ
 2. ภาคบ่าย กิจกรรมเฉพาะครู
 3. อุปกรณ์ที่ผู้เข้ารับการอบรมต้องเตรียมมา ได้แก่ กรรไกร, คัตเตอร์
และผ้าเช็ดหน้าผืนใหญ่ 1 ผืน

กำหนดการการจัดกิจกรรมอันเนื่องมาจากการอ่าน
โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
ณ โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก
วันพฤหัสบดี ที่ 11 มีนาคม 2542

- 10.00 น. หัวหน้าโครงการกล่าวรายงานต่อประธาน
- 10.15 น. ประธานแจกเกียรติบัตรและรางวัลกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- 10.25 น. กิจกรรมการวิจัย
- อาจารย์ผู้ร่วมกิจกรรมเล่าการจัดกิจกรรม
 - สัมภาษณ์ยอดนักอ่าน
 - การเสนอหนังสือของยอดนักอ่าน
- 11.00 น. การแสดงอันเนื่องมาจากการอ่าน
- นิทานเล่าคนเดียว เรื่อง ราชสีห์กับหนู
 - นิทานพับกระดาษ เรื่อง เต่ากับนกอินทรี
 - เชิดหุ่น เรื่อง นกกระทา ลิง และช้าง
 - บทบาทสมมุติ เรื่อง กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ

รายงานผลโครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท* เรียน ประธาน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดให้มีโครงการวิจัยชนบทศึกษา ในอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก โดยให้ทุกคณะ สถาบัน สำนัก ร่วมกันทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

สำนักหอสมุดกลาง จึงทำการวิจัย โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท เพื่อพัฒนาการอ่านในโรงเรียน การอ่านทั่วไป อันจะนำไปสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน โดยได้คัดเลือกโรงเรียนวัดโพธิ์ เข้าร่วมโครงการในการทำวิจัยครั้งนี้ คณะนักวิจัยจากสำนักหอสมุดกลางได้เริ่มดำเนินโครงการ โดยการจัดอบรมครู จำนวน 26 คน เมื่อ วันที่ 21 ธันวาคม 2541 และเริ่มจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 28 คน ตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม 2541 ซึ่งได้รับความร่วมมือจากคณะครูผู้สอนในระดับชั้นนี้อย่างดียิ่ง

กิจกรรมที่จัดมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การอ่านหนังสือให้ฟัง โดยครูประจำชั้น คัดเลือกเรื่องต่างๆ ที่น่าสนใจมาอ่านให้นักเรียนฟัง ทุกเช้า ประมาณ 3 - 5 นาที ก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนภาคเช้า ซึ่งต่อมาได้ขยายออกมาเป็นกิจกรรม อ่าน 3 นาที โดยทั้งครูและนักเรียนอ่านหนังสือหลังเวลากลางวัน ก่อนจะเริ่มการเรียนการสอนภาคบ่าย

นอกเหนือไปจากนี้ ครูผู้สอนพยายามนำการอ่านเข้าไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกครั้งที่มีโอกาส โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย หรือแม้กระทั่งวิชาคณิตศาสตร์

กิจกรรมที่สำคัญอีกที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อันนำไปสู่การพัฒนาการอ่านของนักเรียน คือโครงการยอดนักอ่าน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการอ่านของนักเรียน เมื่ออ่านแล้วต้องเขียนบันทึกสรุปเรื่องย่อและสิ่งประทับใจ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เป็นยอดนักอ่านคนหนึ่งสามารถอ่านหนังสือและบันทึกเรื่องที่อ่านได้ถึง 228 เรื่อง ภายในระยะเวลาเพียง 2 เดือน ส่วนคนอื่นๆ ก็สามารถอ่านหนังสือและบันทึกเรื่องที่อ่านได้ตามศักยภาพของตนเอง และยังมีการนำเรื่องที่อ่านมาเล่านิทาน และนำไปสู่การแสดงในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการวาดภาพ การทำหนังสือเล่มใหญ่ หรือ Big Book อันเป็นการสร้างสื่อการอ่านได้อีกด้วย ดังปรากฏในนิทรรศการแสดงผลงานและกิจกรรมการแสดงอันเนื่องมาจากการอ่านของนักเรียนครั้งนี้

บัดนี้ การจัดกิจกรรมตามโครงการวิจัยฯ ได้สิ้นสุดลงแล้ว สำนักหอสมุดกลางขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดโพธิ์ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี โอกาสนี้ขอเรียนเชิญผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มอบเกียรติบัตรและวีดิทัศน์กิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้โรงเรียนวัดโพธิ์ และขอเรียนเชิญประธานมอบเกียรติบัตรให้อาจารย์ที่ได้ร่วมโครงการวิจัยฯ และนักเรียนที่ได้รับรางวัลยอดนักอ่าน พร้อมทั้งกล่าวปิดกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

*หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวรายงานต่อประธานปิดงาน หัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอปากพลี

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามและแบบฟอร์มต่างๆ ที่ใช้ในการทดลอง

ลำดับ ที่	ข้อคำถาม	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
16.	ข้าพเจ้ายากให้ห้องสมุดซื้อหนังสือใหม่ๆ มาให้นักเรียนอ่านเป็นประจำ					
17.	ข้าพเจ้าชอบให้มีการแข่งขันตอบปัญหา ต่างๆ จากหนังสือ					
18.	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือได้ครั้งละนานๆ โดยไม่เบื่อ					
19.	ข้าพเจ้าชอบแหวะดูหนังสือตามแผงขาย หนังสือเสมอ					
20.	ข้าพเจ้าคิดว่ายังมีความรู้อีกมากมายที่หา อ่านได้จากหนังสือ					
21.	ข้าพเจ้ายากให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือให้ อ่านบ่อยๆ					
22.	ตอนเช้า เมื่อถึงโรงเรียนข้าพเจ้าชอบไป ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือเป็นประจำ					
23.	ข้าพเจ้าคิดว่าการอ่านหนังสือมากๆ ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น					
24.	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดและเบื่อเมื่อต้องอ่าน หนังสือ					
25.	ข้าพเจ้าไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ที่ห้องสมุดจัด					
26.	ข้าพเจ้าจะจัดเก็บหนังสือเป็นอย่างดี เมื่ออ่านเสร็จแล้ว					
27.	ข้าพเจ้าคอยระมัดระวังดูแลหนังสือ ไม่ให้ชำรุดฉีกขาดอยู่เสมอ					
28.	การดูรูปภาพจากหนังสือช่วยให้เกิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน					
29.	เมื่อครูให้ไปอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนการ เรียน ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย					
30.	การอ่านหนังสือมากๆ ช่วยให้เป็นคน ทันต่อเหตุการณ์					

📖 แบบบันทึกการอ่านให้ฟัง📖

เดือน กุมภาพันธ์

วันที่	ชื่อเรื่อง/เนื้อหา	วัสดุ	เวลา
1	นิทาน	การ์ตูนเรื่อง	8.30น.
2	ภูเขาไฟ	"	8.30น.
3	เรื่องสั้นไทย	"	8.30น.
4	ข่าวเด็กกำพร้า	"	8.30น.
5	เรื่องเพลงจากแผ่นดิน	"	8.30น.
6	วันเสาร์		
7	วันอาทิตย์		
8	ต้นไม้ใกล้ตาย	หนังสือ-ภาพ	8.35น.
9	ปลาหางไหม้	ปลา-ใบไม้	8.25น.
10	ไก่ฟ้าขาว	ไก่ฟ้า	8.35น.
11	เจ้ามาดามไทย	เจ้ามาดามไทย	8.30น.
12	ผีเสื้อกับดอกไม้	ดอกไม้	8.20น.
13	วันเสาร์		
14	วันอาทิตย์		
15	เรื่องอาทิตย์ตกดิน	สีน้ำ	8.30น.
16	สีน้ำ	กระดาษ	8.35น.
17	ดอกไม้	กระดาษ	8.30น.
18	ดอกไม้กับดอกไม้	กระดาษ	8.35น.
19	ดอกไม้กับดอกไม้	สีน้ำ	8.30น.
20	วันเสาร์		
21	วันอาทิตย์		
22	สีน้ำกับดอกไม้	สีน้ำ	8.30น.
23	สีน้ำกับดอกไม้	สีน้ำ	8.30น.
24	สีน้ำกับดอกไม้	สีน้ำ	8.35น.
25	สีน้ำกับดอกไม้		
26	สีน้ำกับดอกไม้	สีน้ำ	8.30น.
27	วันเสาร์		
28	วันอาทิตย์		
29			
30			
31			

📖 แบบบันทึกการอ่านให้ฟัง📖

เดือน...พฤษภาคม.....

วันที่	ชื่อเรื่อง/เนื้อหา	วัสดุ	เวลา
1	คำขวัญหน้า		
2	ทศสมเด็จ 109	-	8.40น.
3	สารนิพนธ์ใกล้ๆ	สารคดี ✓	8.30น.
4	หนังสือถนนสายงาม	ฯ	8.35น.
5			
6	วันเสาร์		
7	วันอาทิตย์		
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			!
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			

 แบบบันทึกการอ่าน *

1. ชื่อหนังสือ.....
 ชื่อผู้แต่ง.....
 สำนักพิมพ์.....ปีที่พิมพ์.....
 จำนวนหน้า.....
2. เลขหมู่หนังสือ.....
3. เรื่องย่อ.....
.....
.....
4. สิ่งประทับใจ (ตัวละคร, เหตุการณ์, คำพูด, แง่คิดต่างๆ ฯลฯ ที่ประทับใจ)
.....
.....
.....
.....

* ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้นำแบบบันทึกการอ่านไปจัดทำเป็นสมุดบันทึกการอ่าน

 ทายปัญหาจากหนังสือ

.....
คำถาม.....

.....

.....

คำตอบ.....

.....

.....

แหล่งอ้างอิง.....

.....

.....

ผู้ตอบ.....

แบบประเมินผลการอบรมครู

โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์ในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท

โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก

วันที่ 21 ธันวาคม 2541

โรงเรียนของท่านเคยร่วมกิจกรรมในโครงการส่งเสริมการอ่านหรือไม่

- ☐ เคย (โปรดระบุ).....
- ☐ ไม่เคย

ที่	รายการ	คะแนน				
		ดี มาก	ดี	ปาน กลาง	พอ ใช้	ปรับ ปรุง
1.	ท่านคิดว่าหนังสือที่นำมาจัดนิทรรศการมีความเหมาะสมกับห้องสมุดโรงเรียนมากน้อยเพียงใด					
2.	ท่านพอใจรูปแบบการจัดนิทรรศการเพียงใด					
3.	ท่านได้รับประโยชน์จากเอกสารประกอบการอบรมมากน้อยเพียงใด					
4.	ท่านคิดว่าเนื้อหาของการอบรมในโครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของท่านมากน้อยเพียงใด					
5.	ท่านได้รับความรู้จากวิทยากรผู้ให้การอบรมมากน้อยเพียงใด					
6.	ท่านได้รับประโยชน์จากกิจกรรมโครงการนี้มากน้อยเพียงใด					
7.	ท่านคิดว่าสถานที่ที่จัดอบรมครั้งนี้เหมาะสมเพียงใด					
8.	หลังการอบรมแล้วท่านจะปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้มากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ

- 1.....
- 2.....
- 3.....

กิจกรรมที่ท่านต้องการให้โครงการฯ จัดอบรมครั้งต่อไป (โปรดระบุ)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ภาคผนวก ค

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ลำดับ ที่	ข้อคำถาม	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
1.	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเสมอ					
2.	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเมื่อครูหรือผู้ปกครอง สั่งให้อ่านเท่านั้น					
3.	ข้าพเจ้าชอบให้ครูพาไปเรียนในห้องสมุด บ่อยๆ					
4.	ข้าพเจ้าชอบเล่าเรื่องจากหนังสือที่ข้าพเจ้า ได้อ่านให้ผู้อื่นฟัง					
5.	ข้าพเจ้าชอบแนะนำหนังสือที่ข้าพเจ้าอ่าน มาแล้วให้เพื่อนๆ อ่านด้วย					
6.	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือก่อนนอนเป็นประจำ					
7.	ข้าพเจ้าเห็นว่าการซื้อหนังสือมาอ่านทำให้ สิ้นเปลืองเงิน					
8.	ข้าพเจ้าอยากให้อัดมูหนังสือไว้ใน ห้องเรียน					
9.	ถ้าข้าพเจ้ามีเงินเหลือข้าพเจ้าจะเก็บเงินไว้ เพื่อซื้อหนังสือ					
10.	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือเฉพาะตอนใกล้สอบ เท่านั้น					
11.	ในวันหยุดข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดู โทรทัศน์ เล่นวิดีโอเกมหรือการเล่นอื่นๆ					
12.	การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน					
13.	ในขณะที่พักกลางวัน ข้าพเจ้าจะไปอ่าน หนังสือในห้องสมุด					
14.	ข้าพเจ้าชอบยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่าน ที่บ้านเสมอ					
15.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการค้นคว้าเพื่อเขียนรายงาน ส่งครู					

อ่านหนังสือให้ฟัง

การอ่านหนังสือให้ฟัง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูอ่านเรื่องราวต่างๆ ให้นักเรียนฟัง ทุกวันอันเป็นการจูงใจให้นักเรียนอยากติดตามอ่านเรื่องที่ได้ฟังต่อไปด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้จักหนังสือดี ทราบข่าวสารและเรื่องที่น่าสนใจ
2. เพื่อฟังการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง
3. เพื่อฟังความไพเราะของภาษา

วิธีดำเนินการ

1. การเลือกเรื่อง ครูเลือกเรื่องที่จะอ่านให้ฟังดังนี้
 - 1.1 เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก
 - 1.2 เลือกหนังสือทุกประเภท ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง บทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และประกาศต่างๆ
 - 1.3 เลือกตามวาระและโอกาส เช่น วันเด็ก อ่านเรื่องความสำคัญของวันเด็ก, อ่านคำขวัญ อ่านสารสันของนายกรัฐมนตรี
2. ทุกเช้าครูประจำชั้นจะอ่านหนังสือให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง วันละประมาณ 5 - 10 นาที ก่อนจะเริ่มการเรียนการสอน

ประโยชน์

1. นักเรียนรู้สึกสนุกสนานและติดตามไปอ่านเรื่องที่ครูอ่านให้ฟัง
2. นักเรียนนำไปแสดงบทบาทสมมติ
3. เป็นวิธีช่วยนักเรียนที่อ่านไม่ได้ นักเรียนเหล่านี้ไม่ค่อยได้อ่าน และไม่รู้สนุกสนานกับการอ่าน แต่นักเรียนจะชอบฟังครูอ่าน และทำให้มีโอกาสดูภาพซึ่งกับภาษาเขียนที่สละสลวยได้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

การอ่านให้ฟัง อาจจะนำเทปซึ่งบันทึกการอ่านของผู้มีชื่อเสียงมาให้ฟังก็ได้

การเล่าเรื่องจากหนังสือ

การเล่าเรื่องจากหนังสือเป็นกิจกรรมที่ครูนำหนังสือมาเล่าให้นักเรียนฟังโดยเลือกข้อความ เหตุการณ์ เรื่องราว ตัวละครที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน แล้วต้องการอ่านต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชักจูงให้นักเรียนสนใจหนังสือ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหนังสือและผู้แต่ง
3. เพื่อแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ

วิธีดำเนินการ

1. ครูคัดเลือกหนังสือที่จะเล่า โดยเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความรู้ และความสามารถในการอ่านของนักเรียน
2. อ่านหนังสือโดยละเอียดตลอดเล่ม ดูว่าตอนใดที่น่าสนใจที่ต้องการเน้นให้นักเรียน ทำบันทึกเรื่องที่เล่า ข้อความที่ต้องการ จัดลำดับเรื่อง ค้นตอนที่เล่า หรืออ่านให้ฟัง
3. เล่าเรื่องโดยย่อ เน้นตอนสำคัญ แล้วทิ้งท้ายเอาไว้ เล่าต้องไม่จบ เพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียนไปหาหนังสืออ่านด้วยตนเอง

ประโยชน์

1. นักเรียนติดตามไปอ่านเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง
2. นักเรียนได้รู้จักหนังสือ นักเขียน มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

1. การเล่าเรื่องทุกครั้งต้องนำหนังสือเล่มที่เล่ามาแสดงให้ดูด้วย เพื่อให้นักเรียนได้เห็นและติดตามอ่านด้วยตนเองได้
2. การเริ่มต้นเล่าพยายามหาวิธีดึงดูดความสนใจของนักเรียนมาสู่เรื่องที่เล่า เช่น การเล่าเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น เรื่องที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ หรือจากรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม
3. ทำรายชื่อหนังสือและบรรณนิทัศน์ ที่จะทำให้ทราบว่าหนังสือเรื่องอะไรอีกบ้างที่อยู่ภายใต้หัวข้อเรื่องนั้นๆ เช่น การเล่าเรื่องชีวประวัติบุคคล

อ่าน 3 นาที

อ่าน 3 นาที เป็นกิจกรรมการอ่านในใจในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ตามเวลาที่กำหนดไว้ มุ่งให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อหนังสือและมีความเห็นว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ให้ความสุข ความเพลิดเพลินและความรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านตามความสนใจ
2. เพื่อให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่ต้องการ

วิธีดำเนินการ

1. จัดหาสิ่งพิมพ์ หนังสือ วารสารมาไว้ในห้องเรียน ให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียน และมีหลากหลายประเภท รวมทั้งหนังสือที่นักเรียนจัดทำขึ้นเอง โดยจัดหมู่เวียนกันไป อาจให้นักเรียนจัดหามาด้วยก็ได้
2. ประชาสัมพันธ์ ชี้แจงวิธีการปฏิบัติคือให้นักเรียนเลือกหนังสืออ่านตามความพอใจ เมื่ออ่านแล้วไม่ต้องตอบคำถาม ไม่ต้องมาพูดหน้าชั้น หรือเขียนเรื่องที่อ่านส่งครู
3. อ่านพร้อมกัน เมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้ คือหลังพักรับประทานอาหารกลางวัน ครูและนักเรียนทุกคนหยิบหนังสือเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นมาอ่านเงียบๆ ประมาณ 3 - 5 นาที

ประโยชน์

เมื่อนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ชอบหนังสือแล้วก็จะเรียนอ่าน เขียน ได้เร็ว และมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้และข้อมูลด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

1. ต้องมีสิ่งพิมพ์หลายประเภท และผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไป โดยขอความร่วมมือกับห้องสมุด
2. สร้างบรรยากาศการอ่านให้หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน
 - 2.1 มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น ครูนำบางตอนที่น่าสนใจมาอ่านให้ฟัง
 - 2.2 จัดป้ายนิเทศ
 - 2.3 เขียนคำขวัญเกี่ยวกับการอ่าน เช่น อ่านไม่หยุด จุดไม่เลิก
3. ครูต้องอดทน ถ้านักเรียนไม่ร่วมมือ ไม่สนใจ ควรหาวิธีการที่จะให้นักเรียนสนใจจนได้

การเล่านิทาน

การเล่านิทาน เป็นกิจกรรมที่ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมประสบการณ์ความคิด บুদ্ধิฝึ ค่านิยม ข้อปฏิบัติให้กับนักเรียน โดยวิธีการเล่าปากเปล่าหรือใช้เทคนิคต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดจินตนาการคล้อยตามเรื่องที่เล่า และอยากติดตามอ่านหนังสือ เล่มอื่นๆ ในเวลาต่อมา
2. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และความคิดในเชิงคติธรรม
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าที่จะแสดงออก

วิธีดำเนินการ

1. การเลือกเรื่อง เป็นเรื่องที่มีคุณค่า บูรณาการกับวิชาต่างๆ ให้สนุกสนาน ระยะเวลาที่เล่าให้พอเหมาะกับระยะเวลาความสนใจของนักเรียนแต่ละระดับ
2. การเตรียมตัวก่อนเล่า อ่านเรื่องให้ตลอด พิจารณาว่าจะเล่าให้เหมือนกับฉบับเดิม ทุกอย่าง หรือจะเรียบเรียงคำพูดเสียใหม่ โดยไม่ให้เสียเค้าโครงเดิม จะตัดข้อความปลุกย้อยตอนใด บ้าง บันทึกข้อความหรือสำนวนดีๆ ไว้ หากความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เพิ่มเติม เช่น ความรู้เกี่ยวกับตัวละคร และจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเล่าเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ
3. เลือกวิธีการเล่า ดังนี้
 - 3.1 เล่าปากเปล่า ผู้เล่าทำท่าทางและเสียง ให้คล้ายกับตัวละครในเรื่อง เช่น เสียงเด็ก เสียงสัตว์
 - 3.2 ใช้หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบชัดเจน ประกอบการเล่าโดยให้ดูภาพจากหนังสือได้ด้วย
 - 3.3 เล่าไปพับกระดาษไป โดยใช้กระดาษพับเป็นรูปต่างๆ ประกอบการเล่านิทาน ทำให้เด็กเกิดความสนใจ เช่น เล่าโดยบูรณาการการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน
 - 3.4 เล่าโดยใช้เพลงประกอบ เช่น การเล่าเพื่อบูรณาการการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง นาฬิกา ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ประทับใจ จำได้

ประโยชน์

1. นักเรียนอยากอ่านหนังสือ
2. นักเรียนรู้จักหนังสือดี มีประโยชน์ ให้ความสนุกสนาน
3. นักเรียนนำไปแสดงบทบาทสมมุติ เชิดหุ่น

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

1. การเล่านิทานพยายามหลีกเลี่ยงการบรรยายและอธิบายที่ไม่จำเป็น หรือการสอนมากเกินไป
2. หลังจากการเล่านิทานจบ ให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น ให้อธิบายคำถาม เล่าเรื่องทำหนังสือเล่มใหญ่ แสดงบทบาทสมมติ
3. บูรณาการการเรียนรู้วิชาต่างๆ
ตัวอย่าง การเล่านิทาน ฟังกระดุมร้อยเต่ากับลูกอินทรี

การจัดนิทรรศการหนังสือ

การจัดนิทรรศการหนังสือ เป็น กิจกรรมการแนะนำหนังสือ โดยการจัดแสดง หนังสือที่น่าสนใจประกอบกับข้อมูลที่เป็นภาพหรือสิ่งของ เพื่อให้นักเรียนได้เห็นได้สัมผัสหนังสือ มากมายหลากหลายประเภทและเลือกจำนวนได้ตามความสนใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร้ําใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านหนังสือ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหนังสือประเภทต่างๆ มากขึ้น
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือตามความต้องการของตนเอง

วิธีดำเนินการ

1. เลือกเรื่องหรือหัวข้อนิทรรศการหนังสือ แล้วคัดเลือกหนังสือให้สอดคล้องกับหัวข้อที่ต้องการจัด
 - 1.1 นิทรรศการหนังสือเกี่ยวกับวันสำคัญ เช่น วันเด็กแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ฯลฯ
 - 1.2 นิทรรศการหนังสือชุดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นหรือตามโอกาสที่เหมาะสม เช่น หนังสือชุดสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ประวัติบุคคลสำคัญ ฯลฯ
 - 1.3 นิทรรศการหนังสือใหม่ของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละครั้ง และหนังสือที่ได้รับรางวัล
2. เลือกสถานที่ ภายในห้องสมุดหรือภายในห้องเรียน
3. ร่างผังการจัดนิทรรศการบนแผ่นกระดาษ ตั้งชื่อหัวข้อนิทรรศการ จัดทำคำอธิบายเรื่อง และบรรณนิทัศน์
4. เตรียมอุปกรณ์การจัดนิทรรศการ เช่น ใบบั้ปกหนังสือ ภาพ ตึกดาของจริงของจำลอง เป็นต้น
5. จัดแสดงบนโต๊ะ ชั้นหนังสือ ตู้นิทรรศการ หรือจัดใส่กระเป่าผ้า ฯลฯ

ประโยชน์

1. นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางและสนใจอ่านหนังสือมากขึ้น
2. นักเรียนมีโอกาสเลือกอ่านหนังสือตามความต้องการมากขึ้น
3. นักเรียนได้พบเห็นหนังสือดีมีคุณค่าจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

1. จัดนิทรรศการหนังสือในห้องเรียนประกอบการเรียนการสอน เช่น ประวัติสุนทรภู่ นำหนังสือที่เป็นผลงานของสุนทรภู่มาจัดแสดงประกอบชีวประวัติและผลงาน
2. การจัดนิทรรศการหนังสือควรมีกิจกรรมอื่นร่วมด้วย เช่น การแข่งขันตอบปัญหา การเล่าเรื่องหนังสือ เป็นต้น
3. ในการจัดนิทรรศการหนังสือแต่ละครั้งไม่ควรจัดแล้วเก็บเร็วเกินไป หรือปล่อยไว้นานเกินไป ระยะเวลาที่เหมาะสมคือประมาณ 4 สัปดาห์

การทลายปัญหาจากหนังสือ

การทลายปัญหาจากหนังสือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนสนใจการอ่านและค้นคว้า ทำให้เกิดความสนุกสนาน และฝึกไหวพริบสติปัญญา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ประโยชน์จากหนังสือ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการ

1. ตั้งปัญหา ในการตั้งปัญหาควรคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความสนใจของนักเรียนแต่ละวัย เช่น การกำหนดปัญหาจากหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. จัดนิทรรศการหนังสือที่ต้องการให้นักเรียนอ่าน เช่น ชุดสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในห้องสมุด หรือสถานที่ที่เหมาะสม
3. ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบ โดยเขียนคำถามติดไว้ที่ป้ายประกาศ กำหนดวันส่งคำตอบ และวันตัดสิน พร้อมทั้งมีแบบฟอร์มตอบคำถามให้แต่ละคน

ประโยชน์

1. นักเรียนได้รู้จักหาความรู้จากหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
2. นักเรียนได้เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้ามากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

1. ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ควรร่วมมือในการกำหนดปัญหา และประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม
2. วิธีตอบปัญหา ให้นักเรียนเขียนคำตอบและระบุแหล่งที่มาของคำตอบในรูปแบบบรรณานุกรม
3. การจัดกิจกรรมทลายปัญหา อาจจัดบนเวที ให้นักเรียนตอบเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มตามระดับชั้น โดยแยกปัญหาไว้เป็นชุด พร้อมทั้งคำเฉลยที่ถูกต้องและแหล่งที่มาของคำตอบ ครูถามปัญหาทีละข้อให้นักเรียนเขียนคำตอบลงกระดาษคำตอบตามเวลาที่กำหนดให้ เมื่อหมดเวลาให้เก็บกระดาษคำตอบและเฉลยคำตอบทันที ถ้าไม่เขียนคำตอบลงบนกระดาษ อาจดบด้วยวาจา โดยมีสัญญาณให้แข่งขันกันตอบ การจัดบนเวทีควรมีพิธีกรดำเนินรายการ

บทบาทสมมุติ

บทบาทสมมุติ เป็นกิจกรรมการแสดงที่ให้ออกาสนักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้สึกของตนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟัง โดยการแสดงบทบาทเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องนั้นๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกหนังสือตามความสนใจ
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกเรื่องตามความสนใจ
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนบทแสดงจากเรื่องที่เลือกมา
3. นักเรียนร่วมกันซ้อมการแสดงบทบาทสมมุติตามบทที่เขียน
4. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลการแสดงบทบาทสมมุติ

ประโยชน์

1. นักเรียนได้อ่านหนังสือตามความสนใจ
2. นักเรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตน

ข้อเสนอแนะ

ครูแนะนำการเขียนบทแสดงบทบาทสมมุติ และมีตัวอย่างการเขียนบทบทบาทสมมุติให้นักเรียนดู

ตัวอย่าง บทบาทสมมุติ เรื่อง กล้วยน้ำว้ากับกล้วยไข่

การขีดหุ่น

การขีดหุ่น เป็นกิจกรรมการแสดงที่ถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด การบันทาลใจ หรือแนวความคิดต่างๆ จากหนังสือโดยการสื่อสารผ่านหุ่น มาให้นักเรียนได้รับรู้ ทำให้นักเรียนเกิดภาพและจินตนาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้นความสนใจในการอ่านของนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนกล้าแสดงออก
3. เพื่อส่งเสริมด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

วิธีดำเนินการ

1. ครูและนักเรียนวางแผนร่วมกัน ดังนี้
 - 1.1 เลือกเรื่องที่จะนำมาแสดง
 - 1.2 เขียนบทขีดหุ่น
 - 1.3 เลือกตัวหุ่น
 - 1.4 เตรียมโรงหุ่น
 - 1.5 ดนตรีประกอบ
 - 1.6 ฝึกซ้อมการขีดหุ่นและพากย์หุ่น
2. ตัวอย่างบทขีดหุ่น เช่น ช้าง ลิง และนกกระทา

ประโยชน์

1. นักเรียนได้อ่านหนังสือ และบทขีดหุ่น
2. หลังจากการอ่านนักเรียนได้แสดงความสามารถในการขีดหุ่น

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

1. การฝึกเขียนบทขีดหุ่น ให้นักเรียนเขียนบทขีดหุ่น โดยครูตรวจแก้ไขภาษา และสำนวนให้
2. การพากย์หุ่น หลังจากฝึกซ้อมดีแล้ว ควรบันทึกเสียงเล่า ดนตรีประกอบ เมื่อถึงเวลาแสดงสามารถนำไปใช้ได้ทันที ไม่ต้องกังวลเรื่องเสียงจะดังไม่ชัดเจน

หนังสือเล่มใหญ่

หนังสือเล่มใหญ่ เป็นกิจกรรมที่ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้สึกรักของตนในเชิงสร้างสรรค์ หลังจากครูเล่าเรื่องให้ฟัง โดยการเขียนเรื่องและวาดภาพในจินตนาการหลังจากการฟัง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสนใจในการอ่านของนักเรียน
2. เพื่อส่งเสริมนักเรียนด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
3. เพื่อส่งเสริมการวาดภาพประกอบเรื่อง

วิธีดำเนินการ

1. ครูเล่าเรื่องจากหนังสือให้นักเรียนฟัง
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในเรื่อง สรุปประเด็นสำคัญที่ได้ฟัง
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเล่าเรื่อง และลำดับเรื่อง
4. ให้ทุกกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องและวาดภาพประกอบที่ละแผ่นจนจบเรื่อง

พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

5. ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงผลงานหน้าชั้นและอ่านเรื่องให้เพื่อนฟัง

ประโยชน์

1. นักเรียนมีทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
2. นักเรียนได้หนังสือเล่มใหญ่ไว้อ่าน
3. นักเรียนได้ฝึกทักษะการวาดภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรเตรียมกระดาษแผ่นใหญ่ให้นักเรียน
2. นำผลงานของนักเรียนไปจัดนิทรรศการ

ยอดนักอ่าน

กิจกรรมยอดนักอ่าน เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนอ่านแล้วบันทึกเรื่องที่อ่าน อันเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งสรุปและวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน
3. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด

วิธีการดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์ ให้นักเรียนทราบถึงข้อตกลงในการอ่าน ดังนี้
 - 1.1 อ่านหนังสืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 4 เล่ม ถ้าอ่านไม่ครบตามเกณฑ์ในแต่ละสัปดาห์สามารถอ่านชดเชยในสัปดาห์ต่อไปได้
 - 1.2 อ่านแล้วบันทึกลงในสมุดบันทึกการอ่าน
 - 1.3 ส่งสมุดบันทึกการอ่านให้ครูทุกสัปดาห์
2. ประกาศยอดนักอ่านทุกๆ เดือน นักเรียนที่สามารถอ่านผ่านเกณฑ์ในแต่ละเดือนจะได้รับรางวัลทุกคน และมียอดนักอ่านดีเด่นประจำเดือน โดยพิจารณาจากความสม่ำเสมอในการอ่านและสมุดบันทึกประกอบการอ่าน
3. ประกาศผลยอดนักอ่านสะสมพร้อมมอบรางวัลและเกียรติบัตร ในเดือนสุดท้ายก่อนสอบประจำภาคเรียน

ประโยชน์

1. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น
2. นักเรียนมีทักษะการอ่าน การเขียนมากขึ้น
3. นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

1. จัดทำสมุดบันทึกการอ่านแจกให้แก่นักเรียน
2. จัดทำรายชื่อหนังสือประเภทต่างๆ ให้นักเรียนเลือกอ่านอย่างเสรี
3. ครูติดตามการอ่านของนักเรียนโดยให้นักเรียนเล่าเรื่องหนังสือที่ตนอ่านแล้ว

ให้เพื่อนฟัง

บทเล่านิทานบูรณาการจากการพับกระดาษ
เรื่อง เต่ากับนกอินทรี

เกริก ยूनพันธ์ เรื่องและภาพ

เต่าตัวหนึ่งคลานขึ้นมาจากน้ำ เพื่อฝั่งแดดบนชายตลิ่ง ขณะที่คลานขึ้นมานั้นก็มองเห็นนกอินทรีบินถลาร่อนอยู่กลางอากาศส่งเสียงร้องดูมีความสุข

เต่าคิดว่า "ทำอย่างไรดีหนอ ฉันจะบินได้เหมือนนกบ้าง ถ้าใครช่วยพาฉันขึ้นไปในอากาศ แล้วปล่อยฉันลงมา ฉันคงจะบินได้แน่ ข้าทั้งสี่จะต้องกางออกเหมือนปีกนก"

ขณะนั้นเองนกอินทรีบินโฉบลงมาใกล้ๆ ที่เต่านอนเล่นอยู่ มันจึงตะโกนบอกนกอินทรีว่า

"พีนกอินทรีจ๋า สอนฉันบินบ้างซิ"

นกอินทรีตอบว่า

"เจ้าเต่าเจ้าบินไม่ได้หรอก เพราะเจ้าไม่มีปีก"

เต่าอ้อนวอนนกอินทรี

"พีนกอินทรีจ๋า พี่ขอสวยที่สุดในโลก"

"พีนกอินทรีจ๋า พี่แข็งแรงที่สุดในโลก"

"พีนกอินทรีจ๋า พี่บินได้เก่งที่สุดในโลก"

"พีนกอินทรีจ๋า ฉันขอรับใช้พี่ตลอดไป"

นกอินทรีได้ยินเต่าเอนยอตนเอง ก็ยอมตกลงพาเจ้าเต่าขึ้นไปบนฟ้า นกอินทรีใช้อุ้งเท้าจับกระดองเต่า พาเต่าขึ้นไปบนฟ้าสูง ๆ แล้วบอกเต่าว่า "สูงพอแล้วนะ หนึ่ง สอง สาม"

นกอินทรีปล่อยเต่า เต่าพยายามกางขาทั้งสี่ออก ก็ไม่สามารถบินได้ เต่าตกลงพื้นน้ำเสียงดังตูม พวกสัตว์น้ำทั้งหลายพากันตกใจว่ายหนีไปหมด เจ้าเต่าตกลงกระทบกับพื้นน้ำเจ็บไปหมดทั้งตัว มันร้องว่า "โอ้ย โชคดีนะ ถ้าตกลงกับพื้นดิน ฉันต้องตายแน่" ตั้งแต่นั้นมามันไม่คิดที่อยากจะบินอีกเลย

บทเช็ดหุ่น

เรื่อง นกกระทา ลิง และช้าง

เค้าโครงเรื่องจากพุทธนิบาตชาดก

ณ ชายป่าแห่งหนึ่ง มีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง เป็นที่อยู่ของช้าง ลิง และนกกระทาอาศัยอยู่รวมกันอย่างไม่เป็นสุขนัก เพราะชอบกลั่นแกล้งกันเสมอ และไม่มีใครเชื่อฟังใคร... (ดนตรี)

ช้างถือว่าตัวโตกว่าเพื่อนชอบทำเสียงดังรบกวน ลิง และนกกระทาเสมอ

ช้าง : แหมร้อนจริงๆ อยากรับน้ำจืด น้ำ

ลิง - นก : เจียบๆ หน่อยได้ไหม จะหลับจะนอนไม่ได้เลย

ช้างไม่สนใจกลับตึงกิ่งไม้เสียงโครมคราม

ลิงถือว่าตัวเองเป็นผู้คล่องแคล่วปราดเปรียวมักจะแกล้งเอาของขว้างปาช้าง และรบกวนนกกระทาเช่นกัน

ลิง : นี่แะ เอารังมดแดงไปกินเถอะ ขอร้องนกกระทาหน่อยนะ

ช้าง - นก : ดูซิๆ โดนแกล้งอีกแล้ว

นกกระทา ตัวเล็กกว่าเพื่อนไม่สามารถทำอะไรได้ เมื่อได้มีโอกาสก็จะแกล้งอีรุด

ช้างและลิง แล้วบินหนีไปอยู่บ่อยๆ เป็นการแก้แค้น

นก : อีรุดซะเลย บอกแล้วไม่ฟัง ชอบแกล้งตีนัก

ช้าง - ลิง : โดนแกล้งอีกแล้ว

สัตว์ทั้งสามต่างหาทางแก้แค้นกันอยู่เสมอจนทำให้ไม่มีความสุข ต่างฝ่ายต่างหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ในที่สุดทั้งสามก็หันหน้ามาปรึกษากัน ... (ดนตรี)

ช้าง : นี่ลิงเมื่อไหร่เธอจะเลิกแกล้งเอารังมดแดงไปใส่ฉันซะที

ลิง : ช่วยไม่ได้เธอชอบส่งเสียงดังตีนัก แล้วนกกระทาก็เหมือนกันเมื่อไหร่จะเลิกใส่ฉันกับช้างซะที

นก : ได้ถ้าพวกเธอเลิกส่งเสียงดังให้ฉันได้หลับได้นอนบ้าง แล้วก็เลิกรื้อรังของฉันซะด้วย

นก : เออ! ทำอย่างไรดี พวกเราจึงจะยอมเชื่อฟังกัน

ช้าง : ดูที่รูปร่างดีไหม

ลิง - นก : ไม่ได้หรอก เธอตัวโตกว่าพวกฉัน แล้วยังชอบทำเสียงดังน่ารำคาญด้วย

ลิง : จันดูที่ความว่องไวดีไหม

ช้าง - นก : ไม่ได้หรอก เพราะเธอไม่ค่อยอยู่นิ่งยุกยิก ยุกยิก ตลอดเวลา

นก : ถ้าอย่างนั้น ดูตามอาวุธดีไหม จะได้ตักเตือนกันได้

ลิง - ช้าง (นิ่งคิด) : เออ! ดีเหมือนกัน แต่จะรู้ได้อย่างไรว่าใครอาวุธดีที่สุด

นก : ดูจากต้นไม้ไหนล่ะ

ช้าง (รีบบอก) : ฉันรู้จักต้นไม้ตั้งแต่ต้นไม้อายุระหงของฉันทอง

ลิง : ฉันรู้จักต้นไม้ตั้งแต่ต้นยังเล็กนิดเดียว

นก : ส่วนฉันจะรู้จักต้นไม้ดี เพราะเมื่อก่อนแถวนี้เป็นทุ่งโล่ง
ฉันบินไปกินลูกไทรจากป่าฝากโน้น แล้วบินผ่านมาอีไว้แถวนี้ ต่อมาก็เกิดต้นไม้ขึ้นมา
จะว่าไปแล้วฉันเป็นผู้ปลูกต้นไม้คงไม่ผิดนัก

ลิง - ช้าง : ถ้าอย่างนั้นพวกเราขอให้พื้นที่เป็นผืนใหญ่

ช้าง - นก : ให้ลิงเป็นพี่รอง

นก - ลิง : ส่วนช้างเป็นน้องเล็ก

นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นกกระทา ลิง และช้าง ก็อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข
..... (ดนตรี)

บทบาทสมมุติ

เรื่อง กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ

สมบูรณ์ สิงฆมานันท์ เรื่อง

- ฉากที่ 1 : คินพระจันทร์เต็มดวงในเดือนมกราคม แม่กระต่ายตัวหนึ่งออกลูกมา 2 ตัว
ขนสีน้ำตาล นุ่ม น่ารัก พ่อกระต่ายและแม่กระต่าย ให้ชื่อลูกน้อยว่า "เต็ม"
กับ "ดวง"
- ฉากที่ 2 : พ่อกระต่ายหากระบอกมา 2 ใบ ใบหนึ่งเป็นของ "เต็ม" และอีกใบหนึ่งเป็นของ
"ดวง" แล้วเขียนชื่อกำกับไว้ ทุกครั้งที่พระจันทร์เต็มดวง พ่อกระต่ายจะหาก่อนหิน
เล็กๆ มาใส่ในกระบอก กระบอกละ 1 ก้อน เป็นการนับอายุของเต็มกับดวง
ฉากที่ 3 : เต็มกับดวงโตวันโตคืน จนออกไปหาอาหารเองได้ พ่อกับแม่สอนให้เต็มกับดวง
เก็บก่อนหินไปใส่ในกระบอก 1 ก้อน ทุกครั้งที่พระจันทร์เต็มดวง เต็มกับดวง
ชอบมาก เพราะทุกครั้งที่ได้หย่อนก่อนหินลงไปเพิ่มทั้งสองมีความรู้สึกที่ตัวเอง
โตขึ้น โตขึ้นทุกที และการหาก่อนหินสวยๆ ก็เป็นของสนุกด้วย
- ฉากที่ 4 : วันพระจันทร์เต็มดวงในเดือนกรกฎาคม แม่บอกว่าคินนี้เต็มกับดวงจะมีอายุครบครึ่งปี
เต็มกับดวงตั้งใจจะหาก่อนหินที่สวยงามเป็นพิเศษ ทั้งสองช่วยกันหาจนเกือบเย็นก็ยัง
ไม่ได้ก่อนหินที่พอใจ จึงตกลงแยกกันไปหา เต็มเดินไปทางเชิงเขา ส่วนดวงเดินไป
ริมลำธาร
- ฉากที่ 5 : ที่ลำธารดวงเห็นหินก้อนกลมๆ เล็กๆ สีเขียวเป็นประกายสวยงาม ดวงดีใจมาก
จึงกระโดดขึ้นไปบนขอนไม้ และก้มลงหยิบก่อนหินขึ้นมา ทันใดนั้น ขอนไม้กลับ
กระตุกกระต๊ากและพูดว่า
- จระเข้ : "เจ้ากระต่ายน้อย วันนี้ฉันยังไม่ไต่กินอะไรเลย
(บรรยาย) ความจริงขอนไม้คือจระเข้ตัวใหญ่ ด้วยความตกใจ ดวงร้องออกมาว่า "เจ้าขอนไม้"
พอสิ้นเสียง จระเข้ใหญ่ก็กลายเป็นขอนไม้ในทันที ดวงประหลาดใจมาก
- ดวง : "เอ! หรือเป็นเพราะหินก้อนนี้"
(บรรยาย) ดวงคิดและอยากทดลองดู ดวงกำก่อนหินไว้แน่น แล้วถอยห่างออกมาจากลำธาร
และพูดว่า
- ดวง : "ขอให้ขอนไม้กลายเป็นจระเข้"
(บรรยาย) พอสิ้นเสียงขอนไม้ก็กลายเป็นจระเข้ฟาดหัวฟาดหาง ส่ายตาหากระต่ายน้อย
ดวงจึงกระโดดหนีไปอย่างรวดเร็ว
- ฉากที่ 6 : ดวงวิ่งไปทางภูเขา เพื่อนำหินวิเศษไปอวดเต็ม เสือโคร่งตัวใหญ่ออกมาขวาง
หน้าไว้ ดวงไม่กลัวเพราะหินวิเศษ ดวงตั้งใจจะขอให้เสือกลายเป็นหิน แต่ตื่นเต้น
เกินไปจึงพูดผิด

ดวง : "ขอให้กระต่ายกลายเป็นหิน"

(บรรยาย) ดวงกลายเป็นก้อนหินไปในทันที เมื่อเสือกระโดดตะครุบจึงชนก้อนหินดังสนั่น
เสือโมโหและงมมาก มันคำรามลั่นและเดินวนเวียนรอบก้อนหินดวง
ก่อนเดินจากไป

ฉากที่ 7 : ดวงอยากกลับเป็นกระต่ายอย่างเดิม แต่ทำไม่ได้เพราะหินวิเศษกระเด็นไป
ตกอยู่ข้างๆ ดวงจะหยิบแต่ไม่สามารถหยิบตัวได้ ดวงพยายามตะโกนเรียกแต่ดวงพูด
ไม่ได้ ดวงเป็นก้อนหินไปเสียแล้ว สิ่งเดียวที่ยังคงอยู่คือความรู้สึก ดวงรู้ทุกอย่าง
ดวงเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นใกล้ๆ ตัว แต่ทำอะไรไม่ได้ ดวงคิดถึงแม่ คิดถึงพ่อ คิดถึงพี่เต็ม

(บรรยาย) ฝ่ายเต็มเมื่อหาก้อนหินที่ถูกใจได้แล้ว ก็เดินไปหาดวงที่ริมลำธาร แต่หาดวงไม่พบ
เต็มร้องเรียกก็ไม่มีเสียงตอบ เต็มคิดว่าดวงคงจะกลับบ้านแล้ว

เต็ม : "ดวง ดวง ดวงอยู่ไหน.... สงสัยดวงคงจะกลับบ้านไปแล้วละ"

ฉากที่ 8 : เมื่อเต็มกลับถึงบ้าน แม่ไม่เห็นดวง จึงถามเต็มว่า

แม่ : "ดวงไปไหนล่ะลูก"

เต็ม : "อ้าว เต็มคิดว่าดวงกลับมาแล้ว"

ฉากที่ 9 : พ่อแม่และเต็มรีบออกตามหาดวงจนค่ำ

(บรรยาย) : พระจันทร์วันเพ็ญขึ้นเหนือขอบฟ้าแล้ว พ่อแม่ และเต็มยังตามหาดวง แต่ไม่พบ
ทั้งสามจึงไปที่ลานที่พวกสัตว์ออกมาชุมนุมเล่นดนตรีพระจันทร์ พ่อกระต่าย
ร้องถามนกเค้าแมว ซึ่งเป็นผู้อาวุโสในที่นั้น

พ่อกระต่าย : "ดวงลูกของเราหายไปไหน ท่านเห็นดวงบ้างไหม"

(บรรยาย) : นกเค้าแมวไม่ตอบแต่หันไปร้องประกาศตามสัตว์อื่นๆ ในที่นั้น

นกเค้าแมว : "มีใครเห็นดวงกระต่ายน้อยบ้างไหม"

(บรรยาย) : สัตว์ทั้งหลายต่างไม่ได้พบเห็นดวงเลย

ฉากที่ 11 :

(บรรยาย) จากวันเป็นสัปดาห์ จากสัปดาห์เป็นเดือน จากหนึ่งเดือนเป็นสองเดือน ทุกครั้ง
ที่พระจันทร์เต็มดวง เต็มจะออกไปหาก้อนหินก้อนเล็กๆ มาใส่กระบอกเหมือนเคย
ทุกครั้งที่เต็ม หย่อนก้อนหินลงในกระบอก เต็มกับพ่อและแม่ต่างรู้สึกคิดถึงดวง
เพิ่มขึ้นทุกที

ฉากที่ 12 :

(บรรยาย) วันพระจันทร์เต็มดวงเวียนมาอีกครั้งหนึ่งในเดือนตุลาคม เต็มออกไปหาก้อนหิน
โดยมีพ่อกับแม่ตามไปด้วย เต็มเดินนำไปตามทางที่เคยไปกับดวงครั้งสุดท้ายและ
ไปหยุดที่ก้อนหินใหญ่ก้อนหนึ่ง

แม่กระต่าย : "เราหยุดพักกันตรงนี้เถอะ"

พ่อกระต่าย : "เรานั่งที่ก้อนหินก้อนนี้ดีไหม"

- (บรรยาย) : กระต่ายทั้งสามกระโดดขึ้นไปนั่งบนก้อนหินก้อนนั้น แม่กระต่ายหยิบอาหารที่เตรียมมาออกมาวาง
- ฉากที่ 13 : พ่อกระต่ายนั่งใจลอยคิดถึงดวง เต็มมองลงไปเห็นก้อนหินเล็กๆ สีเขียวที่พื้น จึงกระโดดลงไปเก็บขึ้นมา
- เต็ม : "แม่จำหินก้อนนี้สวยจังเลย"
- แม่กระต่าย : "ขอแม่ดูหน่อยสิลูก โอ ! สวยจริงๆ แม่อยากให้ดวงอยู่กับเราในตอนนี้อะ"
- (บรรยาย) : ขาดคำทั้งสามก็ตกจากก้อนหิน เพราะก้อนหินลื่นกลายเป็นดวงกระต่ายน้อย
- แม่กระต่าย : "โอ! ดวงลูกแม่"
- (บรรยาย) : ทั้งสี่ผวากอดกันแน่น
- ฉากที่ 14 : ดวงเล่าเรื่องหินวิเศษ และเมื่อกลายเป็นหินให้ พ่อ แม่ และเต็มฟัง ทั้งสี่
- (บรรยาย) : ปรีษากันว่าจะขออะไรจากหินวิเศษ เมื่อตกลงกันได้ ก็เดินไปที่ริมลำธารที่ที่ดวงพบหินวิเศษ ดวงถือหินวิเศษไว้ในมือ พ่อ แม่ และเต็ม เอามือมาแตะก้อนหินนั้น แล้วพูดขึ้นพร้อมๆ กันว่า
- กระต่ายทั้งสี่ : "ขอให้พวกเราใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันนานเท่านานอย่างมีความสุข อย่าได้พลัดพรากจากกันเลย"
- (บรรยาย) : ดวงโยนก้อนหินวิเศษลงไปในลำธาร ทั้งสี่เชื่อว่า สิ่งที่เขาได้ขอจากหินวิเศษ เป็นสิ่งที่มีค่ามากที่สุด จนไม่จำเป็นต้องขออะไรอีกแล้ว

เพลงฉันเป็นกระต่าย

ฉันเป็นกระต่ายกายสีขาว ลูกตาวาวสีแดง แสงฉานฉาย อาศัยตามป่าละเมาะ
เหมาะสมบาย ยามเดือนหงายวิ่งเล่น เย็นใจเอย

ภาคผนวก ง

ภาพประกอบกิจกรรม

อบรมครูก่อนการทดลอง

กิจกรรมระหว่างทดลอง

นิทรรศการและกิจกรรมอันเนื่องจากการอ่าน

ภาคผนวก จ

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

- 1. อายุ
- 2. เพศ
- 3. กิจกรรมที่นักเรียนชอบกระทำในแต่ละวัน
- 4. หนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน

ตอนที่ 1 เพศและอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1

กลุ่มตัวอย่าง	อายุ			รวม
	9	10	11	
เพศ				
ชาย	1	10	2	13
หญิง	-	14	1	15
รวม	1	24	3	28

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุ 10 ปี มากที่สุด 24 คน รองลงมา อายุ 11 ปี มี 3 คนอายุน้อยที่สุด 9 ปี มี 1 คน

หนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน

ตาราง 2

อันดับ	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
อันดับ 1	นิทาน (24) การ์ตูน (24)	นิทาน (24)
อันดับ 2	หนังสือภาพ (23)	การ์ตูน (19)
อันดับ 3	วิทยาศาสตร์ (19) ความรู้ทั่วไป (19)	หนังสือภาพ (18)
อันดับ 4	ข่าว (18)	ข่าว (14)
อันดับ 5	ศิลปวัฒนธรรม (13)	ความรู้ทั่วไป (11)
อันดับ 6	ชีวประวัติ (10)	หนังสือพิมพ์ (9)
อันดับ 7	หนังสือพิมพ์ (9)	วิทยาศาสตร์ (8)
อันดับ 8	เรื่องสั้น (8)	ศิลปวัฒนธรรม (6)
อันดับ 9	นวนิยาย (1)	เรื่องสั้น (5) ชีวประวัติ (5)
อันดับ 10	-	นวนิยาย (1)

แสดงให้เห็นว่าหนังสือนิทาน เป็นหนังสือที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุด รองลงมา คือ การ์ตูนและหนังสือภาพตามลำดับ หนังสือที่นักเรียนชอบอ่านน้อยที่สุด คือ นวนิยาย

กิจกรรมที่นักเรียนชอบกระทำในแต่ละวัน

ตาราง 3

อันดับ	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
อันดับ 1	เล่นกับเพื่อน (24)	เล่นกับเพื่อน (22)
อันดับ 2	อ่านหนังสือ (23)	อ่านหนังสือ (21)
อันดับ 3	ดูโทรทัศน์ (21)	ดูโทรทัศน์ (18)
อันดับ 4	เล่นกีฬา (17)	เล่นกีฬา (16)
อันดับ 5	เล่นเกมกด (15)	เล่นเกมกด (11)
อันดับ 6	ฟังวิทยุ (8)	เล่นเกมคอมพิวเตอร์ (5)
อันดับ 7	เล่นเกมคอมพิวเตอร์ (7)	ฟังวิทยุ (4)
อันดับ 8	ดูวิดีโอ (5)	ดูวิดีโอ (2)
อันดับ 9	งานอดิเรก (1)	งานอดิเรก (1)

กิจกรรมที่นักเรียนชอบกระทำในแต่ละวัน มากที่สุด คือ เล่นกับเพื่อน รองลงมา คือ อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ เล่นกีฬา เล่นเกมกด ตามลำดับ กิจกรรมที่กระทำน้อยที่สุด คือ งานอดิเรก

ตาราง คะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	D	D ²
1	95	104	-9	81
2	112	107	5	25
3	102	104	-2	4
4	102	103	-1	1
5	85	107	-22	484
6	109	111	-2	4
7	126	116	10	100
8	76	94	18	324
9	113	112	1	1
10	105	116	11	121
11	79	72	7	49
12	85	92	7	49
13	82	89	7	49
14	99	92	7	49
15	82	105	-23	529
16	112	115	-3	9
17	92	110	-18	324
18	73	85	-12	144
19	95	78	8	64
20	95	91	4	16
21	87	99	-12	144
22	109	116	-7	49
23	106	101	5	25
24	107	108	-1	1
25	99	116	-17	289
26	104	110	-6	36
27	91	102	-11	121
28	100	124	-24	576
N	2722	2879	166	3668

ตาราง คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	D	D ²
1	369	417	-48	2304
2	512	506	6	36
3	459	475	-16	256
4	490	502	-12	144
5	452	445	7	49
6	411	410	1	1
7	377	376	1	1
8	443	449	-6	36
9	442	469	-27	729
10	444	468	-24	576
11	349	357	-8	64
12	432	436	-4	16
13	364	396	-32	1024
14	355	386	-31	961
15	421	414	7	49
16	423	432	-9	81
17	410	434	-24	576
18	448	424	24	576
19	408	399	9	81
20	345	367	-22	484
21	451	459	-8	64
22	453	466	-13	169
23	386	437	-51	2601
24	470	487	-17	289
25	376	382	-6	36
26	457	480	-23	529
27	393	377	16	256
28	461	469	-8	64
N	11801	12119	-318	10,052

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างเกียรติบัตร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โครงการวิจัยและพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก
มอบเกียรติบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางปาริฉัตร แก้วกล้า

เป็นผู้ร่วมจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน
ขอให้มีความสุข ความเจริญ ก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2542

(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โครงการวิจัยและพัฒนาผู้อ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท

โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก

มอบเกียรติบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

เด็กชายชานนท์ อินทรสุนทร

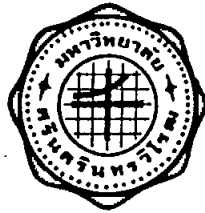
เป็นยอดนักอ่าน

ขอให้มีความสุข ความเจริญ และรักษาความดีนี้ตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2542

(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โครงการวิจัยและพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก
มอบเกียรติบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

เด็กชายสิทธิศักดิ์ โชครุ่ง

เป็นผู้ร่วมโครงการยอตนักอ่าน
ขอให้มีความสุข ความเจริญ และรักษาความดีนี้ตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2542

(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

ภาคผนวก ช

รายชื่อหนังสือและสื่อทัศนวัสดุที่มอบให้โรงเรียน

รายชื่อหนังสือและโสตทัศนวัสดุ
โครงการวิจัยและพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มอบให้
โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก

1. หวานฝัน เล่ม 1-3
2. แก้วเมวน้อยกลัวความมืด
3. จ้อยตามหาพระจันทร์
4. นัสนิวช่วยเพื่อน
5. ตุ๊กแกเบิ้ม
6. ตี๊กตอกพักผ่อน
7. ดวงอาทิตย์ตกที่ไหน
8. ผูนหนึ่เที่ยว
9. ผีน้อยหายไปไหน
10. ฟ้าหวัปลาหมึก
11. จุงผีน
12. กลัวยหอมจอมชน ตอน กาแฟหนู
13. กลัวยหอมจอมชน ตอน ตะเกียงวิเศษ
14. กลัวยหอมจอมชน ตอน รองเท้าเดินรำ
15. กลัวยหอมจอมชน ตอน พระราชาหนู
16. กลัวยหอมจอมชน ตอน ถนนศักดิ์สิทธิ์
17. กลัวยหอมจอมชน ตอน ละครโรงเล็ก

18. กล้วยหอมจอมชน ตอน พรหมวิเศษ
19. กล้วยหอมจอมชน ตอน บ่อน้ำสารพัดนึก
20. กล้วยหอมจอมชน ตอน สัตว์ประหลาดกล้วยหอม
21. กล้วยหอมจอมชน ตอน คุณหมอกกล้วยหอม
22. กล้วยหอมจอมชน ตอน โรงเรียนจี้ม้า
23. รองเท้าของเรา
24. พยารัอันตราย
25. อาหารดีมีประโยชน์
26. อันตรายจากของมีคม
27. ทำไมเราต้องดื่มน้ำ
28. เราได้เงินมาจากไหน
29. ดื่มนมบำรุงร่างกาย
30. สุขภาพดีไม่มีโรค
31. ทำไมเราจึงต้องเรียนหนังสือ
32. อาหารทำให้ฟันทน
33. สีสวยสดอันตราย
34. พักผ่อนเพื่อสุขภาพ
35. ร่างกายสะอาดปราศจากโรค
36. อาหารเสริมสุขภาพให้หนู
37. โรคความอ้วน
38. อาหารเพื่อสุขภาพ
39. อันตรายจากสิ่งแวดล้อม
40. อันตรายจากขนมขบเคี้ยว
41. เล่นเพื่อออกกำลังกาย

42. หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุด ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์

- แปรงสีฟันของลูกลิง
- ลูกม้าตกต้นไม้
- เข็มฉีดยาสีแดง
- ยุงน้อย
- ลูกจิ้งจอกบริจาตโลหิต
- กระต่ายน้อยเจาะหู
- ลูกกวางน้อย
- ลูกม้ากับลูกหมี
- ความกลัวของหมีน้อย
- ลูกสุนัขจิ้งจอกผู้นำสงสาร
- ลูกยีราฟอดอาหาร
- ลูกลิงกับลูกชะนี

43. การนับ

44. สัมผัส

45. เวลา

46. ฤดูกาล

47. ธรรมชาติ

48. บ้าน

49. หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับเด็ก ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ชุดที่ 1

- สิ่งแวดล้อมคืออะไร
- ดิน ทรัพยากรที่ถูกลิ้ม
- น้ำดื่มกำเนิดชีวิต
- โลกสวยด้วยป่าไม้
- ชีวิตสัมพันธ์

50. หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับเด็ก ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ชุดที่ 2

- สิ่งแวดล้อมกับประวัติศาสตร์
- สารพิษใกล้ตัว
- คุณค่าจากท้องทะเล
- มลภาวะทางอากาศ
- สัตว์ป่าหายไปไหน

51. แผ่นภาพประกอบการศึกษา ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เรื่องระบบนิเวศน์

52. แผ่นภาพประกอบการศึกษา ชุด อาหารหลัก 5 หมู่

53. แผ่นภาพประกอบการศึกษา ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เรื่อง คุณค่าของป่าไม้

54. แผ่นภาพประกอบการศึกษา ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เรื่อง ดิน

55. แผ่นภาพประกอบการศึกษา ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เรื่อง น้ำ

56. แผ่นภาพประกอบการศึกษา ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

57. แผ่นภาพประกอบการศึกษา ชุด มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เรื่อง การรักษาสิ่งแวดล้อม

58. 200 ปริศนาคำทาย

59. 120 ปริศนาอะไรเอ่ย

60. 200 คำทายอะไรเอ่ย ?

61. สุภาษิต-คำพังเพย

62. หนังสือ ชุด ธรรมชาติบำบัด

- พลังแห่งการรักษาของธรรมชาติ
- อยู่อย่างมีความสุขกับธรรมชาติ
- วิถีดูแลตนเองแบบธรรมชาติ
- การล้างพิษโดยวิธีธรรมชาติ

63. อะไรเอ่ย
64. นิทานอีสป 1
65. รวมนิทานรางวัลนิทานมูลนิธิเด็ก ครั้งที่ 6
66. รวมนิทานรางวัลมูลนิธิเด็ก ประจำปี 2539
67. 50 เรื่อง เนื่องในพุทธศาสนา
68. ยิ้มทวิปัญญา
69. ผีกลสมองลงภูมิ
70. การทดลองเคมี
71. การเล่นเกมของเด็กไทยกับการเรียนการสอน
72. น้ำและแหล่งน้ำ : น้ำมาจากไหน
73. สัตว์โลกล้านปี
74. วิทยาศาสตร์ก้าวหน้า สรรหามาเล่า
75. ค่าย่ายมักใช้ผิด
76. การสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
77. การใช้ห้องสมุดกับคุณหนู
78. การเล่านิทาน
79. ดวงอาทิตย์และดาวเคราะห์
80. 30 การทดลอง
81. ผ้าโครงสร้างพิศวง เรือ
82. ผจญภัยโลกล้านปี ไดโนเสาร์
83. ศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบภาพ A to Z
84. ความรู้รอบตัว ฉบับการ์ตูน
85. ความรู้รอบตัว ฉบับสมบูรณ์
86. ประเพณี พิธีมงคล และ วันสำคัญของไทย

87. วันสำคัญของไทย
88. ดอกไม้บนภูเขา
89. อมตะนิทานอีสป
90. นิทาน 4 ภาค : ภาคกลางและภาคตะวันออก
91. นิทาน 4 ภาค : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
92. นิทาน 4 ภาค : ภาคใต้
93. นิทาน 4 ภาค : ภาคเหนือ
94. รวมมิตรน้อย
95. คุณวงกลมสร้างบ้าน
96. ตามรอยไดโนเสาร์
97. กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ
98. ขยายเขากลิ้นช้าง
99. เติบโตแข็งแรง
100. ทำเอง เก่งจัง
- 101.ฉลาดรู้ ปลดภัย
102. เราชักโรงเรียน
103. สันติภาพในป่าใหญ่
104. พิชิตจากตัวฉัน
105. กำเนิดมนุษย์
106. นกน้ำ
107. สำนักของปลาทอง
108. ดอกไม้เอ๋ย
109. ต้นไม้
110. เราสร้างโลก

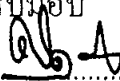
111. นันคือสายฝน
112. นกน้อยพลัดถิ่น
113. อวกาสมหัจจรรย
114. ประเพณีไทย
115. พระลอ
116. ปลาบู่ทอง
117. นางผีเสื้อสมุทร
118. หลวิชัย คาวี
119. คีคนางละเวง
120. ไกรทอง
121. แก้วหน้าม้า
122. สุดสาครผจญภัย
123. กำเนิดทศกัณฐ์
124. องคุลิมาล
125. พระสุธน มโนห์รา
126. นางสิบสอง
127. สังข์ทอง
128. แจ็คผู้ม้ายักษ์
129. ซินเดอเรลลา
130. บ้านขนมปัง
131. อาลาตินกับตะเกียงวิเศษ
132. ลูกเป็ดขี้เหร่
133. เจ้าหญิงนิทรา
134. สโนว์ไวท์

135. พินอคคิโอ
136. หนูน้อยหมวกแดง
137. เมาคี
138. ลูกหมูสามตัว
139. อี๋อ่างมาสาย
140. ผีน้อยในสวน
141. เด็กหญิงลำไย
142. พระจันทร์ร้องไห้ที่แม่น้ำเจ้าพระยา
143. ไก่ป่า ไก่บ้าน
144. ผู้พิชิตกองขยะ
145. ปลิงกับปลา
146. แจกันดินเหนียว
147. ความปรารถนาของด้อยดิ่ง
148. บทเรียนของลูกหนู
149. โลกใหม่ของจิว
150. ข้อตกลงของสัตว์ป่า
151. สวนสัตว์มหัศจรรย์
152. นักเจ้าฟ้ากับเด็กชายผมจุก
153. ลุงเต่าบกกับลุงเต่าน้ำ
154. ไก่ฟ้า
155. ฟ้ากว้างเท่าปากบ่อ
156. วันสำคัญของคุณหนู
157. รวมนิทานรางวัลชนะเลิศ
158. ผู่งปลาผจญภัย

159. ช้างงาทอง
160. มีอะไรในท้องแม่
161. มีอะไรในร่างกาย
162. หมากับเงา
163. ราชสีห์กับหนู
164. กระต่ายกับเต่า
165. หนูบ้านนา กับหนูเมืองกรุง
166. ฮิปโปโปเตมัส
167. แมวเหมียว
168. การประกวดภาพเขียนเด็กและเยาวชน เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี
169. การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
170. สัตว์เลี้ยง
171. สัตว์ป่าพาเหรด
172. สัตว์ในสวน
173. แมลงทับทอง
174. ธง
175. งานแรกของมีจัง
176. กุรี กับ กุระ
177. ต้นไม้ใกล้ตัว
178. ต้นไม้ในสวน
179. ตด
180. อี
181. น้องหมีจ๊ะเป็นนะ

182. นื่องหมีมอมแมม
183. นื่องหมีสร้างบ้าน
184. นื่องหมี่เล่นกับพ่อ
185. นื่องหมี่สัวส์คึกรับ
186. นื่องหมี่แต่งตัว
187. อนุบาลช้างเบ็ม
188. พระจันทร์ร่อยไทม
189. คุณฟองนักแปร่งฟัน
190. ผจญภัยในทุ่งกว้าง
191. สามทโมน
192. เพื่อนรักของบาร์บี้
193. เกาลัดของกระรอก
194. บ้านกลางสวน
195. ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
196. สื่อและของเล่นไม้ จำนวน 9 ชุด
197. กระเป๋าคำ จำนวน 1 ใบ

ผู้รับมอบ

(.....
รศ.วิรัช ชาญณรงค์.....)

ตำแหน่ง.....
ผู้อำนวยการ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2541

รายชื่อหนังสือและโสตทัศนวัสดุ
โครงการวิจัยและพัฒนานักอ่านรุ่นเยาว์โรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มอบให้
โรงเรียนวัดโพธิ์ ตำบลปากพลี อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก

1. WE ARE DIFFERENT
2. WHO AM I ?
3. การแต่งกายของไทย
4. เกียรติประวัติปูชนียบุคคล
5. เชื้อนในประเทศไทย เล่ม 1 เชื้อนทอดน้ำ
6. เชื้อนในประเทศไทย เล่ม 2 เชื้อนเก็บน้ำ
7. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 1-5 ระดับเด็กเล็ก
8. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 6-10 ระดับเด็กเล็ก
9. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 11-15 ระดับเด็กเล็ก
10. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 1-5 ระดับเด็กกลาง
11. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 11-15 ระดับเด็กกลาง
12. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 1-5 ระดับเด็กโต
13. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 6-10 ระดับเด็กโต
14. คำถามคำตอบ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 11-15 ระดับเด็กโต
15. คำศัพท์ ภาษาไทย ป.4
16. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
17. เจดีย์สำคัญในเมืองไทย
18. เจ้าชายสีหัตถะ
19. ช้างในตำนาน พุทธประวัติ และชาดก
20. ช้างในศิลปวัฒนธรรมและคติชีวิตไทย
21. ช้างแสนมหัศจรรย์ของไทย
22. ชาตินิยมอยู่แบบประเพณีไทย
23. ชาวเขาในประเทศไทย
24. ต้นไม้
25. ดักเงินจากบ่อ

26. ตามรอยขุนช้างขุนแผน
27. ดูกดาดวงดาว
28. ดูกดาไทย
29. เต่ากับหงส์
30. ทดสอบ เซวี่ 108
31. ห้องฟ้าจำลองกรุงเทพ
32. เทศกาลสงกรานต์
33. นกตามท้องนา
34. นกน้ำและนกريمบี้
35. นกป่า
36. นกป่าดง
37. นกสวน
38. นักสืบนมสด
39. ประเพณีสารทเดือนสิบ
40. ประวัติวันสำคัญที่ควรรู้จัก
41. ประวัติศาสตร์ไทย
42. ปราสาทเขาพระวิหาร
43. ปอยส่างลอง
44. ป่าไม้ไทย
45. เปลือกหอยสวยงาม
46. พระธาตุพนม
47. พระบรมราชินีและเจ้าจอมมารดา
48. พระพุทธรูปที่สำคัญในเมืองไทย
49. พระมงกุฎเกล้าฯ กับสงครามโลกครั้งแรก
50. พระยาพิชัยดาบหัก
51. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
52. มรดกเด็กไทย
53. มารยาทไทย
54. เมืองมด
55. ไม่เป็นโรลิมเสียเถิดและออมไว้มัดสน

56. เรารักรถไฟ
57. เรื่องราวของงู
58. โลกของแมลงทับไทย
59. วัดบวรนิเวศวิหาร
60. วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
61. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
62. วันเข้าพรรษา
63. วันมาฆบูชา
64. วันสำคัญของไทย
65. วันออกพรรษา
66. วันอาสาฬหบูชา
67. วีรกรรมบรรพบุรุษไทย
68. วีรบุรุษ-วีรสตรี
69. ศิลปินแห่งชาติ
70. คึกบางระจัน
71. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
72. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช...ประวัติบุคคลสำคัญของไทยพร้อมภาพประกอบเรื่อง
73. สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก
74. สมเด็จพระสุริโยทัย
75. สมบัติของผู้ดี
76. อ่านถูก เขียนถูก
77. อัครศิลปิน
๗๘. พิชัยความกล้าพระภิกษุ ๙ .
๗๙. เทพเพลงตลกhit๗๗๗

 รวม.....เล่ม

ผู้รับมอบ

 (.....)
 (.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ ๒๘ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒